

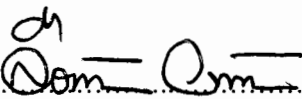
การศึกษาศมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

นาริรัตน์ ยืนประโคน

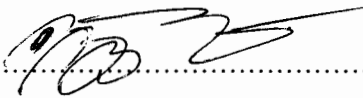
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
ธันวาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

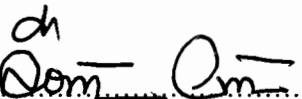
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ นารีรัตน์ ยืนประโคน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

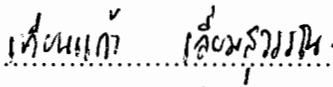
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง)

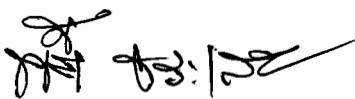
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน อินทชาติ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ธารเสนา)
วันที่...16...เดือน.....ธันวาคม.....พ.ศ...2558.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษา เรื่อง “การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการช่วยเหลืออนุเคราะห์ และให้คำปรึกษาเป็นอย่างดีจาก ดร.ลือชัย วงษ์ทอง อาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไข ปัญหาในทุก ๆ ด้านของการทำงานนิพนธ์ ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งเป็น ประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา และคณาจารย์ อื่น ๆ ทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชา จนผู้วิจัยมีความรู้สามารถนำมาใช้ในการทำงานนิพนธ์ ครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณสำนักงานเทศบาลตำบลคลองใหญ่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน และ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้งความร่วมมืออย่างดีสำหรับการตอบแบบสอบถาม

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ เพื่อนร่วมรุ่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป และเพื่อนนิสิตสาขาวิชาการบริหารทั่วไปทุกท่านที่ให้การสนับสนุนที่สำคัญตลอดมา จนกระทั่งงานนิพนธ์เล่มนี้เสร็จ สมบูรณ์

นาริรัตน์ ยืนประโคน

57930150 : กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: สมรรถนะงาน/ เขตเศรษฐกิจพิเศษ/ เทศบาลตำบลคลองใหญ่

นาริรัตน์ ยืนประโคน: การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่

อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

พิเศษ (A STUDY OF COMPETENCY OF KLONG YAI MUNICIPALITY, KLONG YAI

DISTRICT, TRAT PROVINCE, IN FOLLOWING SPECIAL BORDER ECONOMIC ZONE

DEVELOPMENT STRATEGIES) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ลือชัย วงษ์ทอง, ปร.ด. 135 หน้า.

ปี พ.ศ. 2558.

การศึกษา เรื่อง “การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยจำแนกตามนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน สมรรถนะภายใน ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร บุคลากร งบประมาณ สถานที่ และอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ โดยใช้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 ท่าน โดยเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องและเป็นผู้ที่มีความรู้ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยศึกษาและเก็บรวบรวมจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อนำมาประมวลผล วิเคราะห์เชิงเนื้อหาแบบสามเส้า (Triangulation) และสรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวม การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สามารถดำเนินการในการพัฒนาความพร้อมของพื้นที่ในการรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ในระดับหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ เนื่องจากการศึกษาสมรรถนะภายในของเทศบาล ด้านโครงสร้างองค์กร ได้มีการวางโครงสร้างและหน้าที่ตามระเบียบบริหารราชการ ด้านบุคลากร งบประมาณ สถานที่ และอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ยังมีไม่เพียงพอ เนื่องจากบุคลากรมีภารกิจหลักอยู่แล้ว เมื่อมีภารกิจใหม่เข้ามาอาจทำให้เกิดภาวะงานล้นคน ด้านสถานที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดอาจเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนขนาดใหญ่ งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้มีเพียงพอเฉพาะการดำเนินงานตามภารกิจหลักเท่านั้น ซึ่งยังต้องการได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อให้เทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง เพื่อให้การนำนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะ เทศบาลตำบลคลองใหญ่ ควรมีการพัฒนาพื้นที่อย่างเร่งด่วนเพื่อรองรับพื้นที่การค้าการลงทุนภายใต้เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงการวางแผนทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ระยะสั้นคือ การพัฒนาที่มีความจำเป็น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนในองค์กรและประชาชนได้รับความรู้ เกี่ยวกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ข้อกฎหมายต่าง ๆ

57930150 : MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION ; M.P.A.
(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: COMPETENCY OF WORK/ SPECIAL ECONOMIC ZONE/ KLONG YAI
DISTRICT

NAREERAT YUENPRAKHON: A STUDY OF COMPETENCY OF KLONG YAI
MUNICIPALITY, KLONG YAI DISTRICT, TRAT PROVINCE, IN FOLLOWING SPECIAL
BORDER ECONOMIC ZONE DEVELOPMENT STRATEGIES, ADVISOR: LUECHAI
WONGTHONG, Ph.D. 135 P. 2015.

This qualitative research aimed to identify the competency of Klong Yai Municipality, Klong Yai District, Trat Province, in following Special Border Economic Zone Development Strategies. The aspects studied were that of the policy on special border economic zone, that of development strategies, and that of the internal competency of the Municipality, which included organizational structure, personnel, budget, places, and tools and equipments. The data were collected by means of document study and by in-depth interviews from 4 well-rounded local informants whose work was relevant to special border economic zone. Data triangulation was employed to reveal the outcome of this research.

The study revealed limited competency of the Municipality in following special border economic development strategies due to its existing bureaucratic internal organizational structure. The current personnel, budget, places, and tools and equipments were sufficient to carry on existing responsibilities, but unable to efficiently accommodate the new responsibilities to be imposed on the Municipality. The Municipality needed to elevate its competency so that it can successfully implement the policy on special border economic zone development.

The recommendation from the study included urgent need in land developing to accommodate trades and related investment under the special border economic zone development policy, as well as relevant short and long term development plans. Involvement from all sectors, particularly from the public, must be promoted. The Municipal personnel should be encouraged to attend trainings and workshops on special economic zone policy and related laws and regulations, and local residents should be made to be fully aware of the special border economic development plan and its relevant issues.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบาย	9
ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ	10
ทฤษฎีเกี่ยวกับการนํานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ	13
ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา.....	36
แนวคิดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	40
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556...	67
ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดตราด	74
ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอคลองใหญ่.....	75
ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต จังหวัดตราด (พ.ศ. 2558-2560).....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2560) เทศบาลตำบลคลองใหญ่.....	90
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	94
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	102
วิธีการวิจัย.....	102
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	102
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	103
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105
ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล.....	105
การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล.....	106
4 ผลการวิจัย.....	107
นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.....	107
ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (คสช.) กำหนด เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนา พื้นที่ให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.....	108
การวางโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ.....	112
ด้านบุคลากรภายในองค์กร.....	112
ด้านงบประมาณ.....	114
สถานที่ที่มีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.....	116
เครื่องมือเครื่องใช้ในองค์กรมีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	116
องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยง (Connectivity) ระบบโลจิสติกส์ (Logistic) ระบบการผ่านแดน ระบบการค้าระหว่างประเทศ เมืองเศรษฐกิจพิเศษ.....	117
องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว และการเป็นประตูเชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นในภูมิภาคอินโดจีน.....	118
องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ศูนย์กลางการค้าการส่งออก และมีมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน.....	118

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการประกอบอาชีพและ พัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่.....	119
การพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขององค์กรมีปัญหาและอุปสรรค	120
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	123
สรุปผล.....	123
อภิปรายผล.....	125
ข้อเสนอแนะ	127
บรรณานุกรม	129
ภาคผนวก	132
ประวัติย่อผู้วิจัย	135

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การวัดการพัฒนา	38
2 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด หมวด 1 เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร	62
3 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด หมวด 7 กิจการบริการและสาธารณูปโภค.....	64
4 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต จังหวัดตราด (พ.ศ. 2558-2560)	77
5 จำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลคลองใหญ่.....	80
6 ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกการพัฒนาของเทศบาล	87
7 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนา.....	88
8 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ในช่วงสามปี (พ.ศ. 2558-2560)	90

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
2 ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย แผนงาน และโครงการ	23
3 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของนโยบาย	27
4 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ยึดหลักเหตุผล	28
5 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เน้นด้านการจัดการ	29
6 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เน้นด้านการพัฒนาองค์กร	30
7 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เน้นด้านกระบวนการของระบบราชการ	31
8 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เน้นด้านการเมือง	32
9 ตัวแบบทั่วไป	32
10 ตัวแบบเชิงบูรณาการ	34
11 กรอบแนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ของไทย	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศ โดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน และข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น และจากการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับมีนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีระบบที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถให้บริการสาธารณะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องมีกลไกขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาพื้นที่ของตนขึ้นเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีระบบสาธารณูปโภคบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งมีกลไกที่ช่วยให้ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยจัดให้มีการมอบอำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่นให้สามารถสั่งอนุญาตอนุมัติปฏิบัติราชการหรือดำเนินการอื่นใดที่หน่วยราชการจะพึงปฏิบัติ หรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน ข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่นหรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจ โดยการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ที่มีศักยภาพ และมีคำสั่งที่ 72/ 2557 ลงวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (คสช.) เป็นฝ่ายเลขานุการ ซึ่งในการประชุมครั้งที่ 1/ 2557 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 มีมติเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทย 5 จังหวัด ได้แก่ 1) ให้พื้นที่ตำบล

ท่าสายลวด ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่กาษา ตำบลแม่ภู ตำบลแม่ตาว ตำบลแม่ปะ
 ตำบลแม่สอด และตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด ตำบลช่องแคบ ตำบลพบพระ และตำบลวาลี
 อำเภอพบพระ ตำบลชะเนือ ตำบลแม่จะเร และตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก
 เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก” 2) ให้ท้องที่ตำบลคำอาฮวน ตำบลนาสีนวน
 ตำบลบางทรายใหญ่ ตำบลมุกดาหาร และตำบลศรีบุญเรือง อำเภอเมืองมุกดาหาร ตำบลชะโนด
 ตำบลบางทรายน้อย ตำบลปงขาม และตำบลห้วยน้ำใหญ่ อำเภอห้วยน้ำใหญ่ ตำบลคอนตาล และ
 ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอกอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร
 3) ให้ท้องที่ตำบลท่าข้าม ตำบลบ้านด่าน และตำบลป่าไร่ อำเภอรัฐประเศ และตำบลฝักชะ
 อำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว” 4) ให้ท้องที่ตำบล
 สะเดา ตำบลสำนักขาม ตำบลสำนักแก้ว และตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
 เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา” และ 5) ให้ท้องที่ตำบลคลองใหญ่ ตำบลไม้รุ่ด และตำบล
 หาดเล็ก อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด”

เมื่อรัฐบาลได้กำหนดแนวทางในการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจ โดยการจัดตั้ง
 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ที่มีศักยภาพ จังหวัดตราดเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา
 เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเป็นหน่วยงานภูมิภาค ที่ต้องดำเนินการตามนโยบายที่รัฐบาล
 กำหนด หลังจากที่มีแนวนโยบายดังกล่าว จังหวัดตราดได้มีการดำเนินการขับเคลื่อนการจัดตั้ง
 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราดตลอดมา เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและ
 ขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตราด และจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ ฯ
 โดยที่ประชุม ฯ ให้ความเห็นชอบในเรื่องลักษณะเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตราด

จากการที่จังหวัดตราดได้ดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐบาล และได้กำหนด
 เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัดในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยง
 (Connectivity) ระบบ โลจิสติกส์ (Logistic) ระบบการผ่านแดนทั้งการตรวจคนเข้าเมืองและศุลกากร
 ระบบการค้าระหว่างประเทศเมืองเศรษฐกิจพิเศษเพื่อสนับสนุนให้ตราดเป็นประตูเศรษฐกิจ
 ระหว่างประเทศ และการกำหนดลักษณะเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตราด ที่ทางคณะกรรมการ ฯ
 และทางจังหวัดต้องการดำเนินการมี 8 ประการ ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนและบริการ
 การนำเข้า-ส่งออก (Support service in import/ export process) 2) กระจายสินค้าไทยเข้าสู่ประเทศ
 เพื่อนบ้าน เนื่องจากสินค้าไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน 3) เป็นเมืองชายแดนที่สามารถ
 ใช้ประโยชน์ผลิตผลในกลุ่มให้มากที่สุด 4) การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (Tour for business relation)
 5) งานบริการ Medical hub แพทย์แผนไทย/ นวดแผนโบราณ และศูนย์รวมแรงงาน 6) การพัฒนา
 ทักษะแรงงานและการบริการ (Skill labor development and service) 7) ที่พักอาศัยที่เน้นคุณภาพ

ของผู้พักอาศัย รวมถึงการบริการด้านดูแลสุขภาพ (Hi-class resident and health care) และ 8) การจัดให้มีโรงเรียนนานาชาติ (International school) ทั้งนี้ ลำดับข้อ 1-3 ให้กำหนดเป็น Positioning ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตราด ที่จะต้องเร่งดำเนินการให้เกิดขึ้นโดยเร็วก่อน การกำหนดยุทธศาสตร์และลักษณะเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัด จึงเป็นแนวทางให้ส่วนราชการ ในจังหวัด รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องนำแนวนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ การพัฒนาของจังหวัด ไปสู่การปฏิบัติ (กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดตราด สำนักงาน จังหวัดตราด, 2558) เทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็นราชการส่วน ท้องถิ่นที่จะต้องเร่งพัฒนาพื้นที่ของตนขึ้นเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีระบบสาธารณูปโภค บริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการรองรับการขยายตัว ทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ในพื้นที่ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ การปรับปรุงและติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ และการปรับปรุงระบบจราจร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเพิ่มศักยภาพการลงทุนและการพาณิชย์ โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน ก่อสร้างและพัฒนาการที่ท่องเที่ยว อีกทั้งผู้บริหารยังได้กำหนดนโยบายการบริหารของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ที่สอดคล้องกับการพัฒนา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

นโยบายด้านเศรษฐกิจ โดยการประสานงานและอำนวยความสะดวกในการก่อสร้าง โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือเนกประสงค์เพื่อการพาณิชย์ซึ่งมีความสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจ การพัฒนาอาชีพประมง การท่องเที่ยวและการส่งออก-นำเข้าสินค้ารวมถึงติดตามรูปแบบ การบริหารท่าเทียบเรือหลังก่อสร้างแล้วเสร็จ

นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1. ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงถนนหลัก ตรอก ซอยให้เพียงพอและทั่วถึง เพื่ออำนวยความสะดวกในการสัญจร และรองรับการคมนาคมขนส่งอย่างมีมาตรฐาน ความปลอดภัย

2. ดูแลและพัฒนาคลองคลองใหญ่ให้มีสภาพเอื้อต่อการทำมาหากินของชาวประมง

3. จัดหาสถานที่และสร้างสถานีเดินรถโดยสารคลองใหญ่

4. ศึกษาการวางผังเมืองเพื่อให้การขยายตัวของเมืองมีแนวทางที่ชัดเจนเป็นระบบ

แต่เนื่องด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่กำหนด ยังขาดความชัดเจน เนื่องจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนตราด เป็นเพียงการเริ่มดำเนินการในระยะแรก แนวทางการพัฒนายังไม่ชัดเจน ซึ่งต้องอาศัยแนวทางการพัฒนาจากจังหวัดตราดเป็นหลัก แต่ทั้งนี้ เทศบาลตำบลคลองใหญ่เอง ก็ได้มีการประชุมหารือเพื่อหาแนวทางการพัฒนา การสำรวจพื้นที่ เพื่อรองรับการลงทุน โดยได้มีการประชุมร่วมกับจังหวัดตราดในการเตรียมความพร้อม ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตราด ในระยะต่อไป ดังนี้

1. การวางผังเมืองเร่งดำเนินการจัดทำผังเมืองรวมคลองใหญ่ และผังพื้นที่เฉพาะ เขตเศรษฐกิจพิเศษ
 2. การปรับปรุงค่านิยมแดนบ้านหาดเล็ก การสนับสนุนให้มีการขยายถนนบริเวณ หน้าค่านิยมแดนบ้านหาดเล็ก เนื่องจากมีความแออัด ไม่มีการแยกกระหว่างการขนส่งสินค้า (รถ) และการผ่านสัญจรข้ามแดน (คน)
 3. การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออก สินค้าเกษตร การสำรวจข้อมูลผลผลิตทางการเกษตร เพื่อขอยกเว้นประกาศกระทรวงในการนำเข้า-ส่งออก สำหรับพืชพันธุ์ทางการเกษตรบางชนิด บางฤดูกาล เช่น มะม่วง มะพร้าว มะนาว ปาล์มน้ำมัน สับปะรด ข้าวโพดหวาน มันเส้น ฯลฯ
 4. การเตรียมพื้นที่อยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมการนำขึ้นแนวเขตที่ดิน ก่อนที่จะรังวัด ขอบออกโฉนดที่ดิน เพื่อนำขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ รองรับการใช้ประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อไป
 5. การบริหารจัดการท่าเทียบเรือเอนกประสงค์คลองใหญ่ ซึ่งยังขาดผู้บริหารจัดการ
 6. เร่งรัดการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าเข้า-ออก ณ ท่าเทียบเรือ เอนกประสงค์คลองใหญ่ และยังคงติดขัดด้วยถนนบริเวณทางเข้ามีความคับแคบ ซึ่งยังไม่สามารถ ดำเนินการขยายได้ เนื่องจากติดปัญหาที่ดินของราษฎร
 7. การปรับปรุงภูมิทัศน์เส้นทางไปอำเภอคลองใหญ่ เช่น การทำจุดพักรถ จุดชมวิวด้านขึ้นส่ง
 8. การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุนไว้ ณ จุดเดียว
 9. การบริหารจัดการขยะบริเวณตำบลไม้รุ่ด
- ด้วยเหตุผลแห่งสภาพการณ์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย รวมไปถึง การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดตราด อีกทั้งเหตุผลเกี่ยวหนุนด้านปัจจัยด้านกระตุ้น เศรษฐกิจ การรองรับการพัฒนาการค้าการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน คมนาคมขนส่ง ทางบก และทางน้ำ ซึ่งเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ทำหน้าที่ในการนำนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์

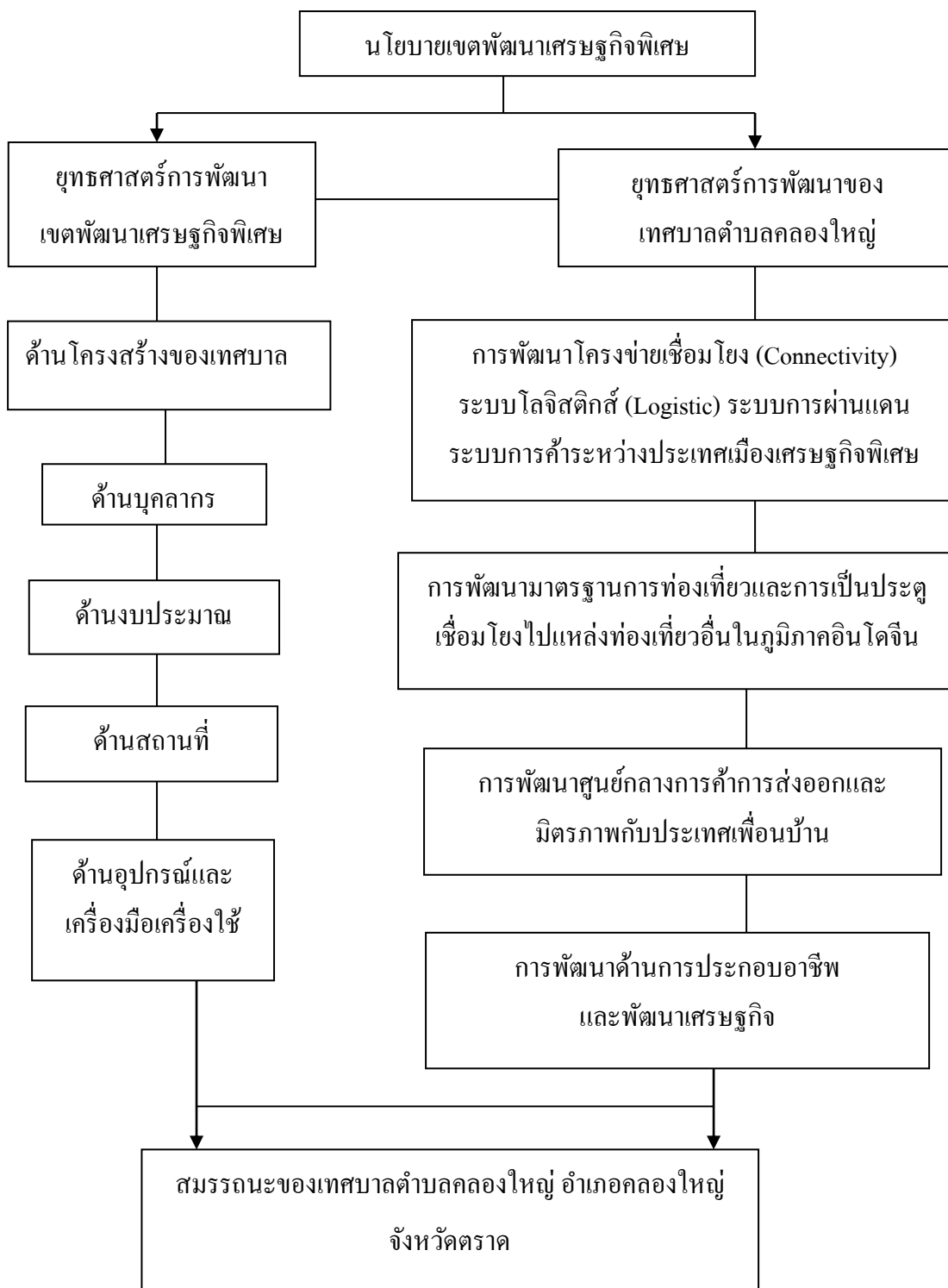
การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดมาปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรม จึงได้ดำเนินการเตรียมพื้นที่การรองรับการพัฒนาที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการทำการศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าว อันนำไปสู่การทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคอันอาจจะเกิดขึ้นหรือที่เกิดขึ้นในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการนำนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไปปฏิบัติให้บังเกิดประสิทธิผลดียิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติของ วรเดช จันทสร (2554) มาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย คือ ตัวแบบทางด้านการจัดการ มาใช้เป็นแนวทางในการนำมากำหนดตัวแปรเพื่อใช้ในการศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
3. เป็นข้อมูลสำคัญของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ในการนำไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงการศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษา มีดังนี้

1. นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. สมรรถนะภายในที่มีผลในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างของเทศบาล ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ และด้านอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยง (Connectivity) ระบบโลจิสติกส์ (Logistic) ระบบการผ่านแดน ระบบการค้าระหว่างประเทศเมืองเศรษฐกิจพิเศษ (2) การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวและการเป็นประตูเชื่อมโยง ไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นในภูมิภาคอินโดจีน (3) การพัฒนาศูนย์กลางการค้าการส่งออกและมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน และ (4) การพัฒนาด้านการประกอบอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจ

ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้นำภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2560) ของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ โดยเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

นโยบาย คือ นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นเครื่องมือหรือแนวทางให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ บริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) กำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐจะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์ ส่งเสริมการลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบไป-กลับ การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และอื่น ๆ ที่จำเป็น

ชายแดน หมายถึง บริเวณพื้นที่ของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนา หมายถึง การทำให้เกิดความเจริญเติบโต และเพิ่มอัตราให้สูงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงระบบ เพื่อให้ระบบมีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยภายใน หรือ สมรรถนะภายในของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ที่มีผลต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย

1. โครงสร้าง หมายถึง โครงสร้างการบริหารงานภายในของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. บุคลากร หมายถึง จำนวนบุคลากรผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ หรือบุคลากรผู้รับผิดชอบ หรือบุคลากรผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. งบประมาณ หมายถึง งบประมาณในการพัฒนาหรืองบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ และที่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการและหน่วยงานอื่น
4. สถานที่ หมายถึง สถานที่รองรับการพัฒนาในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่
5. อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ที่เพียงพอและมีความพร้อมต่อการน่านโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลคลองใหญ่

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบาย
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา
5. แนวคิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
6. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556
7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดตราด
8. ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอคลองใหญ่
9. ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดตราด (พ.ศ. 2558-2560)
10. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของเทศบาลตำบลคลองใหญ่
11. แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2560) เทศบาลตำบลคลองใหญ่
12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบาย

ความหมายของนโยบาย

มีนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “นโยบาย” ไว้หลากหลาย ทั้งที่มีความหมายคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ดังนี้

วิชัย รูปขำดี (2541 อ้างถึงใน อุทัย เลียงหิรัญถาวร, 2553, หน้า 8) กล่าวว่า นโยบาย คือ วิธีหรือกลยุทธ์ที่จะชี้ไปสู่วัตถุประสงค์ นโยบายจึงเป็นข้อความเข้าใจร่วมกันกว้าง ๆ ที่จะใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเพื่อปฏิบัติการกิจของผู้บริหารหรือหน่วยงาน ส่วนนโยบายที่ดียอมทำให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ

1. ช่วยในการตัดสินใจที่ถูกต้อง

2. ควบคุมขั้นพื้นฐานในการบริหาร
3. เกิดความแน่นอนและการประสานงานได้ในทางปฏิบัติงาน
4. ลดเวลาที่ใช้ในการตัดสินใจ

กรวีร์ ศรีกิจการ (2544 อ้างถึงใน อุทัย เลียงหิรัญถาวร, 2553, หน้า 9) ได้กล่าวถึง การแบ่งนโยบาย ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. นโยบายที่เน้นกิจกรรมหรือการกระทำ เช่น นโยบาย หมายถึง แผนหรือโครงการที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วย เป้าหมายปลายทาง คุณค่า และการปฏิบัติต่าง ๆ
2. นโยบายที่เน้นแนวทางหรือวิธีการเช่น นโยบาย หมายถึง วิธีการกระทำที่แน่นอน เลือกกำหนดจากทางเลือกหลาย ๆ ทางตามเงื่อนไขที่กำหนดเพื่อเป็นเครื่องชี้แนะและกำหนด แนวทางการตัดสินใจในปัจจุบันและอนาคต
3. นโยบายที่เน้นการเลือกสรรคุณค่าและการตัดสินใจ เช่น นโยบาย หมายถึง การตัดสินใจที่กำหนดแนวทางกว้าง ๆ โดยทั่วไป เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

อุทัย เลียงหิรัญถาวร (2553, หน้า 9) นโยบาย หมายถึง การเลือกตัดสินใจในเป้าหมายหรือแนวทาง ซึ่งมีทางเลือกหลายทาง เป็นการตัดสินใจในอนาคต เพื่อเลือกสิ่งที่ดีที่สุดตามเป้าหมาย แนวทางที่ปรารถนา อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นการตัดสินใจเลือกแนวทางเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่ปรารถนาในอนาคต ก่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด เกิดผลงานมากที่สุด และเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

โดยสรุป นโยบาย หมายถึง นโยบายเป็นเครื่องมือ หรือวิธีการที่ช่วยในการตัดสินใจที่จะกระทำ หรือไม่กระทำในกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนด

ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

ความหมายของนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ คือ Dye (1981 อ้างถึงใน ศิริพร เชาวลิต, 2556, หน้า 43) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะคือสิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ Sharkansky (1970 อ้างถึงใน ศิริพร เชาวลิต, 2556, หน้า 43) กล่าวว่า เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำโดยรัฐบาล เช่น การต่างประเทศ การทหาร Easton (1960 อ้างถึงใน ศิริพร เชาวลิต 2556, หน้า 43) กล่าวว่า เป็นอำนาจในการจัดสรรคุณค่าและประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคม เช่น งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ

Anderdon (1979 อ้างถึงใน สมบัติ ช่างชัยวงศ์, 2543, หน้า 8) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ คือ แนวทางปฏิบัติหรือการกระทำซึ่งมีองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติ หรือ

ชุดของผู้กระทำที่ต้องรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายชัดเจนว่า สิ่งใดที่จะต้องกระทำให้สำเร็จ มิใช่สิ่งที่รัฐบาลเพียงแต่ตั้งใจกระทำหรือเสนอให้กระทำเท่านั้น

Prewitt and Verba (1983 อ้างถึงใน สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, 2543, หน้า 10) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ คือ พันธะสัญญาระยะยาวในการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นแบบแผนของรัฐบาล โดยมุ่งถึงสิ่งที่รัฐบาลกระทำจริงมากกว่าสิ่งที่รัฐบาลพูด

Friedrich (1967 อ้างถึงใน สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, 2543, หน้า 12) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ คือ ชุดของข้อเสนอเกี่ยวกับการกระทำของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือรัฐบาล ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ประกอบไปด้วยปัญหา อุปสรรค และโอกาส ซึ่งนโยบายถูกนำเสนอเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาของประชาชน โดยมุ่งที่จะกระทำให้บรรลุเป้าหมายหรือกระทำให้วัตถุประสงค์ปรากฏเป็นจริง นอกจากนี้ นโยบายสาธารณะจะต้องประกอบด้วย แนวความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับเป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของสิ่งที่รัฐบาลกระทำ

ถวัลย์ วรเทพพิพิงษ์ (2539 อ้างถึงใน ศิริพร เชาวลิต, 2556, หน้า 43-44) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ เป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาล ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์แน่นอน ไม่ทางใดก็ทางหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบัน เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาในอนาคต และให้เกิดผลที่พึงปรารถนา เช่น หลายจังหวัดฝนแล้งซ้ำซากและหลายจังหวัดน้ำท่วมซ้ำซาก รัฐบาลจะแก้ไขและป้องกันอย่างไร จะแก้ปัญหาคารจรจรในกรุงเทพฯอย่างไร

โดยสรุป นโยบายสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำ หรือไม่กระทำ เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน โดยมุ่งที่จะกระทำให้บรรลุเป้าหมายหรือกระทำให้วัตถุประสงค์ปรากฏเป็นจริง

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2543, หน้า 24-25) นโยบายสาธารณะต่อผู้กำหนดนโยบายและต่อประชาชน กล่าวคือ

ประการแรก ความสำคัญต่อผู้กำหนดนโยบาย ส่วนใหญ่ผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อการกำหนดนโยบายบริหารประเทศ ก็คือ รัฐบาล หากรัฐบาลกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทั้งในด้านค่านิยมของสังคมและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพของประชาชนจะทำให้รัฐบาลได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้ารัฐบาลสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะยิ่งทำให้รัฐบาลได้รับการยอมรับและความนิยมจากประชาชนอย่างกว้างขวาง ผลดังกล่าวจะส่งเสริมให้รัฐบาลมีโอกาสดำรงอำนาจในการบริหารประเทศยาวนานขึ้น โดยอาจได้รับความไว้วางใจจากการเลือกตั้งให้ทำหน้าที่รัฐบาลบริหารประเทศต่อไปอีก ในทางตรงกันข้าม

หากรัฐบาลกำหนดนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมหรือความต้องการของประชาชน ประชาชนอาจรวมตัวกันคัดค้านเพื่อกดดันให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรืออาจมีผลรุนแรงถึงขั้นทำให้รัฐบาลต้องหมดอำนาจลง หรือในบางกรณี ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะได้กำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของประชาชน แต่รัฐบาลไม่สามารถจะนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย ปรากฏการณ์เช่นนี้จะทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อการบริหารงานของรัฐบาล และอาจส่งผลให้รัฐบาลหมดโอกาสที่จะบริหารประเทศต่อไป ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่านโยบายสาธารณะมีผลต่อการดำรงอยู่ของรัฐบาลอย่างสำคัญ

ประการที่สอง ความสำคัญต่อประชาชน เนื่องจากนโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตทางการเมือง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้น ประชาชนจึงสามารถแสดงออกซึ่งความต้องการของตน ผ่านกลไกต่าง ๆ ทางการเมือง อาทิเช่น ผ่านพรรคการเมือง ผ่านกลุ่มอิทธิพล และผลประโยชน์ ผ่านระบบราชการ ผ่านนักการเมือง ผ่านฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น ความต้องการ และการสนับสนุน ของประชาชนจะถูกนำเข้าสู่ระบบการเมืองไปเป็นนโยบายสาธารณะ เมื่อนโยบายสาธารณะถูกนำไปปฏิบัติและปรากฏผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์ที่พึงปรารถนาจะทำให้ประชาชนได้รับความพอใจ และส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน จะทำให้ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการบริหารงานของรัฐบาลมากยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากผลลัพธ์และคุณภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่พึงปรารถนาของประชาชน จะส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนตกต่ำ ปรากฏการณ์เช่นนี้จะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อรัฐบาล รัฐบาลจะต้องพยายามปรับเปลี่ยนนโยบาย หรือปรับปรุงการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อเรียกศรัทธาคืนจากประชาชน มิฉะนั้นประชาชนอาจไม่ให้การสนับสนุนรัฐบาลอีกต่อไป

กล่าวโดยสรุป นโยบายสาธารณะที่ดีต้องสอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของประชาชน เมื่อถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเสมอภาคทั่วหน้า หากนโยบายสาธารณะมีลักษณะในทางตรงกันข้าม จะส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ยากจน ค้อยการศึกษา และคุณภาพชีวิตต่ำ

ศิริพร เชาวลิต (2556, หน้า 45) ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วย

1. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการกำหนดทิศทางของประเทศ เช่น 10 ปีที่แล้วไทยเราจะเป็นเสือตัวที่ห้า 2-3 ปีที่ผ่านมา บอกว่าไทยเราจะเป็นครัวโลก และเน้นการท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันเกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลกและปัญหาการเมืองในประเทศ นักท่องเที่ยวจึงไม่ยอมมาเที่ยวในประเทศไทย การท่องเที่ยวก็ต้องกำหนดแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์

2. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการตอบสนองความต้องการของประชาชน ท้องถิ่นจะอยู่ใกล้ชิดกับชาวบ้านจึงรู้ความต้องการของชาวบ้านอย่างแท้จริง ท้องถิ่นจึงเป็นผู้ให้บริการสาธารณะแก่ชาวบ้านได้ดีที่สุด
3. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการแก้ปัญหาที่สำคัญของประชาชน นักการเมืองเป็นผู้อาสาเข้ามาดูแลประชาชน โดยใช้นโยบายแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อน
4. เป็นการใช้อำนาจของรัฐบาลเพื่อจัดสรรค่านิยมของสังคม
5. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เช่น ดูแลคนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ห่างไกล
6. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการเสริมสร้างความเสมอภาคให้โอกาสแก่ประชาชน เช่น การกระจายโอกาสด้านการศึกษา
7. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน เช่น การกระจายงบประมาณไปสู่ท้องถิ่น
8. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการกระจายความเจริญไปสู่ชนบท เช่น การสร้างสาธารณูปโภค หรือความจำเป็นพื้นฐานไปสู่ชนบท
9. อื่น ๆ เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การรักษาความมั่นคง การต่างประเทศ เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy implementation) มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติปรากฏอยู่ทั่วไปในกิจกรรมของรัฐ คือ ขั้นตอนเกี่ยวกับมาตรการของนโยบายที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการกำหนดนโยบาย และเมื่อนโยบายได้รับความเห็นชอบในการนำไปประกาศใช้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติ หรือมติคณะรัฐมนตรี เมื่อนโยบายถูกนำไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง ถ้านโยบายดี แต่ถ้าหากการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ดี ก็จะไม่สามารถบรรลุเป้าประสงค์ตามที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการ ดังนั้น ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติถือเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการนโยบาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอประเด็นที่เกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ (1) ความหมายและความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (2) องค์การและผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (3) ขั้นตอนของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (4) ตัวแบบการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติผู้เกี่ยวข้อง และ (5) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

1. ความหมายและความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สมบัติ ชำรงชัยวงศ์ (2543, หน้า 398) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้การศึกษาความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะทำให้ผู้สนใจศึกษาได้ทราบถึงขอบเขตของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีความครอบคลุมในกิจกรรมส่วนไหนของการวิเคราะห์นโยบายบ้าง โดยเฉพาะการศึกษาจากทัศนคติที่หลากหลายต่างกันของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องจะทำให้ผู้สนใจสามารถขยายมุมมองเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างรอบด้าน ดังต่อไปนี้

Walter (1971 อ้างถึงใน สมบัติ ชำรงชัยวงศ์, 2543, หน้า 398-399) ได้ให้ทัศนะว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ความพยายามที่จะตัดสินใจความสามารถขององค์การในการรวบรวมคนและทรัพยากรในหน่วยงานหนึ่ง และกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

จากแนวความคิดของ Walter แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า Walter ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีองค์การ โดยถือว่าความสามารถขององค์การ คือ ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยชี้ให้เห็นลักษณะสำคัญ คือ

ประการแรก องค์การต้องมีความสามารถในการรวบรวมคนและทรัพยากรขององค์การให้มีเอกภาพ ซึ่งปรากฏการณ์นี้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้นำขององค์การเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง และเข้าใจถึงความสำคัญของการร่วมมือของบุคลากรในองค์การ รวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดขององค์การ เพื่อรับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ประการที่สอง ความพยายามในการกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งหมายความว่า ผู้นำองค์การจะต้องชี้ให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานภายในองค์การมีความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายซึ่งองค์การรับมาเป็นวัตถุประสงค์ขององค์การให้ชัดเจน โดยจะต้องใช้ปัจจัยต่าง ๆ ในการกระตุ้น รวมทั้งการกำหนดสิ่งจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีขวัญและกำลังใจ ที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ตามแนวความคิดของ Walter การศึกษานโยบายไปปฏิบัติ ก็คือ การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะขององค์การในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

Pressman and Wildavsky (1973 อ้างถึงใน สมบัติ ชำรงชัยวงศ์, 2543, หน้า 399-402) คือ ผู้บุกเบิกและจุดประกายของการศึกษานโยบายไปปฏิบัติให้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง จนกระทั่งการศึกษานโยบายไปปฏิบัติได้รับการยอมรับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการนโยบายสาธารณะ

ในขั้นต้นได้กล่าวถึงนิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเรียบง่ายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การดำเนินงานให้ลุล่วง ให้ประสบความสำเร็จให้ครบถ้วน ให้เกิดผลผลิตและให้สมบูรณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่รัฐบาลกำลังปฏิบัติอยู่ และเป็นธรรมชาติของนโยบาย

หากพิจารณาความหมายตามนัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นภารกิจขององค์การราชการที่จะต้องรับผิดชอบนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในทุกด้าน ทั้งความเรียบร้อยในการดำเนินงาน ความครบถ้วนสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การให้เกิดผลผลิตที่พึงปรารถนา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่องค์การราชการปฏิบัติอยู่เป็นงานกิจวัตร ในทัศนะนี้จึงมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจขององค์การและสมรรถนะขององค์การทำนองเดียวกันกับทัศนะของ Walter แต่อธิบายให้เห็นเพิ่มเติมว่าลักษณะการทำงานขององค์การราชการดังกล่าวมีลักษณะเป็นงานกิจวัตรที่รัฐบาลกำลังกระทำอยู่อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม Pressman and Wildavsky ได้ให้ความหมายเพิ่มเติม ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดเป้าประสงค์และการปฏิบัติ เพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติยังเกี่ยวข้องกับปัญหาของการประเมินความสำเร็จของผู้ปฏิบัติและการตีความข้อปฏิบัติที่มีลักษณะทั่วไป ลงสู่การตัดสินใจเฉพาะด้านที่ต้องมีเข้าร่วมมากมาย และมีมุมมองที่หลากหลายการบรรลุเป้าประสงค์ผ่านการตัดสินใจเฉพาะด้าน ณ ระดับใด ย่อมเป็นการวัดระดับของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

คุณลักษณะสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติตามความหมายของ Pressman and Wildavsky อาจจำแนกให้เห็นชัดเจนได้ดังนี้

ประการแรก การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมดในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ประการที่สอง กระบวนการหลักในการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างการกำหนดเป้าประสงค์ของนโยบายและการปฏิบัติเพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ามาตรการในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติให้บรรลุเป้าประสงค์ของนโยบาย ดังนั้น การกำหนดเป้าประสงค์จึงต้องคำนึงถึงความชัดเจน ความเที่ยงตรงในการแก้ไขปัญหา และความเป็นไปได้ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ส่วนการปฏิบัติให้บรรลุเป้าประสงค์จะต้องประกอบด้วยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเหมาะสม มีทรัพยากรที่เพียงพอต่อการปฏิบัติบุคลากรมีความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าประสงค์ของนโยบายอย่างชัดเจน และผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำสามารถกระตุ้นและสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติมีความตั้งใจและความเชื่อมั่นที่จะกระทำทำให้ประสบความสำเร็จ

ประการที่สาม การประเมินผลสำเร็จเป็นการกำหนดกรอบในการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีความชัดเจน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จให้ชัดเจนเป็นที่ยอมรับแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การประเมินผลสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงต้องมีทั้งความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งหมายความว่า การประเมินผลจะต้องกระทำอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินผล เพื่อให้การประเมินผลสำเร็จสามารถระบุระดับของความสำเร็จได้อย่างชัดเจน และสามารถให้ข้อเสนอแนะได้ว่ามีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างในระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง

ประการที่สี่ การแปลงความเป็นนามธรรมของเป้าประสงค์ไปสู่ความเป็นรูปธรรมที่มีความเฉพาะเจาะจง และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งผู้รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องเป็นตัดสินใจในการกระทำดังกล่าว เพื่อให้ผู้ปฏิบัติปราศจากความคลุมเครือ และมีความชัดเจนต่อภารกิจที่ตนจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ อาจกล่าวได้ว่าการตัดสินใจในขั้นตอนนี้ เป็นส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุดส่วนหนึ่งในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ประการสุดท้าย การนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับบุคลากรที่ร่วมรับผิดชอบจำนวนมาก ทั้งบุคลากรภายในหน่วยงานเดียวกันและบุคลากรระหว่างหน่วยงานที่ต้องทำงานประสานกัน ดังนั้น การสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างบุคลากรภายในหน่วยงานเดียวกันและระหว่างหน่วยงานจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะถ้าบุคลากรผู้ปฏิบัติขาดความร่วมมือที่ดีต่อกันหรือขาดความเข้าใจต่อความสำคัญในการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด หรือเกิดความขัดแย้งในระหว่างผู้ปฏิบัติงาน สิ่งเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ความร่วมมือด้วยความเข้าใจต่อการบรรลุเป้าประสงค์ร่วมกัน จะส่งเสริมให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะที่สำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การพิจารณาบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างองค์การราชการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติร่วมกันและมีลักษณะของความซับซ้อนในการประสานงานระหว่างกัน Pressman and Wildavsky (1973) ย้ำว่า ความพยายามใด ๆ ที่จะปรับปรุงการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีลักษณะของการบูรณาการด้วยการวิเคราะห์เป้าประสงค์หรือนโยบายให้ชัดเจน ส่วนความล้มเหลวของนโยบายอาจเป็นผลมาจากทฤษฎีเชิงสาเหตุและผลที่ไม่มีความเที่ยงตรง

ความสำคัญของการนิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Pressman and Wildavsky คือ การรับรู้จุดที่การกำหนดนโยบายขององค์การราชการยุติ และการนำไปปฏิบัติของผู้ปฏิบัติเริ่มต้น

โดยผู้ปฏิบัติได้รับงบประมาณและอำนาจหน้าที่ (Authority) เป็นผู้รับผิดชอบต่อการบรรลุเป้าประสงค์ตามที่ผู้กำหนดนโยบายกำหนดไว้

Van Horn and Van Meter (1976 อ้างถึงใน สมบัติ ชำรงชัยวงศ์, 2543, หน้า 402-403) เป็นผู้ที่สนใจศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเน้นความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าการนำนโยบายครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่กระทำโดยรัฐบาลและเอกชน ทั้งปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งมีผลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากการตัดสินใจนโยบาย ในกรณีนี้หมายถึงปัจจัยทั้งหลายที่มีผลต่อความพยายามที่จะเปลี่ยนรูปแบบของการตัดสินใจไปสู่มาตรการเชิงปฏิบัติ รวมทั้งความพยายามที่จะบรรลุการเปลี่ยนแปลงที่กำหนดไว้จากการตัดสินใจนโยบายด้วย ตามความหมายของ Van Horn and Van Meter ดังกล่าว อาจจำแนกคุณลักษณะสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ดังนี้

ประการแรกการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นทั้งกิจกรรมของรัฐและของเอกชน ในส่วนที่เป็นกิจกรรมของรัฐย่อมหมายถึง กิจกรรมทั้งหมดที่องค์การราชการเป็นผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ส่วนกิจกรรมของเอกชนซึ่งหมายความรวมทั้งปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคล ในส่วนของปัจเจกบุคคล อาจพิจารณาได้จากการประกอบกิจการส่วนตัวที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยเฉพาะการชำระภาษีต่าง ๆ ให้ถูกต้องครบถ้วน และในส่วนของกลุ่มบุคคลอาจพิจารณาได้จากกลุ่มสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น

ประการที่สอง การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผลที่เกิดจากการตัดสินใจนโยบายของผู้กำหนดนโยบาย โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายไว้ล่วงหน้า ซึ่งผู้ปฏิบัติจะต้องนำนโยบายให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เป็นการยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน โดยการกำหนดนโยบายเป็นผลจากการตัดสินใจนโยบายโดยได้พิจารณาทางเลือกและวัตถุประสงค์ของนโยบายไว้ล่วงหน้า เมื่อนโยบายได้รับความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย นโยบายนั้นจะถูกส่งให้องค์การราชการที่รับผิดชอบเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีภารกิจชัดเจนว่าจะต้องปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประการที่สาม การนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับความพยายามในการแปลงรูปแบบของกาตัดสินใจนโยบาย ซึ่งส่วนใหญ่จะมีลักษณะนามธรรมให้เป็นมาตรการเชิงปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยผู้ปฏิบัติสามารถทำความเข้าใจได้อย่างชัดเจน และรู้ว่าจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนอย่างไรเพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ

ประการสุดท้ายการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จเป็นภารกิจที่จะต้องใช้เวลาและความพยายามสูง ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างความร่วมมือและการประสานงานระหว่างองค์การราชการที่มีภารกิจรับผิดชอบร่วมกัน รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมต่อการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จจึงเป็นภารกิจที่ผู้ปฏิบัติทุกฝ่ายจะต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างเต็มที่ ทั้งความพยายามในการปฏิบัติงาน โดยตรงและความพยายามในการประสานงานระหว่างองค์การที่รับผิดชอบร่วมกัน

Bardach (1980 อ้างถึงใน สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2543, หน้า 403-405) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ เกมส์ของกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดทฤษฎีและการวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเห็นว่าเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นและเป็นไปตามข้อกำหนดของนโยบาย จะเห็นได้ว่าในความหมายนี้ได้เน้นความสำคัญในเรื่องกระบวนการอย่างชัดเจน และแสดงให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผลผลิตของกระบวนการทางการเมือง และการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็น โอกาสแรกที่จะได้นำการตัดสินใจเลือกทางเลือกนโยบายไปปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริง และขั้นตอนทั้งหมดของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นการสังเคราะห์และแสดงให้เห็นถึงความหวังในการแก้ไขปัญหาของสังคม ความกลัวเกี่ยวกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน และจินตนาการของผู้มีส่วนร่วมที่ต้องการจะเน้นการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงครอบคลุมกระบวนการแปลงนโยบายที่เป็นนามธรรมให้เป็นแผนงานรูปธรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติและตรวจสอบระดับความสำเร็จได้ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

สิ่งที่น่าสนใจจากทัศนะของ Bardach อาจวิเคราะห์ได้ดังนี้

ประการแรก การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ เกมส์ของกระบวนการทางการเมืองเป็นการสะท้อนให้เห็นความต่อเนื่องระหว่างการตัดสินใจเลือกนโยบาย การให้ความเห็นชอบนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวล้วนเป็นผลผลิตของกระบวนการทางการเมืองที่จะต้องผ่านกระบวนการเจรจาต่อรอง การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์และการประนีประนอมจนกระทั่งได้รับความเห็นชอบในการประกาศใช้เป็นนโยบาย จากนั้นจึงถึงขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในขั้นตอนนี้ก็อาจมีลักษณะเป็นเกมส์ทางการเมืองอีกเช่นกัน กล่าวคือ การมีการช่วงชิงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าหน่วยงานใดควรจะเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง

ประการที่สอง การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดเชิงทฤษฎี และการวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในประเด็นนี้เป็นการมุ่งเน้นในการแสวงหาคำอธิบาย (Explanation) เพื่อตรวจสอบว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับปัจจัยอะไรบ้าง และปัจจัยเหล่านั้นมีความสำคัญหรือมีบทบาทต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างไร ซึ่งในการตอบคำถามดังกล่าว การวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นแนวทางในการแสวงหาคำตอบซึ่งจะมีผลต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริง

ประการสุดท้าย การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกิจกรรมทางสังคมและเป็นไปตามข้อกำหนดคนนโยบาย ภายใต้แนวความคิดนี้ แสดงให้เห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกิจกรรมกิจกรรมที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อการแก้ไขปัญหาของสังคมให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นความหมายหลักประการหนึ่งของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สรุป การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นภารกิจขององค์การราชการที่จะต้องรับผิดชอบนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในทุกด้าน โดยนโยบายอาจออกมาในรูปแบบของกฎหมาย คำพิพากษา คำสั่งของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรีก็ได้

2. องค์การและผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ชำนาญ คำชู (2556) องค์การและผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ได้แก่ ฝ่ายการเมืองระบบราชการ ข้าราชการ ประชาชนหรือผู้ได้รับผลประโยชน์จากนโยบาย ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

2.1 ฝ่ายการเมือง (Politics) ความสำคัญของฝ่ายการเมืองในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติพิจารณาได้โดยจะครอบคลุมถึงระบบรัฐสภา และคณะรัฐมนตรี ทั้งสององค์กรนี้มีความสำคัญในการกำหนดขอบเขตของการนำนโยบายไปปฏิบัติของระบบราชการ การกำหนดขอบเขตอาจทำได้โดยการบัญญัติกฎหมาย หรือการกำหนดเป็นมติคณะรัฐมนตรี การออกกฎกระทรวง และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังพิจารณาว่าหน่วยราชการใดมีสมรรถนะเพียงพอที่จะเป็นผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้บ้าง และเมื่อเมื่อนโยบายนั้น ๆ ดำเนินไปชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วฝ่ายการเมืองอาจจะเข้ามามีบทบาทในแง่ของการใช้อำนาจในการควบคุมเพื่อให้เมื่อนโยบายนั้นมีผลในการปฏิบัติและพิจารณาปรับปรุงนโยบาย โดยพิจารณาว่านโยบายนั้นควรจะยุติ หรือควรได้รับการสนับสนุน หรือควรจะขยายผลต่อไป ในทางกลับกันหน่วยราชการที่รับผิดชอบก็จะพยายามสร้างความสัมพันธ์อันดีกับฝ่ายการเมือง เพื่อให้เห็นว่าตนปฏิบัติตามนโยบายนั้นด้วยความเรียบร้อย มีความสำเร็จระดับหนึ่ง

ทั้งนี้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์และความสนับสนุนในการดำเนินงานต่อไป ซึ่งอาจเป็นในรูปของการสนับสนุนงบประมาณแผ่นดิน หรือการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น เป็นต้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าทั้งสองสถาบันนี้เป็นฝ่ายที่เริ่มกำหนดหรือเสนอนโยบาย พิจารณาเลือกหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมและกำกับควบคุมติดตามผลการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าลงมือปฏิบัติตามนโยบายโดยตรง

2.2 ระบบราชการ (Bureaucracy) ระบบราชการในที่นี้ หมายถึง หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานเทียบเท่า ที่มีบทบาทหน้าที่คล้ายเป็นฟันเฟืองหรือกลไกที่จะเชื่อมประสานระหว่างสิ่งที่ฝ่ายการเมืองตัดสินใจกับการสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนอาจกล่าวได้ว่าในขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นระบบราชการก็ยังคงเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยตรงหรือกล่าวได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นภารกิจหลักของระบบราชการ เพราะระบบราชการเน้นการอำนวยความสะดวกประชาชนหรือการบริการสาธารณะเป็นหลัก ปัญหาการขาดทุนหรือความไม่คุ้มทุนในบางนโยบายจึงไม่ใช่เป็นปัญหาที่ไปสู่ความสิ้นสุด หรือจุดจบของหน่วยราชการเหมือนภาคเอกชนสิ่งสำคัญประการหนึ่งก็คือ นโยบายใด ๆ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือหรือการประสานงานกับหน่วยราชการหลาย ๆ หน่วยงานแล้วถ้ามีการประสานงานกันดี ไม่ขัดแย้งกัน นโยบายนั้นมักจะมีแนวโน้มว่าจะประสบความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติ

2.3 ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Bureaucrats) ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความเกี่ยวข้องของข้าราชการในการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจแบ่งออกเป็นหลายระดับ เช่น ในฐานะผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับต้น และผู้ปฏิบัติงานระดับล่าง ซึ่งบุคคลเหล่านี้ต่างก็มีวัตถุประสงค์ (Goals) ค่านิยม (Values) แรงจูงใจ (Incentives) และพฤติกรรมที่แตกต่างกันในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานจะมีความสำคัญมากในการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย และผู้บริหารทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีภาวะผู้นำ (Leadership) และรู้จักใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม อาทิ กล้าตัดสินใจ ให้แรงจูงใจเชิงบวก สร้างการมีส่วนร่วมในการทำงาน สร้างความผูกพันและการยอมรับ เน้นการทำงานเป็นทีม ส่วนผู้ปฏิบัติงานระดับล่างหรือข้าราชการระดับล่าง (Street-level bureaucrats) หรืออาจเรียกว่าพวกแนวหน้า (Front-line implementators) ถือว่าเป็นผู้ดำเนินงานตามแผนและโครงการ เป็นผู้แปลหรือตีความนโยบายมาเป็นแนวทางปฏิบัติงานด้วยตนเอง ตลอดจนเป็นตัวแทนในการกระจายอำนาจและกระจายทรัพยากรไปยังประชาชนและผู้รับบริการ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภูมิภาค

และชนบท หรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนในชุมชน เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาสุขภาพอนามัยปัญหาขาดที่ดินทำกิน ฯลฯ ทั้งนี้เพราะข้าราชการระดับล่างเป็นผู้ตีความกฎหรือระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวทางปฏิบัติของตนโดยตนเอง ถ้านโยบายนั้นขาดความชัดเจนหรือมีผลกระทบต่อการทำงานของตนก็จะทำให้ข้าราชการระดับล่างเหล่านั้นอาจไม่ยอมรับนโยบายไปปฏิบัติได้หรือตีความนโยบายนั้นเสียใหม่หรือบางครั้งอาจบิดเบือนข้อมูลต่อประชาชนได้ นอกจากนี้ข้าราชการระดับล่างยังเป็นผู้ทำงานใกล้ชิดกับประชาชน ผู้มารับบริการหรือกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากนโยบายโดยตรงถ้าผู้ปฏิบัติงานระดับล่างมีความจริงใจและจริงจังในการปฏิบัติงานและให้บริการแก่ประชาชนด้วยจิตสำนึกของการเป็นข้าราชการที่ดี หรือที่เรียกว่า “บริการด้วยใจ” (Service mind) การนำนโยบาย/ แผนงาน/ โครงการไปปฏิบัติย่อมบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์แน่นอน ดังนั้นในปัจจุบันหน่วยราชการต่าง ๆ จึงหันมาสนใจและให้ความสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานระดับล่างมากขึ้น เพราะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้ปฏิบัติที่อยู่ใกล้จุดที่สัมผัสกับปัญหามากที่สุด

2.4 ผู้ได้รับผลจากนโยบาย สำหรับผู้ได้รับผลจากการนำนโยบายไปปฏิบัติในที่นี้ ได้แก่ ประชาชนหรือผู้รับบริการ (Clients) ซึ่งเป็นทั้งผู้ได้รับประโยชน์หรือผู้เสียประโยชน์ หรืออาจเรียกว่าผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในนโยบายนั้น ๆ ในที่นี้รวมถึงในแง่บุคคล (Individual) และกลุ่ม (Groups) ตลอดจนหน่วยงานภาคเอกชน (Private sector) ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติหากผู้รับบริการหรือผู้รับประโยชน์มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มในลักษณะกลุ่มผลประโยชน์ (Interest group) บทบาทของกลุ่มอาจแสดงออกมาในรูปของการเรียกร้อง การคัดค้าน การสนับสนุน ด้วยวิธีการลงประชามติ (Referendum) หรือการทำประชาพิจารณ์ (Public hearing) ซึ่งจะให้มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น และอำนาจในการต่อรองกับฝ่ายการเมืองหรือระบบราชการก็จะมีมากขึ้น ประเด็นของการเรียกร้องจะครอบคลุมทั้งการเรียกร้องเพื่อให้ผู้นำนโยบายนั้น ถอนนโยบายนั้นมีผลกระทบเชิงลบ หรือเรียกร้องให้มีการปรับปรุงนโยบายใหม่ หรือเรียกร้องเพื่อผลักดันมิให้กลุ่มอื่นได้มีโอกาสรับประโยชน์จากนโยบาย แผนงาน หรือโครงการนั้น ๆ อย่างไรก็ตามในประเทศกำลังพัฒนา ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำนโยบายไปปฏิบัติกับผู้รับบริการมักจะเป็นไปในลักษณะข้าราชการเป็นผู้ออกคำสั่ง ส่วนผู้รับบริการหรือกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากนโยบาย จะต้องเชื่อฟังคำสั่งและกระทำตามเท่านั้น สำหรับประเทศที่มีระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีการพัฒนามาเป็นเวลานาน เช่น สหรัฐอเมริกา หรืออังกฤษ การปฏิสัมพันธ์จะเป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกันในแง่ของการเจรจาต่อรอง (Bargaining) และการประสานประโยชน์ซึ่งกันและกัน สำหรับประเทศไทยนั้นถึงแม้ระบบ

การเมืองจะเป็นแบบประชาธิปไตยแต่กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มผู้รับบริการยังไม่แข็งแกร่งเท่าที่ควรจึงทำให้มีอำนาจในการต่อรองน้อย นโยบายสาธารณะจึงไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการโดยส่วนรวมนัก

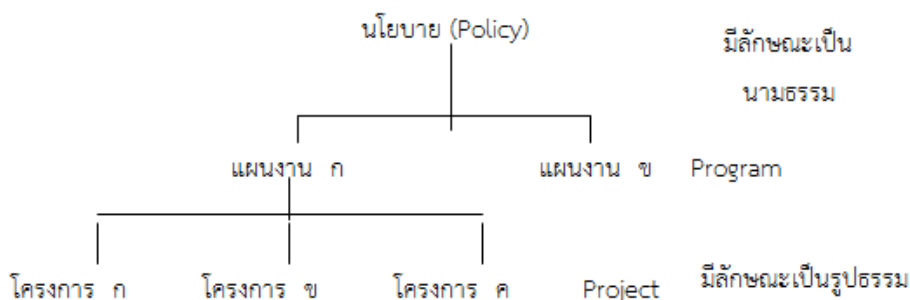
3. ขั้นตอนของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ชำนาญ คำชู (2556) ขั้นตอนของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ สามารถแบ่งการพิจารณาออกได้เป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ ขั้นตอนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro) และในระดับจุลภาค (Micro) ซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดดังนี้

3.1 ขั้นตอนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro)

ขั้นตอนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro) แบ่งออกได้เป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการแปลงนโยบายเป็นแผนงานและโครงการ ขั้นตอนการยอมรับนโยบาย แผนงานและโครงการของหน่วยงานระดับท้องถิ่น ซึ่งการเข้าใจในระดับมหภาคจะช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจในระดับจุลภาคได้ดียิ่งขึ้น

3.1.1 การแปลงนโยบายให้เป็นแผนงานและโครงการโดยปกตินโยบายที่กำหนดขึ้นมามักจะมีวัตถุประสงค์กว้าง ๆ และมีลักษณะเป็นนามธรรมยากแก่การนำไปปฏิบัติดังนั้นการจะนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จจึงต้องมีการแปลงนโยบายให้เป็นรูปธรรมในลักษณะของแผนงานและโครงการเสียก่อนโดยปกติประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบดังกล่าวมักจะเป็นกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลางที่มีบทบาทในการควบคุมนโยบายจะเป็นฝ่ายแปลงนโยบาย เพื่อให้หน่วยงานระดับล่างนำไปปฏิบัติได้ง่าย ความจำเป็นและประโยชน์ของการแปลงนโยบายให้เป็นแผนงานและโครงการ มีดังนี้คือ 1) เป็นการแปลงสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้ง่ายในการนำไปปฏิบัติในระดับจุลภาค เพราะในอดีตหลายนโยบายมักเขียนกว้าง ๆ มีความคลุมเครือ ขาดความเฉพาะเจาะจง และมีความหลากหลายในวัตถุประสงค์ของนโยบายจึงนำไปปฏิบัติให้สำเร็จได้ยาก 2) ง่ายในการควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการ 3) ง่ายในการประเมินผลสำเร็จของแผนงาน และโครงการเพราะการแปลงนโยบายออกมาเป็นแผนงานหลายแผนงาน และแผนงานหนึ่งจะแปลงออกมาหลายโครงการดังนั้นการประเมินความสำเร็จของโครงการย่อมบ่งบอกถึงความสำเร็จของแผนงานด้วย และเมื่อประเมินความสำเร็จแผนงานย่อมบ่งบอกถึงความสำเร็จของนโยบายด้วย 4) อาจใช้ผลการประเมินในข้อ 3 มาปรับเป็นแผนงานและโครงการใหม่ได้กรณีที่มีประเมินผลออกมาแล้วไม่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควรจากความจำเป็นและประโยชน์ของการแปลงนโยบายข้างต้น จึงเกิดความสัมพันธ์อย่างแยกกันไม่ออกระหว่างนโยบาย แผนงาน และโครงการ สามารถอธิบาย

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย แผนงาน และโครงการ

ในการแปลงนโยบายให้เป็นแผนงานและโครงการ เริ่มแรกต้องศึกษาเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ๆ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อนและวิเคราะห์ว่าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องมีแผนงานและโครงการใดมารองรับบ้าง เมื่อกำหนดแผนงานและโครงการมารองรับแล้ว แต่ละแผนงานและโครงการก็ต้องกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายตลอดจนเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายและพบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อความถูกต้องในการแปลงนโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

ปัจจัยแรก คือ ความชัดเจนของนโยบาย เพราะถ้ายิ่งนโยบายคลุมเครือมากเท่าใดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะมีอิสระในการแปลงนโยบายมากยิ่งขึ้น

ปัจจัยที่สอง คือ ความสอดคล้องกันระหว่างเป้าหมายของนโยบาย หากมีความหลากหลายในเป้าหมายของนโยบายบางครั้งเป้าหมายของนโยบายอาจมีความขัดแย้งกันเองทำให้หน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ มีความหมายยาก และอาจปฏิบัติล้มเหลวได้

ปัจจัยที่สาม คือ ความเข้าใจในนโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบ หากหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความเข้าใจในนโยบายนั้น ๆ ไม่มีอคติ ย่อมจะแปลงนโยบายไม่แตกต่างไปจากวัตถุประสงค์เดิม

ปัจจัยสุดท้าย คือ ความร่วมมือและความจริงจังของหน่วยงานที่รับผิดชอบ หากหน่วยงานที่รับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติมีความจริงจังและให้ความร่วมมือ นำนโยบายไปปฏิบัติแล้ว การแปลงนโยบายย่อมไม่บิดเบือนไปจากวัตถุประสงค์

3.1.2 การยอมรับนโยบายของหน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่นเมื่อหน่วยงานส่วนกลางอันได้แก่ กระทรวง กรมและหน่วยงานที่เทียบเท่ากรมได้ทำการแปลงนโยบายออกมาเป็นแผนงาน และโครงการต่าง ๆ แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการทำให้หน่วยงานในระดับภูมิภาค

คือ จังหวัดและอำเภอ และระดับท้องถิ่น คือเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาขอรับนโยบายนั้น ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง เงื่อนไขสำคัญอันที่จะสร้างความเต็มใจให้หน่วยงานระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นยินยอมรับนโยบายไปปฏิบัตินั้นมีหลายประการ คือ 1) สมรรถนะของหน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่นนั้น ถ้าหน่วยงานระดับปฏิบัติมีสมรรถนะขององค์การค่อนข้างสูง อาทิ มีบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ฯลฯ การยินยอมรับนโยบายไปปฏิบัติย่อมมีสูงในทางตรงข้ามถ้าสมรรถนะของหน่วยงานมีน้อยการยินยอมรับนโยบายไปปฏิบัติค่อนข้างจะมีปัญหา 2) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของท้องถิ่นนั้นถ้าขณะนั้นสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ สภาพสังคม ภาวะสภาพการเมืองขาดเสถียรภาพ หน่วยงานระดับปฏิบัติขาดขวัญกำลังใจ การยินยอมรับนโยบายไปปฏิบัติอาจมีน้อย เช่น ถ้าสภาพเศรษฐกิจตกต่ำหรือเศรษฐกิจขาด ย่อมจะมีผลกระทบต่อการตัดลดงบประมาณแผ่นดินของทุกกระทรวง ทบวง กรมผลที่ตามมาคือทำให้ นโยบายบางนโยบายไม่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานระดับท้องถิ่น รวมทั้งไม่ได้รับการสนองตอบจากภาคธุรกิจ และประชาชนเท่าที่ควร 3) การติดต่อสื่อสารและการประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานในท้องถิ่นนั้นเพื่อสร้างความเข้าใจอันดี ถ้ารัฐบาลมีระบบการติดต่อสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่ดี (Perfect communication) โดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง (Two-way communication) หน่วยงานระดับท้องถิ่นจะมีความเข้าใจตรงกันและให้การยอมรับนโยบายด้วยดี แต่ถ้านโยบายนั้นมิได้มีการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่ดี โดยใช้การติดต่อสื่อสารแบบทางเดียว (One way communication) หน่วยงานระดับท้องถิ่นไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบาย ก็อาจไม่ให้การยอมรับรวมทั้งประชาชนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้นหรือผู้รับบริการไม่เข้าใจนโยบาย ก็อาจไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบายด้วยเช่นกัน 4) ประโยชน์ที่รัฐบาลควรจะให้กับหน่วยงานท้องถิ่นนั้น ถ้านโยบายนั้นเป็นนโยบายที่ผลประโยชน์ตกอยู่กับหน่วยงานท้องถิ่นและประชาชนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้นโดยตรงการยอมรับนโยบายก็ย่อมมีมากอย่างไรก็ตามการยอมรับนโยบาย แผนงาน และโครงการของหน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ยังไม่สามารถเป็นหลักประกันได้ว่านโยบายนั้นจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ เพราะการยอมรับอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจังในการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ด้วย ดังนั้นอำนาจที่แท้จริงในการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานระดับล่างเป็นสำคัญ ซึ่งจะได้กล่าวในระดับจุลภาคต่อไป

3.2 ขั้นตอนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับจุลภาค (Micro)

ขั้นตอนนี้มีความเกี่ยวข้องกับระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นมาก เพราะถ้าหน่วยงานระดับล่างนี้ยินยอมรับนโยบายไปปฏิบัติ และถือเอานโยบายนั้นเข้าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจประจำ

หรืองานประจำ (Routine) ก็ย่อมจะทำให้เห็นโยบายนั้นบรรลุผลสำเร็จได้ง่าย ในระดับจุลภาคที่จะกล่าวถึงนี้สามารถแยกออกเป็นขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการระดมพลัง ขั้นตอนการปฏิบัติ และขั้นตอนการสร้างความเป็นปึกแผ่น หรือความต่อเนื่องของนโยบาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 การระดมพลัง (Mobilization) ขั้นตอนนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการพิจารณารับนโยบายและการแสวงหาความสนับสนุนจากสมาชิกในหน่วยงาน ตลอดจนบุคคลสำคัญหรือองค์กรอื่นที่อยู่ในท้องถิ่นผู้ที่เป็นผู้บริหารระดับล่างจะต้องมีความสามารถและมีมนุษยสัมพันธ์ในการติดต่อประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วม (Participation) กับการนำนโยบายไปปฏิบัติทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่วมคิดหรือวางแผน (Planning) กำหนดโครงการของท้องถิ่น ร่วมลงมือปฏิบัติงาน (Implementation) ตลอดจนร่วมติดตามและประเมินผล (Evaluation) โครงการด้วย ซึ่งขั้นตอนนี้ต้องอาศัยหลักจิตวิทยามวลชนในการโน้มน้าวให้ผู้ปฏิบัติงานนั้นให้ยอมรับและร่วมมืออย่างจริงจัง ซึ่งจะเป็นการระดมพลังที่เหนียวแน่นในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จได้

สรุปผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็น 3 ลักษณะ คือ

3.2.1.1 ไม่มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ (non-implementation) คือ ไม่มีการปรับใช้นโยบายแผนงานหรือโครงการในการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติ

3.2.1.2 การยอมรับสภาพในการปฏิบัติ (cooptation) เป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติเหมือนกัน แต่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของหน่วยงานหรือข้อจำกัดอื่น ๆ จึงอาจทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เป็นตามนโยบายและแผนการดำเนินงานที่วางไว้แต่แรก ยกตัวอย่าง เช่น การดำเนินนโยบายปราบปรามยาบ้า อาจไม่สามารถนำไปใช้ปราบปรามยาบ้าได้ทุกพื้นที่ เนื่องจากบางพื้นที่ไม่ได้มีปัญหาการแพร่กระจายของยาบ้า แต่อาจมีปัญหการแพร่กระจายของยาเสพติดชนิดอื่น ทำให้ต้องการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติของนโยบายที่วางไว้ให้เหมาะสมกับพื้นที่นั้น เป็นต้น

3.2.1.3. การเรียนรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ (Technological learning) หมายถึง ไม่มีการนำนโยบาย แผนงาน หรือโครงการมาใช้ ถึงแม้ว่าจะมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมแล้วก็ตาม เช่น โครงการอินเทอร์เน็ตตำบล ประสบผลสำเร็จเพียงแค่มีกการติดตั้งอินเทอร์เน็ตตามตำบลต่าง ๆ ของประเทศ แต่ยังถือว่านโยบายไม่บรรลุถึงผลลัพธ์ที่ต้องการ เพราะยังไม่มี การใช้เทคโนโลยีดังกล่าวมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่อย่างแท้จริง เป็นต้น

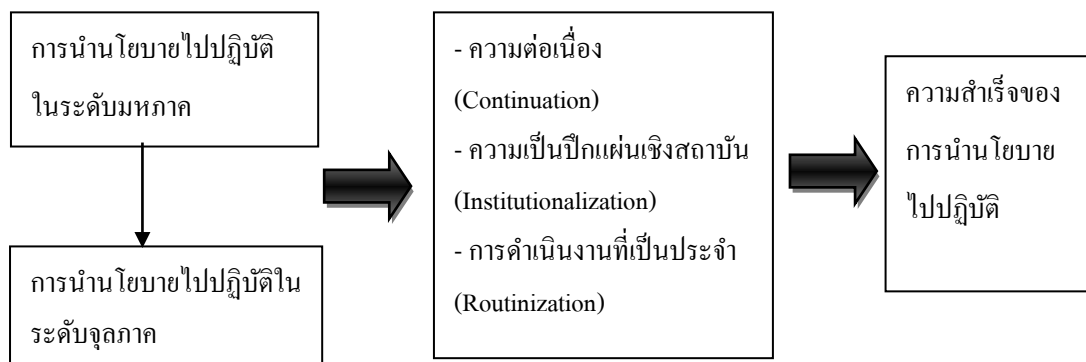
3.2.2 ขั้นการปฏิบัติ (Deliverer implementation) ขั้นตอนนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติหรือผู้ให้บริการตามโครงการโดยตรง ซึ่งได้แก่ ข้าราชการนั่นเองในบางกรณีผู้ปฏิบัติอาจ

ยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้แต่ในบางกรณี ผู้ปฏิบัติอาจปรับแผนหรือโครงการให้เข้ากับพฤติกรรมการทำงานของตนเองก็ได้ ซึ่งไม่เป็นกฎแน่นอนตายตัวเพราะหน่วยงานในท้องถิ่นแต่ละแห่งอยู่ภายใต้บริบทหรือสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป หรืออยู่ภายใต้สภาวะความไม่แน่นอน (Uncertainties) อยู่ตลอดเวลา โครงการหรือพฤติกรรมที่ตัดสินใจของผู้บริหารในระดับท้องถิ่นอาจจะไม่ใช่สิ่งที่คงที่หรือเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เนื่องจากอาจมีการต่อต้านหรือการเรียกร้องให้ปรับวิธีการดำเนินงานในโครงการเสียใหม่จากผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ นอกจากนี้ลักษณะการปฏิบัติ หรือการให้บริการของแต่ละหน่วยงานไม่สามารถควบคุมให้เป็นแบบฉบับเดียวกันได้ แม้ว่าจะมีกฎระเบียบข้อบังคับกำหนดไว้ ดังนั้นการสร้างความสำเร็จของการปฏิบัติให้เกิดขึ้นได้ในขั้นนี้จึงขึ้นอยู่กับ การแสวงหากลยุทธ์หรือวิธีการในการปรับแนวทางในการปฏิบัติงานใหม่ ๆ หรือปรับโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละช่วงเวลา อีกทั้งหน่วยงานที่รับนโยบายไปปฏิบัติระดับท้องถิ่นก็ต้องแสวงหาวิธีการปรับพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติให้เข้ากับแนวทางในการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือโครงการนั้นด้วย

3.2.3 การสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง ความสำเร็จและผลลัพธ์ (Outcomes) ในระยะยาวของนโยบายใด ๆ ก็ตาม ขึ้นอยู่กับนโยบายนั้นถูกนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง การที่จะให้มีการปฏิบัติตามนโยบายอย่างต่อเนื่องนั้น หมายความว่า นโยบายนั้นจะต้องถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเข้าเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติด้วย (ชานาญ คำชู, 2556)

ความสำเร็จหรือผลลัพธ์ในระยะยาวของนโยบายใดก็ตามจะเกิดขึ้นไม่ได้หากนโยบายนั้นไม่ถูกนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (Continuation) โดยผู้ปฏิบัติ ถึงแม้ว่าระยะเวลา นโยบายนั้นได้สิ้นสุดแล้ว แต่ก็ยังมีการนำนโยบายไปปฏิบัติต่อไป การที่จะให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องนี้หมายความว่า นโยบายนั้นจะต้องถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเป็นหน้าที่ประจำวัน (Routinization) ของผู้ปฏิบัติด้วย ขั้นตอนนี้จึงเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากอีกขั้นตอนหนึ่งเนื่องจากมีนโยบายจากเป็นจำนวนมากที่หน่วยปฏิบัติในระดับล่างที่มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติแต่ในช่วงระยะเวลาอันสั้น ในเวลาต่อมาเมื่อรัฐบาลเลิกให้ความสนใจหรือเลิกให้งบประมาณหน่วยงานระดับล่างก็มักจะเลิกปฏิบัติตามนโยบายนั้น ฉะนั้น การสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้เกี่ยวข้องต้องหาทางทำให้การปฏิบัติตามขั้นตอนที่สอง สืบทอดมาสู่ขั้นตอนที่สามคือการสร้างความเป็นปึกแผ่นเชิงสถาบัน (Institutionalization) หรือความต่อเนื่องในการปฏิบัติให้เกิดขึ้นกับนโยบายนั้นให้ได้ยกตัวอย่าง เช่น โครงการอาหารกลางวันของเด็กนักเรียน ในช่วงแรก ๆ ได้มีการเชิญพ่อแม่ และผู้ปกครองมาช่วยกันทำอาหารกลางวัน

ให้เด็กทาน ซึ่งโครงการนี้ได้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมานาน ต่อมาโรงเรียนจึงจัดตั้งแผนกโภชนาการอาหารขึ้นมาในโรงเรียน ถือว่าเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่นเชิงสถาบันขึ้น

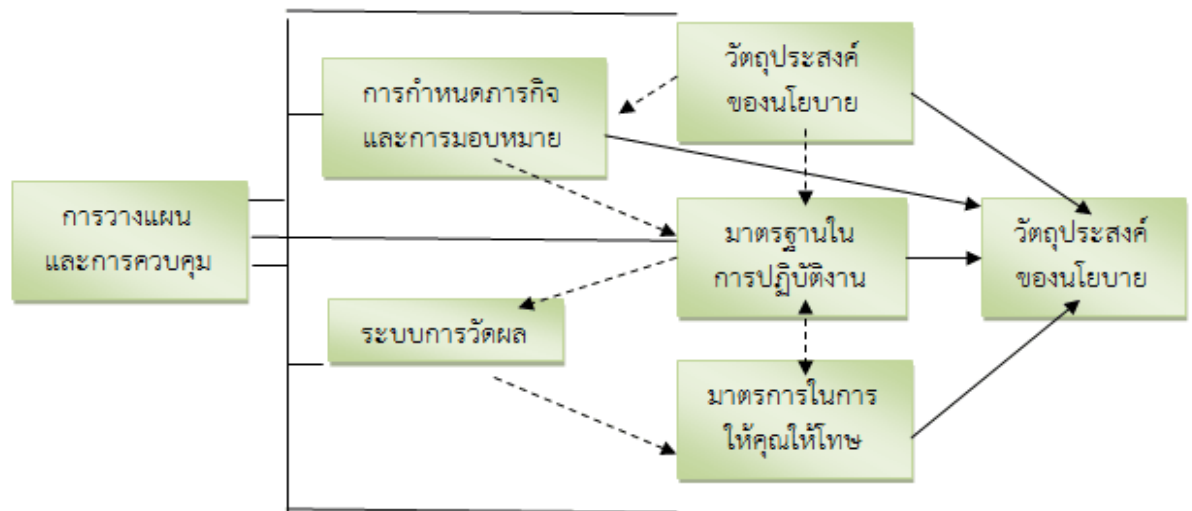
ภาพที่ 3 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของนโยบาย

4. ตัวแบบการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

วรเดช จันทร (2554 อ้างถึงใน รักเกียรติ อินทับทัน, 2557, หน้า 54-62) ได้มีการทำการศึกษาการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ และได้นำมาพัฒนาเป็นแนวคิด และตัวแบบทางทฤษฎี โดยได้เสนอตัวแบบทางทฤษฎีของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติรวม 6 ตัวแบบ ดังนี้

4.1 ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational model)

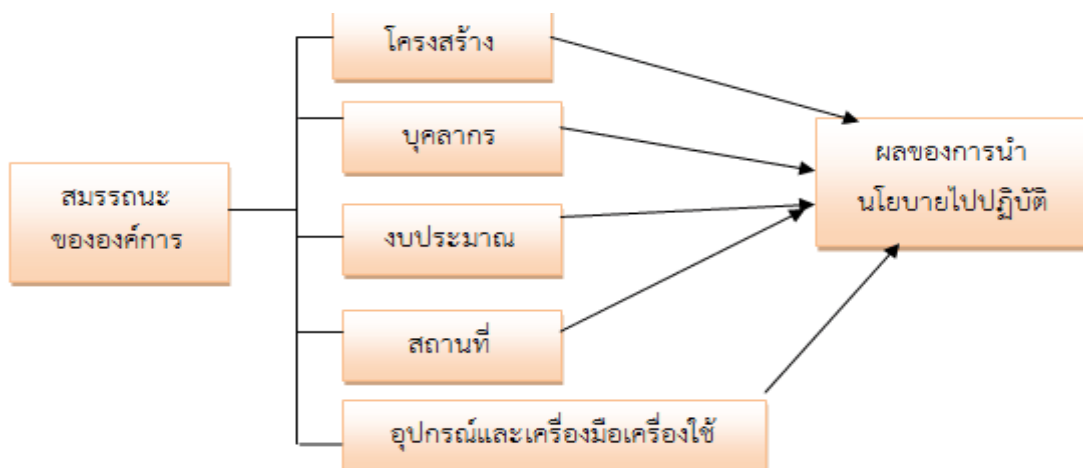
ตัวแบบดังกล่าวนี้มีฐานคติที่ว่า “นโยบายที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีกระบวนการวางแผนและควบคุมผลงาน (Planning & controlling system) การกำหนดวัตถุประสงค์และภารกิจที่ชัดเจน มีการมอบหมายงานและกำหนดมาตรฐานการทำงานให้แก่หน่วยงานย่อยต่าง ๆ ขององค์กร มีระบบวัดผลการปฏิบัติงานตลอดจนระบบการให้คุณให้โทษ” ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเริ่มต้นจากการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่าจะทำอะไรคือเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการ และผู้ปฏิบัติงานจะได้กำหนดภารกิจหรือกำหนดความรับผิดชอบเฉพาะของแต่ละฝ่ายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายได้ ซึ่งจะช่วยให้การประสานงานเป็นไปด้วยความราบรื่น ส่วนการกำหนดมาตรฐานการทำงานย่อมจะเกิดประโยชน์ในการตรวจสอบควบคุมและการประเมินผลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายได้ และระบบการประเมินผลที่สมบูรณ์และการมีมาตรฐานในการทำงานที่เด่นชัด ย่อมส่งผลให้ระบบการให้คุณให้โทษเป็นไปอย่างเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งทั้งหมดดังกล่าวนี้จะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ภาพที่ 4 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ยึดหลักเหตุผล

4.2 ตัวแบบทางด้านการจัดการ (Management model)

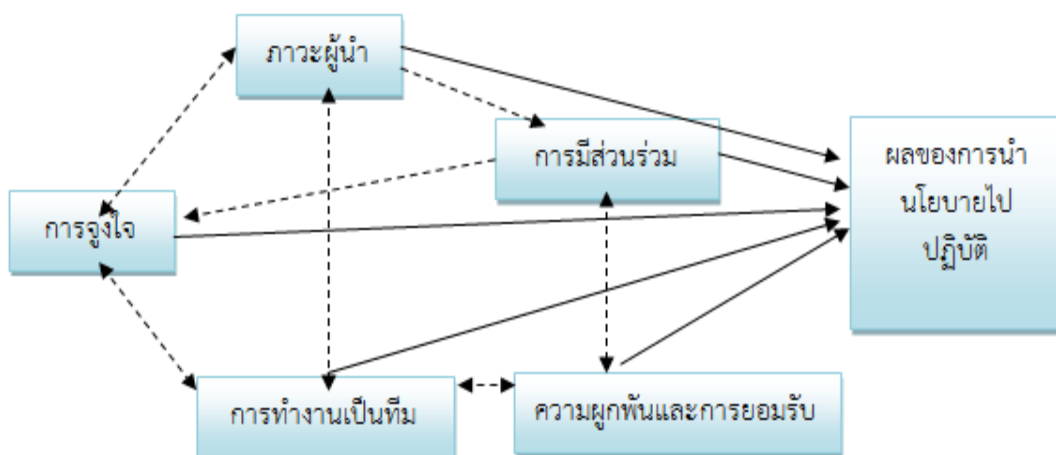
ตัวแบบนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่เน้นให้ความสนใจไปที่สมรรถนะภายในองค์กร (Internal capacity) ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด หรือมีจุดแข็งและจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ หรือไม่อย่างไร ในลักษณะนี้ นโยบายจะประสบความสำเร็จต้องอาศัย โครงสร้างองค์การบุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ หน่วยงานที่มีสมรรถนะภายในค่อนข้างสูงจะมีโอกาสที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติได้อย่างประสบความสำเร็จค่อนข้างมาก ในทางตรงข้ามหากหน่วยงานที่มีสมรรถนะภายในค่อนข้างต่ำจะส่งผลทำให้การนำเอานโยบายไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จตัวแบบนี้จึงเป็นความพยายามที่จะศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยการแก้ไขที่ตัวองค์กร เช่น การขาดงบประมาณ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความล่าช้าในการสรรหาบุคลากร ความล่าช้าในการจัดตั้งระบบงานต่าง ๆ และการขาดวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

ภาพที่ 5 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เน้นด้านการจัดการ

4.3 ตัวแบบทางการพัฒนาองค์กร (Organization development model)

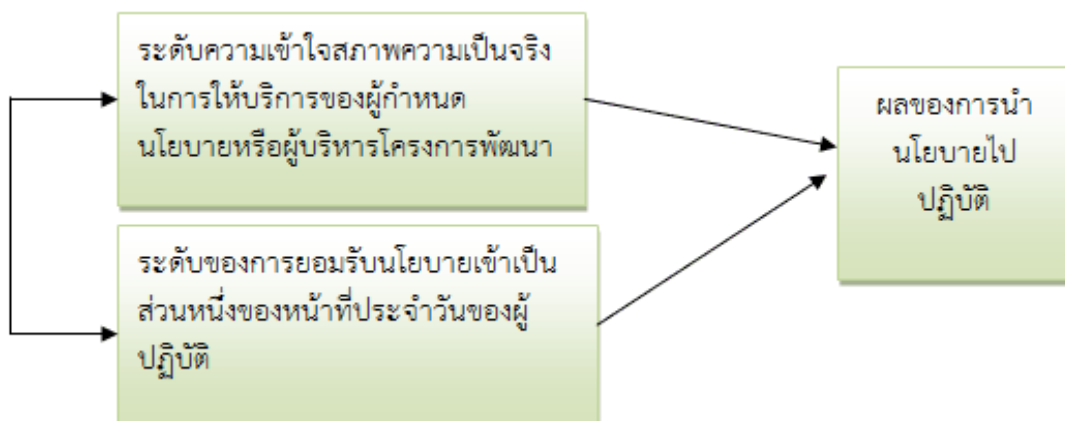
ตัวแบบดังกล่าวนี้เน้นที่พฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กร โดยเฉพาะภาวะผู้นำ การสร้างแรงจูงใจ การทำงานเป็นทีม การสร้างความผูกพันยอมรับร่วมกันและการมีส่วนร่วม (Participation) ของผู้ปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญ ภายใต้ฐานคติที่ว่า “การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ การนำนโยบายมาปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จจึงน่าจะเป็นเรื่องแรงจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพันของสมาชิกในองค์กร การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดจนการสร้างทีมงานมากกว่าการมุ่งใช้การควบคุมหรือใช้อำนาจทางรูปนัยของผู้บังคับบัญชา” ทั้งนี้เพราะเห็นว่าความสำเร็จของนโยบาย คือ ความสำเร็จของผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน จึงน่าจะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่ากลยุทธ์อื่น ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การนำเอานโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของกระบวนการที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดหรือวางกรอบนโยบาย โดยถือว่านโยบายเหล่านั้นมาจากตัวผู้ปฏิบัติเองโดยตรง

ภาพที่ 6 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เน้นด้านการพัฒนาองค์กร

4.4 ตัวแบบกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic process model)

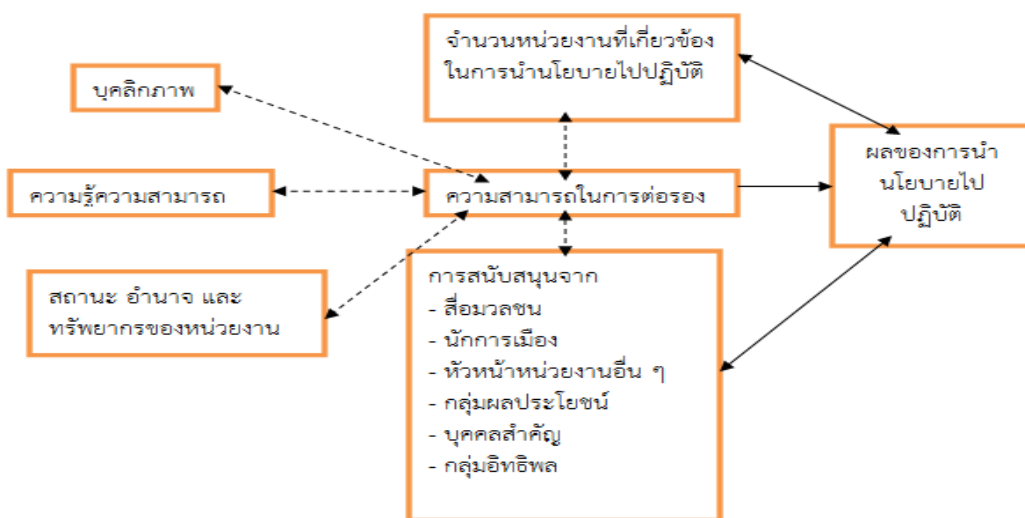
ตัวแบบนี้พัฒนามาจากแนวคิดของนักสังคมวิทยาองค์กร ที่พยายามจะสร้างกรอบการมองหาสภาพความเป็นจริงทางสังคมในองค์กร ตัวแบบนี้เชื่อว่าอำนาจขององค์กรไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งทางรูปนัยแต่มีอยู่กระจัดกระจายในองค์กร ในที่สนะนี้หมายความว่าสมาชิกในองค์กรทุกคนมีอำนาจในแง่ของการใช้วิจารณญาณ โดยเฉพาะข้าราชการที่มีหน้าที่ให้บริการประชาชน โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่อาจควบคุมได้การขัดแย้ง นโยบายใหม่ ๆ ย่อมมีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานหรือวิถีชีวิตประจำวันของข้าราชการนอกเสียจากข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานยอมรับหรือปรับนโยบายเหล่านั้นเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติ กล่าวคือหากเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการเกิดการต่อต้านไม่ยอมรับเอานโยบายมาแปลงสู่ภาคปฏิบัติในฐานะเป็นงานประจำของตน เจ้าหน้าที่ดังกล่าวอาจจะเพิกเฉยในการปฏิบัติตามหรืออาจจะใช้อำนาจดุลยพินิจของการตัดสินใจในลักษณะที่ไม่เอื้อต่อตัวนโยบาย

ภาพที่ 7 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เน้นด้านกระบวนการของระบบราชการ

4.5 ตัวแบบทางการเมือง (Political model)

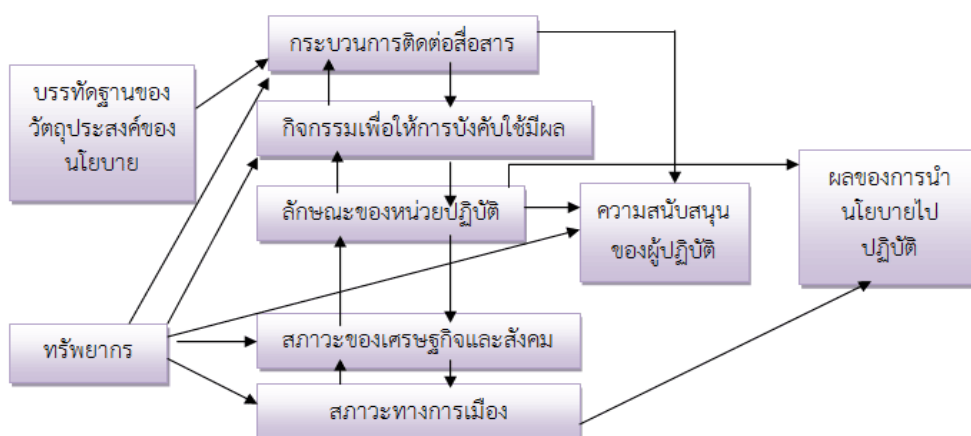
ตัวแบบดังกล่าวเชื่อว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติเกิดจากความสามารถของผู้เล่น (Players) หรือบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กร กลุ่ม หรือสถาบัน และปัจจัยภายนอกองค์กรตัวแบบนี้เน้นที่ความสามารถในการเจรจาต่อรอง และการประนีประนอมของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับนโยบายนั้น ทั้งนี้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับนโยบายจะเข้ามาใช้อิทธิพลของตนเองเพื่อสร้างเงื่อนไขต่อรองให้มีการปฏิบัติตามนโยบายในลักษณะที่จะทำให้ตนเองได้รับผลประโยชน์มากขึ้น หรือเสียผลประโยชน์น้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการใช้ความสามารถเพื่ออ้างเหตุผลความชอบธรรมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ชวนเชื่อการสร้างพลังมวลชนเพื่อก่อให้เกิดแรงกดดัน เป็นต้น ดังนั้นความสามารถในการเจรจาต่อรอง ประนีประนอม แสวงหาแรงสนับสนุนจากภายนอก ในการนำเอานโยบายไปปฏิบัติกับบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัติตามนโยบาย

ภาพที่ 8 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เน้นด้านการเมือง

4.6 ตัวแบบทั่วไป (General model)

ตัวแบบดังกล่าวมองว่าปัจจัยที่จะทำให้การนำเอานโยบายไปปฏิบัติอย่างประสบความสำเร็จนั้นมีอยู่หลายประการ อาทิ สมรรถนะของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบาย ความชัดเจนของตัวนโยบายและกระบวนการในการติดต่อสื่อสาร การให้ความร่วมมือสนับสนุนจากผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญต่อบัณฑิตสภาพแวดล้อมภายนอกซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำเอานโยบายไปปฏิบัติได้ไม่มากนักน้อย ดังแผนภูมิ

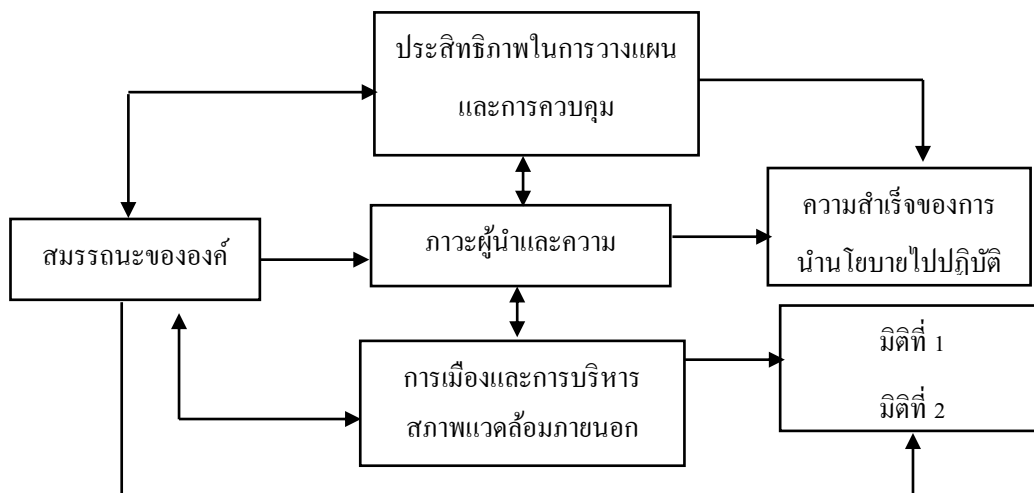
ภาพที่ 9 ตัวแบบทั่วไป

ตัวแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติดังกล่าวจะเห็นว่าบางตัวแบบใช้วิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติโดยพิจารณาเฉพาะปัจจัยภายในองค์กรเท่านั้น เช่น ตัวแบบที่ยืดหลักเหตุผล ตัวแบบที่เน้นการจัดการตัวแบบการพัฒนาองค์กรตัวแบบกระบวนการของระบบราชการ แต่บางตัวแบบสามารถนำมาใช้ในการอธิบายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ครอบคลุม เพราะพิจารณาทั้งปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กร เช่น ตัวแบบทางการเมือง ตัวแบบทั่วไป เป็นต้น

ดังนั้นถ้าจะนำตัวแบบใดไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า นโยบายสาธารณะนั้น ๆ สำเร็จหรือไม่สำเร็จ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือตัวแปรใดบ้างเราต้องพิจารณาว่านโยบายสาธารณะนั้นเป็นนโยบายประเภทใด หากเป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม และต้องอาศัยการสนับสนุนจากหลาย ๆ ฝ่ายตลอดจนเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม การเมือง ก็ควรใช้ตัวแบบที่มีความครอบคลุมมากมาวิเคราะห์

4.7 ตัวแบบเชิงบูรณาการ

ตัวแบบเชิงบูรณาการ เป็นตัวแบบที่รวบรวมแนวคิดของทั้ง 5 ตัวแบบมาไว้ โดยมุ่งแสวงหาผลกระทบของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งแบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 มิติด้วยกัน ได้แก่ มิติที่หนึ่ง เป็นการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายจากผลผลิต ผลลัพธ์ และผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้น มิติที่สองเป็นการวัดถึงผลกระทบของนโยบาย และมิติที่สาม เป็นการวัดว่าผลของนโยบายนั้นสามารถส่งประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมได้หรือไม่ ส่วนตัวแปรอิสระที่นำมาพิจารณานั้นมาจาก 4 ปัจจัยด้วยกัน คือสมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมือง และการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก

ภาพที่ 10 ตัวแบบเชิงบูรณาการ

5. ปัจจัยสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ชำนาญ คำชู (2556) การบรรลุวัตถุประสงค์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญบางประการ ในทางปฏิบัติ ได้แก่

5.1 มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

วัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องมีความชัดเจน สามารถวัดได้ (Measurable) และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ (Sensible) การวัดได้และปฏิบัติได้ถือว่าเป็นมาตรฐานสำคัญสำหรับวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายได้ ถ้าวัตถุประสงค์ของนโยบายกำหนดไว้ไม่ชัดเจน ย่อมเป็นปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5.2 เวลา และทรัพยากรที่เพียงพอ

ข้อจำกัดด้านเวลา และทรัพยากรที่เพียงพอ สำหรับดำเนินการอาจทำให้ต้องเผชิญปัญหาด้านทรัพยากรไม่เพียงพอ เกิดความล่าช้า โดยเฉพาะงบประมาณ เพราะงบประมาณเป็นเครื่องชี้วัดขีดความสามารถขององค์กรที่สำคัญประการหนึ่ง และงบประมาณช่วยให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุผล

5.3 แรงจูงใจ

ความสำคัญของแรงจูงใจ “แรงจูงใจ” (Motive) หมายถึง สิ่งจูงใจหรือสิ่งกระตุ้นให้บุคคลหรือผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมตอบสนองต่อความต้องการขององค์กรและของตนเอง ให้บรรลุผลสำเร็จซึ่งสิ่งจูงใจ แบ่งเป็น สิ่งจูงใจภายนอก อันได้แก่ สิ่งของ รางวัล ค่าตอบแทน การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ การเลื่อนตำแหน่ง การให้โบนัสการให้ศึกษาดูงานกรณีพิเศษ ฯลฯ ส่วนสิ่งจูงใจภายใน ได้แก่ การยอมรับการยกย่องชมเชย การให้กำลังใจ การให้เกียรติยศชื่อเสียง

ฯลฯ ส่วนการจูงใจเชิงลบในแง่ของการปฏิบัติงานล้มเหลว เช่น การลดเงินเดือนการระงับ การขึ้นเงินเดือนการโยกย้ายให้ไปดำรงตำแหน่งที่มีความสำคัญน้อยกว่า เป็นต้น นักวิชาการเชื่อว่าการให้สิ่งจูงใจอย่างเพียงพอจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานนโยบายไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการให้สิ่งจูงใจเชิงบวก (Positive incentives) เพราะจะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเต็มกำลัง

5.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติและผู้รับบริการ

“ผู้ปฏิบัติ” หมายถึง ผู้ปฏิบัติตามนโยบาย หรือผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ส่วน “ผู้รับบริการ” หมายถึงผู้ที่จะได้รับประโยชน์ การบริหารงานที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมนี้อาจเรียกว่าเป็นการบริหารงานแบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาองค์กร คือ การสร้างความรู้สึกรู้สึกว่ามีความสำคัญ (Sense of importance) และการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้อาจมีหลายระดับ การจะให้ผู้ปฏิบัติและผู้รับบริการมีส่วนร่วมในระดับใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน และขีดความสามารถของผู้ปฏิบัติและผู้รับบริการด้วย

5.5 การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

“การติดต่อสื่อสาร” (Communication) คือ การแลกเปลี่ยน ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึกต่าง ๆ ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป โดยการใช้คำพูด อักษร สัญลักษณ์ต่าง ๆ หรือข่าวสาร สำหรับความสำคัญของการติดต่อสื่อสารนั้นคือ ช่วยให้การสั่งงานต่าง ๆ และการรับข่าวสารเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และช่วยเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกัน หรือระหว่างองค์กรได้เป็นอย่างดี

5.6 คุณลักษณะของหน่วยงานที่ปฏิบัติ

คุณลักษณะที่เหมาะสมของหน่วยงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จมีดังนี้คือ

5.6.1 มีบุคลากรผู้ร่วมปฏิบัติงานเพียงพอและมีคุณภาพ

5.6.2 มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน รู้ว่าใครมีหน้าที่อะไร ระดับไหน

ขึ้นตรงต่อใคร

5.6.3 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์กรที่ดี

5.6.4 ความกระตือรือร้นของหน่วยปฏิบัติงาน

5.6.5 ระดับการติดต่อสื่อสารแบบเปิดของหน่วยปฏิบัติ

5.6.6 ความสัมพันธ์ของหน่วยปฏิบัติกับองค์กรที่กำหนดคนนโยบาย

5.7 สถานะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ในการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในขณะนั้นด้วย อาทิ ถ้าสถานะทางเศรษฐกิจ และการเงินของประเทศในขณะนั้น เอื้ออำนวยต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ย่อมทำให้หน่วยงานปฏิบัติมีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงาน การนำนโยบายไปปฏิบัติก็ย่อมจะสำเร็จได้ง่าย แต่ถ้าหากสถานะทางเศรษฐกิจตกต่ำ เกิดปัญหาเงินเฟ้ออย่างรุนแรง ราคาน้ำมันแพง สินค้ามีราคาสูง หรือสินค้าบางอย่างขาดตลาด งบประมาณแผ่นดินถูกตัดทอน ย่อมมีผลกระทบต่อการทำงานตามโครงการ หรือหากสถานการณ์ทางการเมืองขาดเสถียรภาพ มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อย มีการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองสูง อาจทำให้เกิดปัญหาการทุจริตในการดำเนินโครงการต่าง ๆ และส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโครงการ ซึ่งถ้าโครงการไม่บรรลุผลสำเร็จก็ย่อมส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของแผนงานและนโยบายด้วย

5.8 การสนับสนุนของหน่วยปฏิบัติ

หน่วยปฏิบัติคือระบบราชการ ถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งประกอบด้วย หน่วยปฏิบัติระดับสูง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หน่วยปฏิบัติระดับกลางอันได้แก่ หน่วยงานระดับภูมิภาค และหน่วยปฏิบัติระดับล่าง อันได้แก่ หน่วยงานที่ปฏิบัติในระดับพื้นที่ หรือระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดกับประชาชนและผู้รับบริการโดยตรง ถ้าทิศทางของการสนับสนุนเป็นลักษณะการยอมรับและเต็มใจปฏิบัติตามการนำนโยบายไปปฏิบัติก็ย่อมสำเร็จได้ง่าย แต่ถ้าหากการสนับสนุนของหน่วยปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางหรือระดับต่ำ ก็ย่อมจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นคงจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ยาก

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา

ศิริพร เชาวลิต (2556, หน้า 89-90, 98-105) การบริหารพัฒนามีคุณลักษณะร่วมกันอยู่อย่างน้อยที่สุด 4 ประการด้วยกัน คือ

ประการแรก การบริหารการพัฒนา มีความหมายที่บ่งชี้ถึงสภาพภูมิศาสตร์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า แม้การบริหารพัฒนาจะมีบ่อเกิดในประเทศที่เจริญแล้ว คือ สหรัฐอเมริกา ก็ตาม แต่ได้รับการนำมาประยุกต์ในประเทศกำลังพัฒนาเสียเป็นส่วนใหญ่ และประเทศที่กำลังพัฒนานี้มักจะมีสถานที่ตั้งอยู่ในเอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกา

ประการที่สอง การบริหารการพัฒนาเป็นผลพวงหรือผลลัพธ์ที่ได้มาจากสิ่งอื่น ๆ หรือกล่าวได้ว่า การบริหารการพัฒนาเป็นผลพวงที่เกิดจากองค์ประกอบของการพัฒนาการบริหาร การพัฒนาทางการเมือง การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาทางสังคม การบริหารการพัฒนาเป็นตัวแปรตาม หรือผล ส่วนการพัฒนาการบริหาร การพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมนั้นเป็นตัวแปรต้น หรือสาเหตุ

ประการที่สาม การบริหารการพัฒนาเป็นกระบวนการของความเคลื่อนไหวจากสภาพการณ์หนึ่งไปสู่เป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง นั่นคือ จากสภาพด้อยพัฒนาไปสู่สภาพกำลังพัฒนา และจากสภาพกำลังพัฒนาไปสู่สภาพการพัฒนาแล้ว และเป้าหมายสุดท้ายคือ การพัฒนาประเทศ

ประการที่สี่ การบริหารการพัฒนา มีความหมายที่บ่งชี้ว่าประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องปฏิบัติภารกิจที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกับภารกิจของประเทศที่พัฒนาแล้วอะไรบางอย่าง เช่น หากต้องการพัฒนาการบริหารจะต้องปฏิบัติภารกิจทางการบริหารให้มีระบบการแบ่งงานกันทำ หรือใช้ระบบคุณธรรม เป็นต้น

การบริหารการพัฒนา มีองค์ประกอบหลักอยู่ 2 ประการ คือ องค์ประกอบของการพัฒนาการบริหาร (Development of administration or D of A) ได้แก่ โครงสร้าง กระบวนการ และพฤติกรรม และองค์ประกอบการบริหารเพื่อการพัฒนา (Administration of development or A of D) ได้แก่ การบริหาร โครงการพัฒนา การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม การพัฒนาทางการเมือง การพัฒนาเมือง การพัฒนาชนบท การพัฒนารัฐวิสาหกิจ การพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เป็นต้น องค์ประกอบทั้ง 2 ประการนี้นำไปสู่ การบริหารการพัฒนา และเป้าหมายสุดท้าย คือ

การพัฒนาประเทศ

แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

ศิริพร เชาวลิต (2556) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา ไว้ในประเด็น ดังนี้

1. เกิดจากการให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจโดยคน ๆ เดียว
2. เกิดจากการเน้นถึงการตัดสินใจโดยคนเป็นกลุ่มหรือหลาย ๆ คน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนา หมายถึง การทำให้เกิดความเจริญเติบโต และเพิ่มอัตราให้สูงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงระบบ เพื่อให้ระบบมีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและความสามารถในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ความยุติธรรม สิทธิเสรีภาพ และความพอใจแก่คนส่วนใหญ่ และมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามความต้องการหรือสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ

ตารางที่ 1 การวัดการพัฒนา

ด้านการพัฒนา	สังคมส่วนรวม	สังคมส่วนย่อย
เศรษฐกิจ	การถือหลักเหตุผล	การเป็นผู้ประกอบการ
สังคม	ความมีมนุษยธรรม	อิสรภาพ
การเมือง	ความรับผิดชอบ	การเป็นพลเมือง
การบริหาร	การปฏิบัติถูกต้อง	การรับใช้

3. ความหมายของการบริหารการพัฒนา (Development administration)

ศิริพร เชาวลิขิต (2556) การบริหารการพัฒนา (Development administration) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Grant (1979) ได้ใช้คำว่า การ Development administration เป็นคนแรก เขาเห็นว่า การบริหารงานทั่ว ๆ ไป นั้น มีงานอยู่ 2 ชนิดใหญ่ ๆ ดังนี้

การบริหารงานภายใน (Internal administration) หมายถึง การบริหารงานใด ๆ มีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้องค์การที่บริหารงานนั้น ๆ สามารถเป็นกลไกการบริหารที่ดีเสียก่อน การบริหารงานนอก (External administration) จะครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ที่หน่วยงานนั้น ติดต่อกับปัจจัยภายนอกทั้งหมด

Weidner (1962) เห็นว่าการบริหารการพัฒนา เป็นเรื่องการปรับปรุงกระบวนการบริหาร ให้เข้ากับจุดมุ่งหมายของโครงการรัฐบาล ซึ่งหมายความว่า เราต้องทราบถึงความต้องการของรัฐบาลว่ามีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาอย่างไรเสียก่อน แล้วจึงนำการบริหารเพื่อให้มีส่วนช่วยปฏิบัติการให้จุดมุ่งหมายนั้นสำเร็จตามความ มุ่งหมาย

Meadows (1963) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารการพัฒนา หมายถึง การบริหารงานของรัฐบาลเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดลงไว้แน่นอนแล้ว นักบริหารการพัฒนาจะต้องทำงานเป็นตัวนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

Riggs (1970) การบริหารการพัฒนา หมายถึง การบริหารบรรดาโครงการพัฒนาทั้งหลาย อันได้แก่ วิธีการซึ่งใช้ในองค์การขนาดใหญ่ โดยเฉพาะองค์การของรัฐ เพื่อทำให้บรรดา นโยบาย และแผนงานทั้งหลายที่กำหนดลงไว้แล้วได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาหรือการเพิ่มสมรรถนะการบริหารให้เข้มแข็งขึ้น

สรุป ความหมายของการบริหารการพัฒนา (Development administration) เป็นระบบบริหารที่มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goal oriented) และมีการปฏิบัติการ (Action oriented) ตามที่ใดกำหนดจุดมุ่งหมายไว้แล้ว

แนวคิดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ความหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เชิญ ไกรนรา (2555) “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ได้สรุปคำจำกัดความว่า หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ซึ่งบริหารจัดการโดยองค์กรหนึ่งซึ่งให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่บริษัทที่เลือกที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจนั้น ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อเพิ่มการค้าในภูมิภาคต่าง ๆ โดยการให้สิทธิพิเศษทางการค้าเพื่อกระตุ้นการลงทุนทั้งภายในท้องถิ่นเองและจากต่างประเทศภายในภูมิภาคนั้น ๆ ซึ่งกฎหมายที่ปกติใช้ทั่วไปทั้งประเทศอาจถูกยกเว้นการใช้ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ การประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษปกติแล้วบริษัทเอกชนจะได้รับสิทธิจูงใจทางภาษีและโอกาสในการจ่ายภาษีต่างๆที่ต่ำกว่าปกติ โดยแต่ละประเทศจะใช้ความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษที่แตกต่างกันไป เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถจำแนกออกได้เป็น 6 ประเภทคือ เขตการค้าเสรี (Free trade zones: FTZ) เขตการแปรรูปเพื่อการส่งออก (Export processing zones: EPZ) เขตประกอบการอุตสาหกรรม (Enterprise zone) โรงงานเดี่ยว (Single factories) ท่าเรือเสรี (Freeports) และเขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะด้าน (Specialized zone) แต่โดยทั่ว ๆ ไปเขตเศรษฐกิจพิเศษจะตั้งอยู่ใกล้เมืองชายแดนหรือท่าเรือ

องค์ประกอบของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เชิญ ไกรนรา (2555) เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณชายแดนหรือห่างจากพื้นที่ชายแดนเข้ามายังพื้นที่ตอนในไม่เกิน 100 กิโลเมตร กิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในเขตเศรษฐกิจชายแดนส่วนใหญ่ประกอบด้วย โรงงานอุตสาหกรรม ศูนย์อำนวยความสะดวกการค้า ศูนย์บริการด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล คลังสินค้าทัณฑ์บน ศูนย์กระจายสินค้า ตลาดการค้าชายแดน โรงงานบำบัดน้ำเสีย พื้นที่สีเขียว และ โครงสร้างพื้นฐานด้านสังคม เช่น ที่อยู่อาศัย บริการทางการศึกษา โรงพยาบาล การขนส่งและการสื่อสาร ห้างสรรพสินค้า การท่องเที่ยว การจัดทำบรรจุภัณฑ์ บริการธนาคารและการประกันภัย เป็นต้น

การบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เชิญ ไกรนรา (2555) การบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความแตกต่างกันไปตามระบบการปกครองของแต่ละประเทศแต่โดยทั่วไปการจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถจำแนกออกได้ 3 ระดับคือ

1. การกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษซึ่งจะเกี่ยวข้องกับประเด็นการกำหนดจำนวนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งและการดำเนินการต่าง ๆ ในกระบวนการจัดตั้ง ให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติระหว่างประเทศ

2. ระดับการจัดการของรัฐบาลกลางควรเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมและมีความเป็นอิสระจากรัฐบาล ซึ่งควรเป็นหน่วยงานกึ่งรัฐบาลและควรมีองค์ประกอบขององค์กรมาจากทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ซึ่งสามารถมีอำนาจหน้าที่ในการรับใบสมัครการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การจัดทำข้อเสนอแนะไปยังรัฐบาล และติดตามผลการดำเนินงานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเผยแพร่ผลการดำเนินงานสู่สาธารณะเป็นระยะ

3. ระดับการจัดการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรเป็นหน่วยงานที่บริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของระดับการจัดการของรัฐบาลกลาง ซึ่งตามแนวปฏิบัติโดยสากลแล้วส่วนใหญ่จะให้เอกชนเป็นผู้บริหารเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยผ่านกระบวนการจัดจ้างของภาครัฐ

4. แนวโน้มกรอบการจัดองค์กรเพื่อจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จะมุ่งเน้นการดำเนินการให้ครอบคลุมภารกิจต่าง ๆ ประกอบด้วยองค์กรที่จัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รับผิดชอบในการกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ ภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น ผู้ประกอบการภาคเอกชนก่อสร้างเป็นเจ้าของ และบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบนพื้นฐานของการคืนทุนการจัดตั้งศูนย์บริการ ณ จุดเดียว ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการดำเนินการที่รวดเร็วของการออกใบอนุญาตและงานเอกสารต่าง ๆ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้บริการครอบคลุมธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ธุรกิจการรับบริการขนส่งสินค้าและบริการอื่น ๆ

5. แนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนแนวใหม่ที่สามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยการแบ่งภารกิจออกเป็น 2 บทบาทสำคัญคือ บทบาทของภาครัฐ ควรเน้นการให้เช่าที่ดินหรือการขายที่ดิน การจัดหาโครงสร้างพื้นฐานภายนอกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การจัดทำกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ การบำรุงรักษาของพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาสังคมและบริการพื้นฐานของเมือง

บทบาทของภาคเอกชน ควรเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การจัดหาสาธารณูปการ เช่น ไฟฟ้า ระบบโทรคมนาคม การจัดหาบริการต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบการใช้ประโยชน์ร่วมกัน การรับจ้างเพื่อทำภารกิจต่าง ๆ แทนหน่วยงานภาครัฐ และการส่งเสริมการลงทุน

4. การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย

เชิญ ไกรนรา (2555) หากพิจารณาในส่วนของแนวคิดการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย พบว่าแนวคิดการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่ใช่เรื่องใหม่ในประเทศไทย ที่ผ่านมามีการพัฒนาในลักษณะนี้ภายใต้รูปแบบต่าง ๆ กัน ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรม (Industrial estate: IE) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่เฉพาะ เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export processing zone: EPZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองใกล้ท่าเรือหรือสนามบิน คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded warehouse: BW) หรือร้านค้าปลอดอากร (Duty free shop: DFS) และเขตการค้าเสรี (Free trade zone: FTZ) หรือเขตการค้าปลอดภาษี (Duty free port) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองท่า และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special border economic zone: SBEZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่ตามแนวชายแดน

นอกจากนี้ ประเทศไทยมีการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ใกล้เคียงกับการพัฒนาในลักษณะของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ พื้นที่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกหรืออีสต์เทอร์นซีบอร์ด (Eastern seaboard development program) ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ครอบคลุมพื้นที่การพัฒนาระยะแรก 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

ที่รัฐบาลในสมัยนั้นมีนโยบายให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจเฉพาะขึ้นมา เพื่อเร่งรัดการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และเทคโนโลยี โดยเป้าหมายสูงสุด คือ ต้องการให้พื้นที่นี้เป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศที่เป็นประตูเปิดเชื่อมโยงการพัฒนา (Gateway) ไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือพร้อมทั้งเชื่อมเส้นทางการค้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์และเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะในประเทศไทยเริ่มจากประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 339 ในปี พ.ศ. 2515 ให้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภายใต้การบริหารของนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) นิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกที่จัดตั้งขึ้น คือ นิคมอุตสาหกรรมบางชัน ต่อมาจำนวนนิคมอุตสาหกรรมก็เพิ่มมากขึ้น โดยผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมจะได้สิทธิประโยชน์ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ซึ่งแบ่งออกได้เป็นสิทธิประโยชน์ทั่วไปซึ่งใช้กับนิคมทุกแห่ง และสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมสำหรับผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก แต่การดำเนินการของนิคมอุตสาหกรรมยังมีข้อจำกัดหลายด้าน ได้แก่

1. ขอบเขตของกิจกรรม ยังจำกัดอยู่เฉพาะการประกอบการด้านอุตสาหกรรม
2. ขาดอิสระด้านการเงิน บุคลากร และการบริหารจัดการ
3. ขาดความคล่องตัวในการจัดหาที่ดินเพื่อจัดตั้งหรือขยายพื้นที่นิคม

4. ไม่มีอำนาจในการจดทะเบียน อนุมัติ และอนุญาตแทนหน่วยงานอื่น ๆ

แม้นิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา แต่แนวคิดเกี่ยวกับอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกมีข้อจำกัดที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง นิคมอุตสาหกรรม และเขตอุตสาหกรรมส่งออกจำกัดประเภทธุรกิจไว้เฉพาะ “อุตสาหกรรม” “อุตสาหกรรมส่งออก” และธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมส่งออกเท่านั้น ทำให้นิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกไม่สามารถรับธุรกิจอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจได้ เช่น การเกษตร การท่องเที่ยว การขนส่ง และการบริการ เป็นต้น

ประการที่สอง องค์กรที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรม และเขตอุตสาหกรรมส่งออกไม่มีอำนาจในการให้บริการแก่ผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรม และเขตอุตสาหกรรมส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ ทำให้การให้บริการแก่ผู้ประกอบการล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพตามที่ควรจะเป็น

ข้อจำกัดทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิดการพัฒนาแนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” (Special economic zone) ขึ้น เพื่อแก้ไขข้อจำกัดทั้งสองประการดังกล่าว โดยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสาระสำคัญ ๆ 3 ประการ คือ

1. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่มีการจำกัดประเภทของธุรกิจ โดยนอกจากการอุตสาหกรรมแล้ว ผู้ประกอบการภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังสามารถประกอบธุรกิจ การเกษตร การปศุสัตว์ การประมง การท่องเที่ยว การขนส่ง การเคหะและการก่อสร้าง การวิจัยและการผลิตที่ต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูง ตลอดจนการค้าและการบริการด้วย

2. ผู้อาศัยและผู้ประกอบธุรกิจในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีอากร

3. องค์กรบริหารเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีอำนาจอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ผู้ประกอบการและผู้อาศัยในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทุกเรื่อง เพื่อให้การประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสาระสำคัญของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้งสามประการดังกล่าวข้างต้น จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศ รวมทั้งช่วยกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่เฉพาะที่ได้รับการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยตรงในพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ใกล้เคียงด้วย

เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ ที่มีศักยภาพพอที่จะพัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมใหม่ของประเทศได้ โดยเฉพาะเมื่อประเทศเพื่อนบ้านของไทยได้เปิดประเทศและให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสร้างความเจริญให้ประเทศ และให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดน จึงเริ่มได้รับความสนใจ ประกอบกับพื้นที่ชายแดนของไทยเองได้มีการพัฒนามาแล้วระยะหนึ่ง ทั้งทางด้านอุตสาหกรรม การค้า และบริการ โดยบางพื้นที่มีสภาพทางกายภาพและศักยภาพเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างมาก

การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนที่มีการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงมีความได้เปรียบและเหมาะสมที่จะพัฒนาให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้มากกว่าพื้นที่อื่น

การพัฒนาการค้าชายแดนสู่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เชิญ ไกรนรา (2555) ประเทศไทยตั้งอยู่บนภูมิภาคที่เป็นเหมือนศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ ได้แก่ เมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย มีแนวชายแดนระยะทางประมาณ 5,656 กิโลเมตร มีด่านการค้าชายแดนจำนวน 91 จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร 38 จุด จุดผ่อนปรนการค้า 53 จุด นอกจากนี้ การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลให้อาเซียนมีการเติบโตทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนมากขึ้น ประกอบกับเศรษฐกิจโลกที่ยังคงหดตัวประเทศมหาอำนาจหลายประเทศมีกำลังซื้อลดลง ดังนั้น ประเทศไทยจึงหันมาให้ความสำคัญกับการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน และกลุ่มประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ในภูมิภาค เช่น 1) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (Greater mekong subregion: GMS เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย เมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน) 2) ความร่วมมือระหว่างประเทศกลุ่มแม่น้ำอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Aeyawadee-Chaopraya-Mekong Economic Cooperation: ACMECS) เป็นข้อตกลงความร่วมมือด้านธุรกิจระหว่างประเทศไทย เมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และ 3) โครงการความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้การค้าชายแดนมีบทบาทสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาภูมิภาค และเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน

มูลค่าการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ประเทศมีอัตราการเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่ประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้มีการปรับเปลี่ยนมาดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและการค้าเสรีมากขึ้น รวมไปถึงพัฒนาการของกรอบความร่วมมือและ

ความตกลงทางการค้าในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มอนุภูมิภาค ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีส่วนช่วยส่งเสริมให้มูลค่าการค้าระหว่างกันเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประโยชน์ที่เกิดจากการค้าชายแดนนั้นไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณชายแดนเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อความใกล้ชิดและความร่วมมือระหว่างกันในด้านต่าง ๆ มากขึ้นอีกด้วย โดยประมาณ 80% ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอยู่ในรูปการค้าชายแดน (Border trade) ทั้งนี้ แม้ว่าการค้าชายแดนจะมีสัดส่วนเพียงแค่ราว 3-5% ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดของไทย แต่หากพิจารณาเฉพาะมูลค่าการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกับไทยทั้ง 4 ประเทศแล้วพบว่า มากถึงราว 80% ของธุรกรรมทางการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดอยู่ในรูปของ Border trade ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันซึ่งมีมูลค่าไม่สูงมากนัก เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด และสินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ เป็นต้น โดยพบว่าปัจจุบันไทยมีจุดการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ประเทศ ทั้งในส่วนของจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรนทางการค้า

ภาพรวมของ 31 จังหวัดชายแดนของไทย มีมูลค่า GPP รวมในปี พ.ศ. 2555 เท่ากับ 1.83 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15 ของ GDP รวมของประเทศ และมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2550-2555) เท่ากับร้อยละ 2.9 การค้าชายแดน มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 6 ปี (พ.ศ. 2551-2556) โดยในปี พ.ศ. 2556 มีมูลค่าสูงถึง 9.24 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2551 ร้อยละ 28.5 คิดเป็นอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 5.08 ต่อปี รวมถึงมีสัดส่วนสำคัญ

ในการค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมาโดยตลอดบทบาทของเมืองชายแดน ส่วนใหญ่เป็นด้านโลจิสติกส์และการค้าข้ามพรมแดนที่เชื่อมโยงกับฐานผลิตในภาคกลางของประเทศ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์หลักในพื้นที่เมืองชายแดนมีจุดที่ตั้งที่ได้เปรียบในการเชื่อมโยงกับภูมิภาค จึงควรส่งเสริมการพัฒนาในลักษณะของคลัสเตอร์เชื่อมโยงกับพื้นที่ตอนในหรือจังหวัดอื่น ๆ เพื่อสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่ม เพื่อให้พื้นที่สามารถสร้างประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ โดยไม่เป็นเพียงทางผ่าน รวมถึงกระจายประโยชน์ในการพัฒนา และเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องยอมรับว่า เมืองชายแดนก็ยังคงมีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการขาดการจัดระเบียบพื้นที่และการลงทุนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ปัญหาความมั่นคงตามแนวเส้นเขตแดนยังไม่ชัดเจนปัญหาด้านสังคมข้ามพรมแดน การขาดกลไกบูรณาการ การทำงานเรื่องชายแดนเป้าหมาย แนวคิด (Concept) และการพัฒนาพื้นที่ชายแดน

ซึ่งตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงภูมิภาค สร้างเครือข่ายระบบการผลิตร่วมที่สร้างสรรค์ เพื่อบรรลุผลประโยชน์ร่วมกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง รวมถึง

ตั้งเป้าหมายการขยายตัวมูลค่าการค้าชายแดนของไทยให้เท่ากับร้อยละ 15 ต่อปีจึงเป็นที่น่าสนใจว่าพื้นที่เมืองชายแดนถือว่ามีความสำคัญในเชิงการค้าการลงทุน การค้าบริเวณชายแดนจึงควรมีการพัฒนาให้เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุน ซึ่งการพัฒนาเมืองชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพต้องดำเนินการด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพพื้นที่ชายแดนของไทยและเพื่อนบ้านพร้อม ๆ ไปด้วยการรักษาผลประโยชน์และการอยู่ดีกินดีของประชาชนในพื้นที่

การพัฒนา “ความเป็นเมืองชายแดน” ไปสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะเป็นการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ สร้างประโยชน์จากความเชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักของประเทศภาคและประเทศในภูมิภาค ดึงดูดการลงทุนจากในและต่างประเทศ และตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศในภาพรวม มีการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่และการส่งเสริมกิจกรรมในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ คุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ดีขึ้น มีการจ้างงานและเพิ่มรายได้ให้ชุมชน รวมถึงมีกฎระเบียบ และแนวทางการกำกับดูแลผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ได้มาตรฐานและมีการบังคับใช้ที่เข้มแข็ง มีการแก้ปัญหาข้อจำกัดเดิมในพื้นที่และการป้องกันผลกระทบเชิงลบต่าง ๆ เช่น ปัญหาขาดแคลนแรงงาน ไร้ทักษะ ปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือความแออัดของด่านพรมแดนเป็นพื้นที่ลำดับความสำคัญสูงที่ได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายและงบประมาณ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากภาครัฐสามารถเสริมสร้างศักยภาพความแข็งแกร่งของหน่วยงานภาคเอกชน และชุมชนในพื้นที่ตั้งแต่การวางแผน บริหารจัดการ และการติดตามประเมินผล

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นพื้นที่พิเศษหรือบางส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการค้าสินค้าและบริการหรือการลงทุน เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการค้าบริเวณพรมแดนและการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน ซึ่งประโยชน์ของการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ก็จะเป็นพื้นที่ที่มีการผ่อนปรนในเรื่องกฎระเบียบการลงทุน และมีการให้สิทธิพิเศษหลายประการแก่นักลงทุน รวมไปถึงสิทธิประโยชน์ด้านภาษี เพื่อดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ยังมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ักลงทุนหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกด้านข้อมูล การอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมบริการพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น ซึ่งศักยภาพด้านการจัดการด้านพรมแดนไทยในการพัฒนา “ความเป็นเมืองชายแดน”

ไปสู่การเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรพิจารณาเป็น 2 ประเด็น คือ

1. เมืองชายแดนต้องมีระบบการบริหารจัดการ ยกตัวอย่างกรณีเมืองชายแดนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้มีการวางแผนแนวทางการพัฒนาไปเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 แต่ความคืบหน้าก็เป็นไปอย่างล่าช้า ซึ่งตรงข้ามกับเมืองเมียวดีของพม่าที่เปรียบเสมือนเมืองคู่แฝดกับแม่สอด ที่ขณะนี้ถูกยกระดับขึ้นเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเมียวดี เพื่อเตรียมพร้อมรับการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554

2. เมืองชายแดนต้องมีระบบกระจายความรับผิดชอบ และทรัพยากรที่เพียงพอให้อำเภอปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งตามกฎหมายแล้วจะทำให้องค์กรท้องถิ่นสามารถพัฒนาพื้นที่เองได้ สิ่งที่สำคัญคือ องค์กรท้องถิ่นนั้นจะต้องมีองค์ความรู้และนำองค์ความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่ และเอื้อให้กับภาคเอกชนที่เขามีเงินทุนอยู่แล้วสามารถพัฒนาศักยภาพหรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่เมืองได้

โอกาสและผลกระทบในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เชิญ ไกรนรา (2555) การพัฒนาพื้นที่เฉพาะให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะนำมาซึ่งการกระตุ้นทางเศรษฐกิจ ทั้งการค้า การลงทุน การจ้างแรงงาน ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จจะต้องผ่านการศึกษา การวางยุทธศาสตร์การพัฒนา แต่ก็ต้องไม่ลืมว่าในการพัฒนานั้นแม้จะนำมาซึ่งโอกาสอันเป็นผลดีต่อภาคเศรษฐกิจ แต่ในทางกลับกันก็นำมาซึ่งผลกระทบในหลายมิติ โดยเฉพาะผลกระทบทางด้านสังคมที่จำต้องพิจารณาควบคู่ไปกับการพัฒนาด้วย ดังนั้น จำต้องมีการศึกษาและวางแผนการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษารูปแบบเขตเศรษฐกิจในต่างประเทศเพื่อนำมาปรับใช้กับของประเทศไทย การสร้างความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนในการพัฒนาพื้นที่และการเตรียมความพร้อมซึ่งการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนำมาซึ่งโอกาส ดังนี้

1. ทำให้ปริมาณและมูลค่าการค้าและบริการตามแนวชายแดนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One-stop service) ที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window ซึ่งจะสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้เข้ามาลงทุนมากขึ้น

2. รายได้จากการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น และมีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวในภูมิภาคให้สามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว

3. รายได้จากการเก็บภาษีจะเพิ่มขึ้น ทั้งภาษีศุลกากร ภาษีเงินได้ ภาษียานพาหนะรวมถึงค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

4. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีงานทำ มีธุรกิจใหม่ ๆ เกิดขึ้น มีการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านภาษาทักษะ และองค์ความรู้อื่น ๆ เพื่อปรับตัวเองให้ทันกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

5. เมื่อมีโครงการใหญ่ ๆ เกิดขึ้นตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา จะทำให้การพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ตามมา

6. ได้ประโยชน์จากแรงงานของประเทศเพื่อนบ้าน และแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเข้าเมือง

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะโมเดลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของไทยจะเลือกแบบใดก่อนหลัง ความละเอียดอ่อนผลกระทบด้านบวกและลบในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน นอกจากเรื่องผลดีต่อภาคเศรษฐกิจอันเป็นปัจจัยหลักแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหารูปแบบที่เหมาะสมในระเบียบกฎเกณฑ์ การเห็นพ้องต้องกันของคนในพื้นที่ การรับรู้ที่เท่าเทียมกันในการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา การพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจึงอาจนำมาซึ่งผลกระทบ ดังนี้

ผลกระทบ

1. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติระหว่างชุมชนกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ใด ๆ อาจมีผลกระทบกับคนในท้องถิ่นในอำนาจและสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งนี้ด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถจัดการทรัพยากรทั้งหมดในพื้นที่ได้อย่างเบ็ดเสร็จไม่ว่าจะเป็นการครอบครองที่ดิน การจัดการระบบชลประทานการจัดการป่าไม้และทะเล ซึ่งอาจมีผลให้เศรษฐกิจชุมชนและสังคมท้องถิ่นอ่อนแอลง

2. ระบบเศรษฐกิจชุมชนและวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น

ชุมชนดั้งเดิมที่อยู่อาศัยหรือทำมาหากินในพื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจได้รับผลกระทบในการสูญเสียอาชีพถิ่นฐานบ้านเกิดวิถีชีวิตการเปลี่ยนแปลงเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะดำเนินการตามกฎหมายให้มีกรรมสิทธิ์เหนือที่ดินของชุมชนเพื่อดำเนินการใช้พื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมเกษตรกรรมการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ยาวหรือกิจกรรมอื่น ๆ

3. ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

การดำเนินการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถสร้างรายได้และผลกำไรจากสิทธิพิเศษต่าง ๆ ที่ได้รับไม่ว่าจะเป็นเรื่องการยกเว้นภาษีการจ้างแรงงานราคาถูกและการได้รับการละเว้นข้อบังคับทางกฎหมายรวมถึงการโหมลงทุนของนักลงทุนต่างชาติแต่รายได้เหล่านี้อาจกระจุกตัวอยู่กับคนไม่กี่กลุ่มขณะที่ประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรอาจมีรายได้จากเพียงค่าจ้างรายวันหรืออาจไม่ได้ผลประโยชน์จากส่วนนี้เลยหากเจ้าของกิจการเลือกจ้างแรงงานต่างด้าวซึ่งค่าแรงถูกกว่า

4. การจ้างงานและการกระจายรายได้

การประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ใด อาจนำมาซึ่งการย้ายถิ่นฐานอพยพแรงงานข้ามชาติเพิ่มขึ้นที่มีความเป็นไปได้สูงที่จะมีการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษแทนคนในท้องถิ่นเนื่องจากแรงงานต่างด้าวมักมีค่าแรงถูกกว่า คนในท้องถิ่นอาจว่างงานและการเข้าไม่ถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะใช้ในการผลิตของคนในท้องถิ่น

การดำเนินการของภาครัฐ

“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” และการจัดตั้ง “สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นเรื่องที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เห็นความสำคัญและได้ริเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 โดยทาง สศช. มีประสบการณ์เชิงพื้นที่จากการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก และการฟื้นฟูพื้นที่เศรษฐกิจจากมหาอุทกภัยที่จำเป็นที่จะต้องกำหนดเขตการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนภายในตัวเอง อันเป็นภารกิจที่ สศช. ดำเนินการและขับเคลื่อนภายใต้ต้นนโยบายของฝ่ายบริหาร โดยก่อนหน้านั้น ในปี พ.ศ. 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 เรื่อง การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน จังหวัดเชียงราย โดยคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดเชียงรายโดยให้ใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วของ 3 หน่วยงานหลัก ได้แก่ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) กรมศุลกากร และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) เพื่อจัดให้มีเขตนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป (กฎหมาย กนอ.) ที่ได้รับสิทธิประโยชน์แบบเขตปลอดอากร (กฎหมายกรมศุลกากร) พร้อมสิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้ (กฎหมาย สกท.) ให้ดำเนินการในรูปแบบการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-stop services: OSS) โดยในระยะแรก กนอ. เป็นเจ้าภาพดำเนินการ ส่วนระยะยาวให้ กนอ. ศึกษาเพื่อจัดการบริหารในลักษณะพื้นที่เฉพาะแบบเบ็ดเสร็จมีความเป็นเอกภาพในการกำกับดูแล ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายฉบับเดียว และการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน โดยมีเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการในส่วนการพัฒนากฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติเห็นชอบในหลักการแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดตาก ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2547 และให้ไปศึกษาความเหมาะสมเพิ่มเติมโดยได้รับความเห็นของคณะรัฐมนตรี ไปพิจารณาด้วยว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน ควรต้องพิจารณาดำเนินการในลักษณะชุมชนที่ไร้พรมแดนระหว่างกัน (Cross border community) เพื่อให้ประชาชนไทยและประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดนเดินทางไปมาหาสู่และติดต่อค้าขายกันได้อย่างสะดวกและ

คลองตัว อันจะทำให้เกิดผลดีแก่ทั้งสองฝ่ายทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม และการดำเนินชีวิตของประชาชน วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2548 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้ก็ไม่ได้รับการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรเพราะมีการให้ชะลอไว้ก่อน เนื่องจากได้รับการคัดค้านและต่อต้านจากภาคประชาชน ซึ่งต่อมาก็ดำเนินการของรัฐบาลลงก่อน

ในปี พ.ศ. 2556 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแนวทางการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นผู้ดำเนินการ สำหรับค่าใช้จ่ายในการศึกษาวิจัยความเหมาะสม จำนวน 50 ล้านบาท อนุมัติให้ สศช. ใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 งบประมาณกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นที่กระทรวงการคลังอนุมัติให้กันเงินไว้เบิกเหลือเมื่อปีแล้วภายในวงเงิน 50 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษา ฯ ทำการศึกษาวิจัยความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้ สศช. ทำความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณตามขั้นตอนต่อไป ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ประเด็นการนำเสนอในที่ประชุมเพื่อหารือเรื่องแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน วันศุกร์ที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2556 มีสาระสำคัญดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2556)

1. สศช. รายงานสรุปเกี่ยวกับกรอบแนวคิด รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยทั่วไป การสังเคราะห์บทเรียนจากต่างประเทศ และพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีการายงานเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. รวมทั้งกลไกและกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3. ที่ประชุมมีมติ ดังนี้

3.1 ให้ สศช. เร่งรัดพิจารณาแนวทางการจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อดำเนินโครงการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยควรเป็นบริษัทที่ปรึกษาซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติเป็นผู้ทำการศึกษาวิจัยโอกาสศักยภาพและความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เป้าหมายหลัก ภายในกรอบงบประมาณต่อกลุ่มพื้นที่กลุ่มพื้นที่ละ 10 ล้านบาท ระยะเวลาการศึกษาไม่เกิน 6 เดือน

3.2 สาระสำคัญของการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
ในเบื้องต้นให้ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

3.2.1 ศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาของพื้นที่ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์
การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามขอบเขตและระดับของการเป็นพื้นที่พิเศษที่เหมาะสมกับ
แต่ละพื้นที่เป้าหมาย

3.2.2 เครื่องมือในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงกฎหมายและระเบียบ
ที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 กลไกการบริหารจัดการของรัฐ และแนวทางการปรับปรุงกระบวนการ
ให้บริการภาครัฐ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของแต่ละพื้นที่

3.2.4 โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็น และเป็นปัจจัยต่อ
ความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่ทั้งนี้ โดยระบุให้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษครอบคลุมถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน การสำรวจ
ความต้องการของประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ รวมทั้งการประมาณการอุปสงค์
ของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

3.3 กรอบการศึกษาด้านพื้นที่ในโครงการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขต
เศรษฐกิจพิเศษในเบื้องต้น กำหนดให้เป็นการศึกษาใน 5 กลุ่มพื้นที่หลัก ดังนี้

3.3.1 ภาคเหนือ ประกอบด้วยพื้นที่ชายแดนอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน
อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

3.3.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยพื้นที่ชายแดนจังหวัดมุกดาหาร
จังหวัดนครพนม และจังหวัดหนองคาย

3.3.3 ภาคตะวันออก ประกอบด้วยพื้นที่ชายแดนจังหวัดสระแก้ว

3.3.4 ภาคตะวันตก ประกอบด้วยพื้นที่ชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี และ
อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

3.3.5 ภาคใต้ประกอบด้วยพื้นที่ชายแดนอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และพื้นที่
ชายแดนจังหวัดนราธิวาส

วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2556 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีที่มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจากร่างที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอมา
โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ได้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 ซึ่งเวลาดำเนินการจริงเขตพัฒนาเศรษฐกิจ
พิเศษจะครอบคลุมและคาบเกี่ยวกับเขตบริหารการปกครองด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีหน้าที่ศึกษา กำหนดแผนนโยบาย หลักเกณฑ์ และ คำจำกัดความของคำว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” “นิคมอุตสาหกรรม” “เขตอุตสาหกรรม” รวมถึง “เขตพัฒนาพื้นที่เฉพาะ” ส่วนพื้นที่ใดจะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือไม่ ต้องดูความพร้อมของแต่ละพื้นที่ ซึ่งอาจจะเป็นบางส่วนของอำเภอ ทั้งอำเภอหรือทั้งจังหวัด ซึ่งการเห็นชอบให้พื้นที่ใดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะเป็นผู้พิจารณาศักยภาพและความพร้อมว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนในส่วนบทบาทของ สศช. ในฐานะกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการชุดนี้ มีหน้าที่ทำงานในเชิงวิชาการและประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วย เช่น เรื่องมาตรการภาษี มาตรการทางการเงินและมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยมีสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สพท.) เป็นแกนประสานในเรื่องนี้

เมื่อมีการเข้าควบคุมอำนาจการปกครองประเทศโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 72/ 2557 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2557 เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศ ตามนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียน และข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการและมีกรรมการที่ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงในสายเศรษฐกิจ เลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้อำนวยการ สำนักงานงบประมาณ ประธานกรรมการหอการค้าไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสมาคมธนาคารไทย มีเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ ลำดับของการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงนับตั้งแต่การแต่งตั้ง “คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ที่มีภารกิจในการทำหน้าที่เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศ ตามนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

โดยในการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/ 2557 ซึ่งมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) ในฐานะหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นประธานที่ประชุม ฯ ได้ให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทยใน 5 พื้นที่ชายแดน เพื่อรองรับการค้าเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ได้อย่างสมบูรณ์ ได้แก่

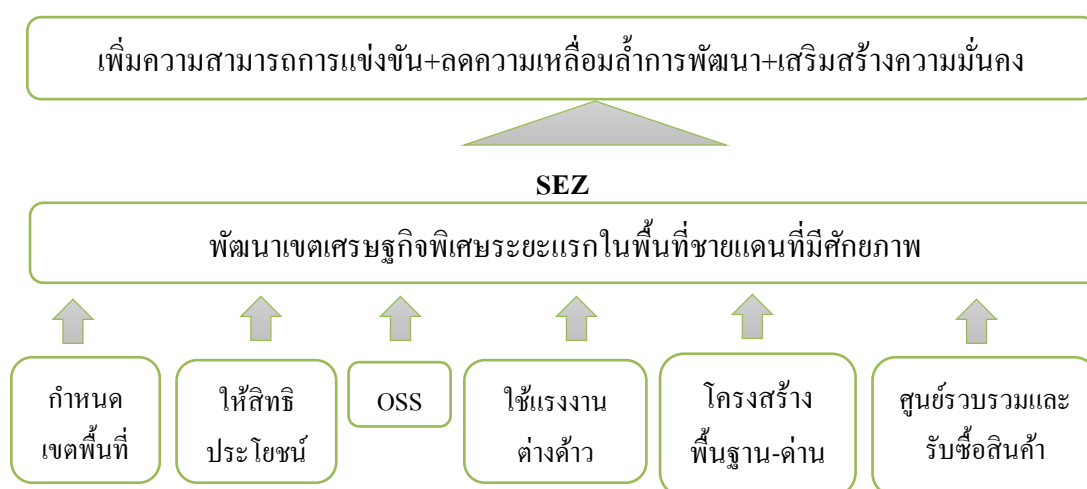
1. ด้านศุลกากรแม่สอด จังหวัดตาก ติดกับประเทศพม่า ซึ่งมีมูลค่าการค้า 46,309 ล้านบาท
 2. ด้านศุลกากรอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ติดกับประเทศกัมพูชา มีมูลค่าการค้า 59,652 ล้านบาท
 3. ด้านศุลกากรอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ติดกับประเทศกัมพูชา มีมูลค่าการค้า 26,826 ล้านบาท
 4. ด้านศุลกากรมุกดาหาร ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มูลค่าการค้า 30,442 ล้านบาท
 5. ด้านศุลกากรสะเตา และด่านปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา ติดกับประเทศมาเลเซีย โดยด่านสะเตา มีมูลค่าการค้า 330,023 ล้านบาท และด่านปาดังเบซาร์ มีมูลค่าการค้า 163,300 ล้านบาท
- โดยเน้นการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มการจ้างงานและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้ประชาชน แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามายังพื้นที่ตอนใน ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน และปัญหาความแออัดบริเวณด่านชายแดน โดยให้ สศช. ทำการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 5 พื้นที่ (เดือนตุลาคม พ.ศ. 2557-ธันวาคม พ.ศ. 2558) ในลักษณะก่อนและหลัง ในประเด็นเรื่อง ความก้าวหน้าการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและความมั่นคง ความพึงพอใจของภาคส่วนต่าง ๆ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ปรับปรุงเพื่อการปฏิบัติเป็น ไปอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ และก่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ทั้งนี้เพื่อใช้ประกอบในการพัฒนาและจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไปให้มีประสิทธิภาพ
- กรอบแนวคิดการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- นิยาม เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คือ บริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) กำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐจะสนับสนุน โครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์ ส่งเสริมการลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบไป-กลับ การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และการอื่นที่จำเป็น
- วัตถุประสงค์
- เพื่อดึงดูด FDI เพิ่มขีดความสามารถของประเทศ การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาความมั่นคง

กลยุทธ์

1. สร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เน้นบริเวณชายแดน สำหรับระยะแรก โดยใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
2. สนับสนุน SMEs ไทยและการลงทุนต่อเนื่องของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
3. จัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและสินค้าเกษตรลักลอบจากประเทศเพื่อนบ้าน

กรอบแนวคิดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

กรอบแนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ของไทย (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

ภาพที่ 11 กรอบแนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ของไทย

การกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1. พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ มีทั้งสิ้น 10 จังหวัด โดยเป็นพื้นที่ที่มีอาณาบริเวณที่มีชายแดนบนแนวระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง (GMS Economic Corridors) ซึ่งสามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตในพื้นที่ใกล้เคียง และเขตเศรษฐกิจ รวมทั้งฐานการผลิตของประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยแนวทางการพัฒนาสำหรับพื้นที่เป้าหมายแต่ละแห่ง พิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ศักยภาพ จิตความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 โอกาส
- 1.3 ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน
- 1.4 ปัจจัยการผลิตในพื้นที่
- 1.5 ลักษณะและมูลค่าการค้าชายแดน
- 1.6 แนวทางการพัฒนาพื้นที่ของประเทศเพื่อนบ้าน
- 1.7 ปัญหา/ ข้อจำกัดในการพัฒนา

2. ประกาศพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจระยะที่ 1

ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 ลงวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2558 เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ชัดเจน เพื่อให้การจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามข้อ 2.6 ของคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ 19 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ท้องที่ตำบลท่าสายลวด ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่กาษา ตำบลแม่กู ตำบลแม่ตาว ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่สอด และตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด ตำบลช่องแคบ ตำบลพบพระ และตำบลวาลีย์ อำเภอพบพระ ตำบลชะนัง ตำบลแม่จะเร และตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก”

ข้อ 2 ให้ท้องที่ตำบลคำอาฮวน ตำบลนาสีนวน ตำบลบางทรายใหญ่ ตำบลมุกดาหาร และตำบลศรีบุญเรือง อำเภอเมืองมุกดาหาร ตำบลชะโนด ตำบลบางทรายน้อย ตำบลปงขาม และตำบลห้วยใหญ่ อำเภอห้วยใหญ่ ตำบลดอนตาล และตำบลโพธิ์ไทร อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร”

ข้อ 3 ให้ท้องที่ตำบลท่าข้าม ตำบลบ้านด่าน และตำบลป่าไร่ อำเภอรัฐประเศ และตำบลผักชะ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว”

ข้อ 4 ให้ท้องที่ตำบลสะเดา ตำบลสำนักขาม ตำบลสำนักเต๊ว และตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา”

ข้อ 5 ให้ท้องที่ตำบลคลองใหญ่ ตำบลไม้รูด และตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด”

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนเพื่อเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน

เป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ชายแดน “เมืองชายแดนมีจุดที่ตั้งที่ได้เปรียบในการเชื่อมโยงกับภูมิภาค จึงควรส่งเสริมการพัฒนาในลักษณะคลัสเตอร์เชื่อมโยงกับพื้นที่ตอนใน/ จังหวัดอื่น ๆ เพื่อสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่ม และเพื่อให้พื้นที่ที่สามารถสร้างประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ โดยไม่เป็นเพียงทางผ่าน รวมถึงกระจายประโยชน์ในการพัฒนา และเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงภูมิภาค สร้างเครือข่ายระบบการผลิตร่วมที่สร้างสรรค์ เพื่อบรรลุผลประโยชน์ร่วมกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง รวมถึงตั้งเป้าหมายการขยายตัวมูลค่าการค้าชายแดนของไทยให้เท่ากับร้อยละ 15 ต่อปี

กำหนดลำดับการพัฒนาที่สำคัญ

1. จัด Zoning ประเทศและพัฒนาเมืองที่มีศักยภาพ

จัด Zoning พื้นที่เกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว/ พัฒนาเมืองหลักที่มีศักยภาพ

2. ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคตและรักษาฐานอุตสาหกรรมเดิม

3. พัฒนาด่านชายแดน เช่น ด่านบ้านน้ำพุร้อน ด่านเชียงของ ด่านนครพนม และอื่น ๆ

4. พัฒนากฎหมายเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการค้าการลงทุนและตามพันธกรณี

5. ส่งเสริม SMEs และ OTOP

5.1 พัฒนาผลิตภาพผู้ประกอบการ SMEs

5.2 ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการ SMEs และ OTOP

6. พัฒนาโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงประตูการค้า โดยพัฒนารถไฟฟ้าทางคู่ รถไฟความเร็วสูง ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ท่าเรือแหลมฉบัง และอื่น ๆ

7. พัฒนาการศึกษ

7.1 พัฒนาหลักสูตรรองรับอาเซียน

7.2 พัฒนาคณาให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด

7.3 เลื่อนเวลาเปิด ปิด ภาคเรียนให้ตรงกับอาเซียน

8. จัดทำ Software เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ภาคบริการของไทย

9. ส่งเสริมการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากการเปิดประชาคมอาเซียน

10. ปรับโครงสร้างระบบราชการ

10.1 ลดขั้นตอนการให้บริการ e-Service

10.2 ปรับโครงสร้างบุคลากรภาครัฐ

10.3 พัฒนาภาษาอังกฤษให้บุคลากรภาครัฐรองรับอาเซียน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาค

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านเศรษฐกิจ

1.1 การพัฒนาความพร้อมของเมืองชายแดน

1.2 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน และเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1.3 การส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนาศักยภาพพื้นที่

2.1 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร

2.2 การเสริมสร้างศักยภาพของ SMEs ให้ได้ประโยชน์จากการพัฒนา

2.3 การพัฒนาระบบการเงินการธนาคารในบริเวณพื้นที่ชายแดน

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

3.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเติบโตของเมือง

3.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง เชื่อมโยงพื้นที่ใกล้เคียงและ

ประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ถนน รถไฟ ท่าเรือ สะพาน

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการอำนวยความสะดวก

4.1 การดำเนินงานตามความตกลงการขนส่งข้ามพรมแดน ในอนุภูมิภาค

ลุ่มแม่น้ำโขง

4.2 การตรวจลงตราเดี่ยว หรือ Single VISA

4.3 การนำเข้าผลผลิตทางการเกษตรจากโครงการ Contract Farming

4.4 การดำเนินงาน National single window และ Single stop inspection

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการบริหารจัดการเชิงพื้นที่

5.1 การกำหนดแผนการพัฒนา และแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม

5.2 การวางผังเมืองและผังเฉพาะ จัดทำ Zoning การพัฒนา

5.3 บูรณาการเตรียมการรองรับผลกระทบเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม จัดระเบียบ

แรงงานข้ามพรมแดน

5.4 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและจัดระบบการตรวจปล่อยคนและสินค้า

ณ ด่านพรมแดน อาทิ ที่ทำการของศุลกากร และหน่วยงาน ICQ ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมถึงพื้นที่ CCA

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด

1. ศักยภาพพื้นที่จังหวัดตราด

1.1 การเชื่อมโยงระดับภูมิภาค

1.1.1 เป็นประตูฝั่งตะวันออกของไทยบนแนว Southern Coastal Road Corridor/
Sub Corridor

1.1.2 เชื่อมต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะกง ของกัมพูชา สามารถเชื่อมเข้าถึงท่าเรือ
สีหนุวิลล์ (233 กิโลเมตร) และท่าเรือแหลมฉบัง (230 กิโลเมตร)

1.2 ศักยภาพแนวทางการพัฒนา

1.2.1 เป็นพื้นที่ท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.2.2 การขนส่งมีความต่อเนื่อง หลากหลายรูปแบบ มีคลังสินค้า
และเป็นศูนย์โลจิสติกส์

1.2.3 การค้าชายแดน เป็นพื้นที่การค้าชายแดนปลอดภาษี

1.2.4 มีคณะทำงานร่วมไทย-กัมพูชา เพื่อจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

1.3.1 ขยายทางหลวง 4 เลน (สาย 3 ตราด-หาดเล็ก ระยะทาง 35 กิโลเมตร)

1.3.2 พัฒนารถไฟ สายแหลมฉบัง-มาบตาพุด

1.3.3 พัฒนาท่าเทียบเรือคลองใหญ่

1.4 ปัญหา/ ข้อจำกัด

1.4.1 เศรษฐกิจมีขนาดเล็ก

1.4.2 ขาดแรงงานในพื้นที่

1.4.3 ขาดการวางแผนพัฒนาเมืองอย่างเป็นระบบ

2. รูปแบบลักษณะเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตราด

บทบาทและจุดยืนในการพัฒนา (Positioning) การพัฒนาเป็นศูนย์กลางการค้าส่ง และ
ขนส่งต่อเนื่องระหว่างประเทศและการเป็นศูนย์กลางให้บริการการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค
โดยมีแนวทางการพัฒนา 3 ประการ ได้แก่

2.1 การเป็นศูนย์สนับสนุนและให้บริการการนำเข้า-ส่งออก (Support service in
Import/ Export process)

2.1.1 สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์และผลิตผลที่ผลิตได้ภายในกลุ่ม
จังหวัดให้มากที่สุด (Green agriculture processing)

2.1.2 สนับสนุนให้มีระบบการตรวจสอบคุณภาพของพืชและสัตว์ที่ทันสมัย

2.1.3 มีระบบการนำเข้า-ส่งออก สินค้าตามระบบศุลกากร

2.2 การเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ทั้งระบบการขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ (Logistic center)

3. การเป็นศูนย์กลางให้บริการการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค (Tourism Hub)

3. โครงสร้างพื้นฐาน

จังหวัดตราด ได้มีการเตรียมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การพัฒนาอาคารตรวจสินค้าด้านศุลกากรคลองใหญ่

3.1.1 งบประมาณตามแผนงานพัฒนาจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 โครงการก่อสร้างจุดตรวจสินค้านำเข้า-ส่งออก เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน งบประมาณ 5,000,000 บาท (ด้านศุลกากรคลองใหญ่)

3.1.2 งบประมาณตามแผนงานพัฒนาภูมิภาคจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 โครงการพัฒนาระบบสนับสนุนการนำเข้า-ส่งออก และอำนวยความสะดวกทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน งบประมาณ 35,000,000 บาท (ด้านศุลกากรคลองใหญ่)

3.1.3 งบประมาณตามแผนงานพัฒนาจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 โครงการพัฒนาระบบสนับสนุนการนำเข้า-ส่งออก และอำนวยความสะดวกทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน งบประมาณ 4,750,000 บาท (ด้านศุลกากรคลองใหญ่)

3.1.4 งบประมาณตามแผนงานพัฒนาจังหวัดปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 โครงการก่อสร้างถนนเข้าลานตรวจสินค้าและอาคารคลังสินค้า ด้านศุลกากรคลองใหญ่ ตำบลไม้รุุด อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด งบประมาณ 30,000,000 บาท (สนง.ทางหลวงชนบท จังหวัดตราด)

3.1.5 ก่อสร้างอาคารตรวจสินค้าและคลังสินค้า ด้านศุลกากร คลองใหญ่ ตำบลไม้รุุด อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ขณะนี้อยู่ระหว่างการติดตั้งเครื่อง X-ray

3.2 การวางผังเมือง (กรมโยธาธิการและผังเมือง)

ดำเนินการออกแบบวางผังเพื่อรองรับเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอคลองใหญ่ แบ่งเป็น 3 ตำบล (ตำบลไม้รุุด ตำบลคลองใหญ่ และตำบลหาดเล็ก)

4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบลคลองใหญ่ เทศบาลตำบลหาดเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ และองค์การบริหารส่วนตำบลไม้รุุด)

3.2.1. ดำเนินการวางผังเมืองรวม (Comprehensive plan) โดยสำนักผังเมืองรวม ซึ่งเป็นผังที่บังคับใช้ตามกฎหมายคือ “ผังเมืองรวมคลองใหญ่” ครอบคลุมพื้นที่ทั้งอำเภอ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการวางผังร่างซึ่งได้มีการจัดประชุมคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมคลองใหญ่ เมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา เพื่อพิจารณาขอบเขตพื้นที่วางผัง ๆ รวมทั้งร่วมหารือเกี่ยวกับร่างผังแนวคิดการพัฒนาพื้นที่

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา คือ ร่างผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต และร่างผังโครงการคมนาคมและขนส่ง โดยแบ่งออกเป็น 4 โซน (A, B, C และ D) จำแนกตามบทบาทและกิจกรรมของพื้นที่ สอดคล้องแนวคิดการวางผัง

3.2.2 ดำเนินการวาง ผังพื้นที่เฉพาะ “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” (Development plan) โดยกองผังเมืองเฉพาะครอบคลุมพื้นที่ทั้งอำเภอคลองใหญ่

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา คือ ร่างผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต ร่างผังโครงการคมนาคมขนส่ง ร่างผังโครงการสาธารณูปโภค ร่างผังโครงการสาธารณูปการ ร่างผังพื้นที่นันทนาการและแหล่งท่องเที่ยว และร่างผังย่าน (District plan) พร้อมทั้งโครงการพัฒนา (แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคมนาคมขนส่ง ด้านภูมิทัศน์ ด้านท่องเที่ยวและนันทนาการ ด้านระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ และด้านอาคาร) โดยนำเสนอเป็น 3D

3.3 การพัฒนาทางหลวงหมายเลข 3 ตราด-หาดเล็ก (กรมทางหลวง)

การพัฒนาก่อสร้างทางหลวงหมายเลข 3 ตราด-หาดเล็ก งบประมาณ

ตามแผนงานพัฒนาภูมิภาคจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคม

เพื่อส่งเสริมการค้าให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน งบประมาณ 30,000,000 บาท

(แขวงทางหลวงตราด) โดยการขยายเป็น 4 ช่องจราจร งบประมาณปี พ.ศ. 2558-2560 ก่อสร้าง

ทางหลวงหมายเลข 3 ตราด-หาดเล็ก ตอน 1 ระยะทาง 35 กม. (ทล.) งบประมาณ 1,400 ล้านบาท

เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณปี พ.ศ. 2559-2561 ก่อสร้างทางหลวงหมายเลข

3 ตราด-หาดเล็ก ตอน 2 ระยะทาง 32 กม. (ทล.) งบประมาณ 900 ล้านบาท

3.4 การก่อสร้างท่าเทียบเรือ (กรมเจ้าท่า)

โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรืออเนกประสงค์คลองใหญ่ จังหวัดตราด หมู่ที่ 7

บ้านสวนมะพร้าว ตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ขนาดกลาง (500 ตันกรอส)

งบประมาณปี พ.ศ. 2554-2559 งบประมาณ 1,295.10 ล้านบาท สัญญาสิ้นสุดวันที่ 25 ธันวาคม

พ.ศ. 2558 ผลงานที่ทำได้สะสม 88.66%

3.5 การปรับปรุงด้านบุคลากรบริเวณด่านพรมแดนบ้านหาดเล็ก (กรมศุลกากร)

โครงการพัฒนาเพื่อปรับปรุงบริเวณด่านพรมแดนบ้านหาดเล็ก งบประมาณ

ปี พ.ศ. 2558 งบประมาณ 50 ล้านบาท โดยกรมศุลกากรได้ดำเนินการออกแบบก่อสร้างอาคาร

ให้มีพื้นที่ปฏิบัติงานและสำนักงานของหน่วยงาน C.I.Q. โดยจะสามารถให้บริการทางศุลกากรและ

บริการอื่นที่เกี่ยวข้องในรูปแบบ One stop service และเป็นมาตรฐานสากล แต่เนื่องจากในปัจจุบัน

ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากการก่อสร้างบริเวณพื้นที่ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อเขตแดน

ระหว่างประเทศ ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.)

ครั้ง 2/ 2558 เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2558 กนพ. จึงมอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวงกลาโหมเร่งหาข้อยุติเรื่องเขตแดนและการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อก่อสร้างด่านศุลกากรบ้านหาดเล็ก ซึ่งกรมศุลกากรได้ประสานขอความร่วมมือไปยังกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อประสานขอความร่วมมือไปยังราชอาณาจักรกัมพูชาและคณะกรรมการชายแดนไทย-กัมพูชา พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อสร้างอาคารที่ทำการด่านพรมแดนบ้านหาดเล็กดังกล่าว ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศเสนอให้กรมศุลกากรนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาปัญหาเขตแดนของประเทศไทยหรือคณะกรรมการพิจารณาจุดผ่านแดนภายใต้สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ คณะอนุกรรมการพิจารณาเปิดจุดผ่านแดน ภายใต้สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ ได้เชิญตัวแทนกรมศุลกากรและผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมกรณี การก่อสร้างอาคารด่านพรมแดนบ้านหาดเล็กหลังใหม่ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2558 ซึ่งที่ประชุมได้มีมติ ดังนี้

3.5.1 เห็นควรชะลอการก่อสร้างอาคารด่านศุลกากรหลังใหม่ไว้ก่อน โดยให้กรมศุลกากรปรับแผนการใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไว้แล้วไปดำเนินการในส่วนอื่น ๆ

3.5.2 มอบให้กระทรวงการต่างประเทศนำเรื่องนี้เข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการชายแดนร่วมไทย-กัมพูชา ต่อไป

3.6 การประปา

แผนงานโครงการของการประปาส่วนภูมิภาครองรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กปก.สาขาคลองใหญ่ ได้รับการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2557 งบประมาณ 151.2 ล้านบาท ดำเนินการ

3.6.1 ก่อสร้างสถานีผลิตน้ำคลองสะพานหิน (แห่งใหม่) โดยก่อสร้างระบบผลิตน้ำขนาด 200 ลบ.ม./ ชม. พร้อมก่อสร้างถึงน้ำใส

3.6.2 ก่อสร้างสถานีเพิ่มแรงดันคลองสะพานหิน (แห่งใหม่) พร้อมก่อสร้างถึงน้ำใส

3.6.3 ก่อสร้างสถานีจ่ายน้ำเขาไม้รูด (แห่งใหม่) พร้อมก่อสร้างถึงน้ำใส

3.6.4 ก่อสร้างวางท่อส่ง-จ่ายน้ำ

3.7 การไฟฟ้า

3.7.1 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้รับการสนับสนุนในช่วงปี พ.ศ. 2558 งบประมาณ 157 ล้านบาท โดยมีแผนงาน/ โครงการ ดังนี้

3.7.2 เพิ่มหม้อแปลงไฟฟ้า ที่สถานีไฟฟ้าคลองใหญ่ ขนาด 1 x 50 MVA

3.7.3 ระบบจำหน่ายแรงสูง 16 วงจร-กม.

4. การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตราด ในระยะต่อไป

4.1 การวางผังเมืองเร่งดำเนินการจัดทำผังเมืองรวมคลองใหญ่ และผังพื้นที่เฉพาะ เขตเศรษฐกิจพิเศษ

4.2 การปรับปรุงด้านพรมแดนบ้านหาดเล็ก การสนับสนุนให้มีการขยายถนนบริเวณ หน้าด่านพรมแดนบ้านหาดเล็ก เนื่องจากมีความแออัด ไม่มีการแยกกระหว่างการขนส่งสินค้า (รถ) และการผ่านสัญจรข้ามแดน (คน)

4.3 การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออก สินค้าเกษตร การสำรวจข้อมูลผลผลิตทางการเกษตร เพื่อขอยกเว้นประกาศกระทรวงในการนำเข้า-ส่งออก สำหรับพืชพันธุ์ทางการเกษตร บางชนิด บางฤดูกาล เช่น มะม่วง มะพร้าว มะนาว ปลายัมน้ำมัน สับปะรด ข้าวโพดหวาน มันเส้น ฯลฯ

4.4 การเตรียมพื้นที่ อยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมการนำซีเมนต์เขตที่ดิน ก่อนที่จะ รั้งวัดขอออกโฉนดที่ดิน เพื่อนำขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ รองรับการใช้ประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจ พิเศษต่อไป

4.5 การบริหารจัดการท่าเทียบเรือเอนกประสงค์คลองใหญ่ ซึ่งยังขาดผู้บริหารจัดการ

4.6 เร่งรัดการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าเข้า-ออก ณ ท่าเทียบเรือ เอนกประสงค์คลองใหญ่ และยังคงติดขัดด้วยถนนบริเวณทางเข้ามีความคับแคบ ซึ่งยังไม่สามารถ ดำเนินการขยายได้ เนื่องจากติดปัญหาที่ดินของราษฎร

4.7 การปรับปรุงภูมิทัศน์เส้นทางไปอำเภอคลองใหญ่ เช่น การทำจุดพักรถ จุดชมวิว สถานียขนส่ง

4.8 การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุนไว้ ณ จุดเดียว

4.9 การบริหารจัดการขยะบริเวณตำบลไม้รุ่ด

5. นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด

ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 1/2558 ลงวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2558 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด

ตามอนุสนธิประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 4/2557 ลงวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2557 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และประกาศคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน ที่ 2/2557 ลงวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2557 เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การให้ ส่งเสริมการลงทุน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 มาตรา 18 และมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จึงออกประกาศกำหนดกิจการ

เป้าหมายในการให้การส่งเสริมการลงทุนของโครงการที่ตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
ในจังหวัดตราด ดังนี้

ข้อ 1 กำหนดประเภทกิจการเป้าหมายและเงื่อนไขของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด ดังนี้

ตารางที่ 2 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด หมวด 1

เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
1. กิจการขยายพันธุ์ปศุสัตว์หรือ สัตว์น้ำ	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้อากาศในโรงเรือนอยู่ใน สภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหาร อัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ ฟาร์ม มีระบบเซ็นเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ เป็นต้น
2. กิจการเลี้ยงปศุสัตว์หรือสัตว์ น้ำ (ยกเว้นกุ้ง)	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้อากาศในโรงเรือนอยู่ใน สภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหาร อัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ ฟาร์ม มีระบบเซ็นเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ และระบบ ป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น
3. กิจการฆ่าและชำแหละสัตว์	ต้องมีกระบวนการผลิตที่ทันสมัย เช่น มีระบบทำให้สัตว์ สลบ รวบรวมขนสัตว์ ห้องเย็น ระบบลดอุณหภูมิ การตรวจสอบคุณภาพเนื้อสัตว์ และการตรวจสอบ สิ่งปลอมปน เป็นต้น
4. กิจการคัดคุณภาพ บรรจุ และ เก็บรักษาพืช ผัก ผลไม้ หรือ ดอกไม้	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การใช้เครื่องคัดแยกสี การอบไอน้ำฆ่าไข่แมลงวันผลไม้ การเคลือบผิว เป็นต้น

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
5. กิจการผลิตแปงแปรรูป (โมดิไฟด์สตาร์ช) หรือแปงจากพืช ที่มีคุณสมบัติพิเศษ	
6. กิจการผลิตน้ำมันหรือไขมันจากพืชหรือสัตว์ (ยกเว้นจากน้ำมันถั่วเหลือง)	ผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบและน้ำมันกึ่งบริสุทธิ์จากพืช ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร
7. ผลิตภัณฑ์น้ำมันบริสุทธิ์จากพืช	ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร หรือน้ำมันดิบ
8. กิจการแปรรูปยางขึ้นต้น	
9. กิจการผลิตหรือถนอมอาหาร เครื่องดื่มวัตถุเจือปนอาหาร (Food additive) หรือสิ่งปรุงแต่งอาหาร (Food ingredient) โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (ยกเว้นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่ให้การส่งเสริมโครงการที่มีเฉพาะกระบวนการผสมหรือทำให้เจือจางเท่านั้น 2. สำหรับโครงการที่มีกระบวนการหมัก ต้องใช้หัวเชื้อที่ผ่านการศึกษาวิจัยมาแล้ว
10. กิจการห้องเย็น หรือกิจการห้องเย็นและขนส่งห้องเย็น	
11. กิจการศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 50 ไร่ 2. ต้องมีพื้นที่สำหรับประกอบกิจการ และบริการเกี่ยวกับสินค้าเกษตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยต้องจัดให้มีพื้นที่สำหรับแสดง หรือซื้อสินค้าเกษตร ศูนย์ประมูลสินค้า ห้องเย็น และคลังสินค้า 3. ต้องให้บริการตรวจสอบ คัดคุณภาพ และตรวจสอบสารพิษตกค้าง

ตารางที่ 3 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด

หมวด 7 กิจการบริการและสาธารณูปโภค

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
1. กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรม	<p>1. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 500 ไร่</p> <p>2. ที่ดินที่เป็นที่ตั้งโรงงานต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 และไม่เกินร้อยละ 75 ของพื้นที่ทั้งหมด ยกเว้นกรณีมีที่ดินทั้งหมดเกิน 1,000 ไร่ ให้กำหนดตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ</p> <p>3. เงื่อนไขอื่น มีดังนี้</p> <p>3.1 มาตรฐานของถนนหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีที่ดินเกินกว่า 1,000 ไร่ ขึ้นไป ต้องมีถนน 4 ช่องทาง เขตทางไม่น้อยกว่า 30 เมตร ผิวจราจรไม่น้อยกว่า 14 เมตร มีเกาะกลางถนนและทางเท้าไม่น้อยกว่า 2 เมตรต่อข้าง นอกจากนี้ต้องมีผิวทาง หรือไหล่ทางกว้างเพียงพอที่จะให้รถยนต์จอดฉุกเฉิน - กรณีที่ดินเกินกว่า 500-1,000 ไร่ ต้องมีถนน 2 ช่องทาง เขตทางไม่น้อยกว่า 20 เมตร ผิวจราจรไม่น้อยกว่า 7 เมตร มีทางเท้าไม่น้อยกว่า 2 เมตรต่อข้าง นอกจากนี้ต้องมีผิวทางหรือไหล่ทางกว้างเพียงพอที่จะให้รถยนต์จอดฉุกเฉิน <p>3.2 มาตรฐานของถนนสายรองต้องมีผิวจราจรไม่น้อยกว่า 8.50 เมตร ไหล่ถนนไม่น้อยกว่า 2 เมตรต่อข้าง</p> <p>3.3 ระบบบำบัดน้ำเสียต้องเหมาะสมตามลักษณะสมบัติของน้ำเสีย และการบำบัดน้ำเสียต้องเป็นไปตามมาตรฐานน้ำทิ้งตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีบ่อเก็บน้ำทิ้งหลังการบำบัดด้วย</p> <p>3.4 ระบบระบายน้ำเสียต้องแยกออกจากระบบระบายน้ำฝนโดยเด็ดขาด</p>
6. กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (Logistics park)	<p>1. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 200 ไร่ และมีการลงทุนก่อสร้างคลังสินค้าให้เช่าหรือขาย โดยมีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 50,000 ตารางเมตร</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
	<p>2. ต้องตั้งในพื้นที่รัศมีไม่เกิน 50 กิโลเมตร จากบริเวณท่าเรือ ท่าอากาศยาน ด่านชายแดนศุลกากร สถานีตรวจปล่อยและบรรจุสินค้าเข้าสู่ตู้คอนเทนเนอร์ (Inland Container Depot: ICD) หรืออยู่ในเขตประกอบการเสรีหรือเขตปลอดอากร (Free zone)</p> <p>3. ต้องจัดให้มีพื้นที่บางส่วนหรือทั้งหมดเป็นเขตประกอบการเสรีหรือเขตปลอดอากร (Free zone)</p> <p>4. ต้องจัดให้มีสถานีเปลี่ยนถ่ายขึ้น-ลง ตู้คอนเทนเนอร์ หรือสถานีรถบรรทุกและสถานีเก็บ และรับฝากตู้คอนเทนเนอร์ ไม่น้อยกว่า 50 ตู้</p> <p>5. ต้องมีระบบโทรคมนาคมหลักที่มีการวางสายสื่อสารแบบความเร็วสูงจากเขตอุตสาหกรรม โลจิสติกส์ไปยังศูนย์กลางสื่อสารโทรคมนาคมในประเทศ และระหว่างประเทศ</p> <p>6. ต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน</p> <p>7. ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>
7. กิจการเฟอร์รี่ หรือเดินเรือท่องเที่ยว หรือให้เช่าท่องเที่ยว	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
8. กิจการบริการที่จอดรถเรือท่องเที่ยว	ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ยกเรือที่จอดเรือบนบก โรงจอดเรือสำหรับซ่อมบำรุงเรือ เป็นต้น
9. กิจการสวนสนุก	<p>1. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 500 ล้านบาท</p> <p>2. ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ</p>
10. กิจการศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรมหรือศูนย์ศิลปหัตถกรรม	ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 30 ล้านบาท

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
11. กิจการสวนสัตว์เปิด	<ol style="list-style-type: none"> ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 500 ล้านบาท ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ต้องจัดที่ดินเป็นพื้นที่สีเขียวและที่จอดรถอย่างละไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของที่ดินทั้งหมด
12. กิจการพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ	<ol style="list-style-type: none"> ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท ต้องจัดทำมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมภายใน 12 เดือน นับแต่วันที่ออกบัตรส่งเสริม
13. กิจการศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ	<ol style="list-style-type: none"> ต้องมีพื้นที่แสดงสินค้าภายในอาคาร ไม่น้อยกว่า 25,000 ตารางเมตร ต้องมีห้องสำหรับเจรจาธุรกิจทุกห้องแสดงสินค้า
14. กิจการศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ	<ol style="list-style-type: none"> ต้องใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ในการบำบัดและฟื้นฟูสุขภาพ ต้องมีการจัดโปรแกรมการฟื้นฟูสุขภาพแบบต่อเนื่อง และมีการพักค้างคืนสำหรับผู้มาใช้บริการ
15. กิจการศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบทันสมัย (Distribution Center: DC)	<ol style="list-style-type: none"> ต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท ต้องจัดให้มีสถานที่จัดเก็บสินค้าควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย
16. กิจการศูนย์กระจายสินค้าระหว่างประเทศด้วยระบบที่ทันสมัย (International Distribution Center: IDC)	<ol style="list-style-type: none"> ต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท ต้องจัดให้มีสถานที่จัดเก็บสินค้าควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท ต้องกระจายสินค้าไปต่างประเทศตั้งแต่ 1 ประเทศขึ้นไป

ข้อ 2 สิทธิและประโยชน์ที่ได้รับตามหลักเกณฑ์ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 4/ 2557 ลงวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2557 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศโดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนและข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่นและจากการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านประกอบกับมีนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีระบบที่มีประสิทธิภาพโปร่งใสและสามารถให้บริการสาธารณะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นต้องมีกลไกขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาพื้นที่ของตนขึ้นเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีระบบสาธารณูปโภคบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลักการพัฒนาย่างยั่งยืนและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งมีกลไกที่ช่วยให้ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยจัดให้มีการมอบอำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่นให้สามารถตั้งอนุเขตอนุมัติปฏิบัติราชการหรือดำเนินการอื่นใดที่หน่วยราชการจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมายกฎระเบียบประกาศหรือคำสั่งใดหรือมติของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่นหรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่าบริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษซึ่งรัฐจะสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

“การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ” หมายความว่าการที่ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคมอบอำนาจในการสั่งอนุญาตอนุมัติปฏิบัติราชการหรือดำเนินการอื่นใด ตามกฎหมายกฎระเบียบประกาศหรือคำสั่งใดหรือมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่นหรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้แก่เจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถสั่งอนุญาตอนุมัติปฏิบัติราชการหรือดำเนินการนั้นรวมอยู่ ณ จุดเดียวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง

“การค้าบริเวณพรมแดน” ให้หมายความรวมถึงการลงทุนการให้บริการและการเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรของแรงงานต่างด้าวบริเวณพรมแดนและพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่ดังกล่าว

“ประเทศเพื่อนบ้าน” หมายความว่าประเทศที่มีพรมแดนติดกับราชอาณาจักรไทย

“แผนแม่บท” หมายความว่าแผนแม่บทการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง

“แผนงานหรือโครงการ” หมายความว่าแผนงานหรือโครงการที่จำเป็นต่อการพัฒนาและจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่หน่วยงานจัดทำขึ้นเพื่อจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งขึ้นตามแผนแม่บท

“แผนปฏิบัติการ” หมายความว่าแผนปฏิบัติการเพื่อจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง

“การพัฒนาพื้นที่” หมายความว่าปรับปรุงและใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ ทั้งของภาครัฐและเอกชนรวมทั้งการจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

“หน่วยงาน” หมายความว่าราชการส่วนกลางราชการส่วนภูมิภาคราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่าคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

“สำนักงาน” หมายความว่าสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ข้อ 4 ในกรณีที่มีความจำเป็นที่ไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ตามที่เห็นสมควรรวมทั้งให้มีอำนาจดำเนินการใดตามควรแก่กรณีเพื่อให้การค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่นหรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1 คณะกรรมการนโยบาย

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ประกอบด้วย

1. นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ
 2. รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายจำนวนสองคนเป็นรองประธานกรรมการ
 3. รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นกรรมการ
 4. ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เลขานุการนายกรัฐมนตรี เลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณและผู้อำนวยการตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ
 5. ประธานกรรมการหอการค้าไทย ประธานผู้แทนการค้าไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทยเป็นกรรมการ
 6. ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสามคนเป็นกรรมการให้เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ
- การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตาม (9) ให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ 7 ให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. พิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอร่างหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนร่างแผนแม่บทแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

2. ให้ความเห็นเกี่ยวกับร่างแผนแม่บทแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการของหน่วยงานตามที่ได้รับการร้องขอ

3. กำหนดแนวทางให้หน่วยงานถือปฏิบัติเพื่อให้การส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่นหรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปโดยเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. กำกับดูแลติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทตลอดจนให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามแผนแม่บทแผนงานหรือโครงการหรือแผนปฏิบัติการและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรี

5. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานได้ตามความเหมาะสม

6. ส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนและประชาชนให้มีความรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนแม่บทแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการ

7. เชิญเจ้าหน้าที่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงหรือเรียกเอกสารจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

8. ออกระเบียบประกาศและคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

9. เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีกฎหมายปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายกฎระเบียบหรือมติคณะรัฐมนตรีที่จำเป็นต่อการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

10. ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ให้คณะกรรมการนโยบายรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบเป็นระยะ

ข้อ 8 การประชุมคณะกรรมการนโยบายต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการซึ่งประธานกรรมการมอบหมายตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 9 การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยในการดำเนินงานของ คณะกรรมการนโยบายที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทแผนงานหรือ โครงการหรือแผนปฏิบัติการที่ต้องมี การดำเนินงานในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดให้แต่งตั้ง ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทแผนงาน หรือโครงการหรือแผนปฏิบัติการนั้นเป็นอนุกรรมการหรือคณะทำงานในคณะกรรมการ หรือคณะทำงานนั้นแล้วแต่กรณีด้วย

การประชุมคณะกรรมการหรือคณะทำงานให้นำข้อ 8 มาใช้บังคับโดยอนุ โลม

หมวด 2 สำนักงาน

ข้อ 10 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นหน่วยงาน ภายในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับผิดชอบงานด้านวิชาการ และธุรการของคณะกรรมการนโยบายและให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดทำร่างหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายพิจารณาและให้ความเห็นชอบ
2. เสนอความเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความเหมาะสมของร่างแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการหรือแผนปฏิบัติการที่หน่วยงานเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายพิจารณาและ ให้ความเห็นชอบ
3. ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำร่างแผนแม่บทแผนงานหรือ โครงการหรือแผนปฏิบัติการ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชนและประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นไปตามแผนแม่บท
5. อำนวยความสะดวกติดตามผลและประสานงานการบริหารและการปฏิบัติตามแผนแม่บท รวมทั้งสนับสนุนและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตาม แผนแม่บท
6. ศึกษาวิเคราะห์หรือวิจัยปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวต่อคณะกรรมการนโยบาย
7. ขอยืมตัวบุคคลวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์รวมทั้งการขอใช้ทรัพย์สินจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของสำนักงานได้ตามความจำเป็น
8. ปฏิบัติงานหรือดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายหรือประธาน กรรมการมอบหมาย

หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตาม (1) อย่างน้อยต้องประกอบด้วยแนวทางการให้การสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมาตรฐานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จตลอดจนกรอบเวลาดำเนินการแล้วเสร็จให้ชัดเจนรวมทั้งหลักเกณฑ์ในการควบคุมตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานดังกล่าว

ข้อ 11 ให้สำนักงานรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อทราบตามระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ข้อ 12 ให้ข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นผู้อำนวยการสำนักงานทำหน้าที่บริหารงานและเป็นผู้บังคับบัญชาผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานโดยขึ้นตรงต่อเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อ 13 ค่าใช้จ่ายสำหรับคณะกรรมการนโยบายคณะกรรมการอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งหรือบุคคลใดซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานของสำนักงานค่าใช้จ่ายของสำนักงานรวมทั้งค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอย่างอื่นให้จ่ายจากงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่จัดไว้สำหรับการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบาย

หมวด 3 การดำเนินงาน

ส่วนที่ 1

การจัดทำแผนแม่บทแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการ

ข้อ 14 ให้หน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยื่นข้อเสนอพร้อมทั้งร่างแผนแม่บทต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้งนี้ข้อเสนอดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงเจ้าสังกัดก่อน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งหน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

ข้อ 15 ร่างแผนแม่บทต้องมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

1. เหตุผลความจำเป็นในการขอรับการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. บริเวณพื้นที่ที่สมควรกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3. วัตถุประสงค์เป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
 4. แนวทางการพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษซึ่งต้องสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดไว้ในผังเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง
 5. สิทธิประโยชน์ต่างๆที่สมควรจัดให้แก่ผู้อยู่อาศัยและผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
 6. แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคการขนส่งการสื่อสารโทรคมนาคมและด้านพลังงานที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่นหรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและกรอบเวลาดำเนินการ
 7. รูปแบบวิธีการมาตรฐานและแนวทางในการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จรวมทั้งการประเมินผลและการเปิดเผยผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการให้บริการ
 8. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัยของประชาชนและสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตลอดจนแนวทางและงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันแก้ไขและเยียวยาผลกระทบนั้น
- ร่างแผนแม่บทตามวรรคหนึ่งต้องสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
- ข้อ 16 ในการพิจารณาร่างแผนแม่บทหากคณะกรรมการนโยบายเห็นสมควรมอบหมายให้หน่วยงานใดดำเนินการในเรื่องใดเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งหรือดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดรายชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่องให้ชัดเจนรวมทั้งกรอบเวลาในการดำเนินการของแต่ละหน่วยงานแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ
- ข้อ 17 เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนแม่บทแล้วให้คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดให้พื้นที่ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนแม่บทดังกล่าว
- ข้อ 18 ให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามแผนแม่บทจัดทำแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่นั้นประกอบด้วย

ส่วนที่ 2 การบริหารและการควบคุมโครงการ

ข้อ 19 เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการแล้วให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งแล้วให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการนั้นและให้ถือว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานดังกล่าวด้วย

ข้อ 20 ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการจัดให้มีระบบควบคุมตรวจสอบและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการและส่งรายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการต่อสำนักงานเพื่อเสนอให้คณะกรรมการนโยบายทราบโดยให้สำนักงานกำหนดรูปแบบและระยะเวลาการรายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการให้หน่วยงานถือปฏิบัติ

ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการให้หน่วยงานที่รับผิดชอบประสานงานกับสำนักงานเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยไม่ชักช้าในกรณีที่ไม้อาจแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ให้สำนักงานรายงานต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาหาข้อยุติต่อไป

ข้อ 21 ในกรณีที่การดำเนินการในเรื่องใดไม่เป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่สอดคล้องกับแผนแม่บทแผนงานหรือโครงการหรือแผนปฏิบัติการหรือวิธีการดำเนินการที่กำหนดตามระเบียบนี้ให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายไม่อาจหาข้อยุติได้ให้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อวินิจฉัยหรือมีมติตามที่เห็นสมควรต่อไป

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดตราด

วิสัยทัศน์

“ตราดเมืองน่าอยู่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีแหล่งผลิตอาหารคุณภาพ
ทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน ท่องเที่ยวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเป็นประตูเศรษฐกิจระหว่าง
ประเทศ”

เป้าประสงค์รวม

1. เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ
2. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความมั่นคงทางสังคมอย่างทั่วถึงรวมทั้งมีการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
3. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์และเกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดตราด (โดยจัดลำดับความสำคัญ)

1. ส่งเสริมเกษตรกรรมและพัฒนาการผลิตอาหารสินค้าเกษตรคุณภาพสินค้าชุมชนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกษตรกรและชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น
2. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปสู่ระดับนานาชาติเพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและไม่ทำลายสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
3. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและบริการสังคมให้เพียงพอรวมทั้งรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีของจังหวัดให้คงอยู่อย่างยั่งยืนเพื่อให้เมืองตราดน่าอยู่และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
4. พัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยง (Connectivity) ระบบโลจิสติกส์ (Logistic) ระบบการผ่านแดนทั้งการตรวจคนเข้าเมืองและศุลกากรระบบการค้าระหว่างประเทศเมืองเศรษฐกิจพิเศษเพื่อสนับสนุนให้ตราดเป็นประตูเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
5. อนุรักษ์ฟื้นฟูบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์เกิดประโยชน์แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน
6. เสริมสร้างการรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนและชายฝั่งทะเลรวมทั้งความสัมพันธ์ที่ดีกับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอคลองใหญ่

วิสัยทัศน์การพัฒนาอำเภอคลองใหญ่

“เมืองทำน่านอยู่ประจุมิตรภาพสู่การค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคอินโดจีน”

พันธกิจ

1. เสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคมประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. พัฒนากลไกการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาด้านเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน

3. ฟื้นฟูอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวิถีชาวตราด
4. พัฒนาคุณภาพการให้บริการของภาครัฐในทุกระดับตามหลักธรรมาภิบาล
5. ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

เป้าประสงค์หลักขององค์กร

ประชาชนในพื้นที่อำเภอคลองใหญ่มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและสังคมให้น่าอยู่มั่นคงภายใต้การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมพัฒนาภาคเกษตรกรรมและชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว MICE และเป็นประตูเชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นในภูมิภาคอินโดจีน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพการให้บริการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาศูนย์กลางการค้าการส่งออกและมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดตราด (พ.ศ. 2558-2560)

วิสัยทัศน์

ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมเข้มแข็ง การศึกษาได้มาตรฐาน เสริมสร้างภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า รักษาธรรมชาติอย่างยั่งยืน
โครงสร้างพื้นฐานพร้อมรองรับประชาคมอาเซียน

ตารางที่ 4 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดตราด
(พ.ศ. 2558-2560)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	1.1 ก่อสร้างปรับปรุงซ่อมแซมเส้นทางคมนาคมให้มีมาตรฐาน 1.2 พัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำสาธารณะ 1.3 พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณสุขปโภค-สาธารณสุขอุปการ 1.4 พัฒนางานด้านการผังเมืองและการควบคุมอาคาร
2. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดบริการทางสังคม การสงเคราะห์คุณภาพชีวิต 2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชน 2.3 ส่งเสริมด้านที่พักอาศัย ที่ดินทำกินให้แก่ผู้ยากไร้ ฯลฯ 2.4 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน 2.5 ส่งเสริมบ้าน-วัด-โรงเรียน และชุมชนให้เป็นต้นแบบ
3. ด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย	3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยภาคพลเมือง 3.2 พัฒนางานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 3.3 ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 3.4 ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชนและวัฒนธรรมในชุมชน 3.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด ปัญหานี้ นอกระบบและอบายมุข
4. ด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย	4.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพให้แก่กลุ่มเกษตรกรและประชาชน 4.2 ส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่คนในชุมชน 4.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการตลาดกระจายผลผลิตการเกษตร 4.4 พัฒนาและส่งเสริมการค้าการลงทุนตามแนวชายแดน 4.5 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมให้มีศักยภาพ 4.6 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตราด 4.7 ส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
	4.8 ส่งเสริมความสัมพันธ์และพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านและอินโดจีน
	4.9 เสริมสร้างความรู้ทางด้านภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน
5. ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	5.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	5.3 จัดให้มีระบบการจัดการขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย และแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม
	5.4 ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน
	5.5 ส่งเสริมการปลูกป่าเพื่อลดภาวะโลกร้อน
6. ด้านการศึกษา การกีฬา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	6.1 ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ
	6.2 ส่งเสริมพัฒนากีฬาและนันทนาการให้มีมาตรฐานทั่วถึง
	6.3 สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักและห่วงแหนประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
	6.4 อนุรักษ์และส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรเส้นทางปัญญา
7. ด้านการบริหารจัดการที่และการบริการสาธารณะ	7.1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของท้องถิ่น
	7.2 การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรและชุมชน
	7.3 เสริมสร้างความเข้มแข็งโดยกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามระบอบประชาธิปไตย
	7.4 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและให้บริการที่ดีแก่ประชาชน
	7.5 จัดหา/ปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน พัฒนาระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร และระบบสารสนเทศ
	7.6 ส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล

ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของเทศบาลตำบลคลองใหญ่

1. สภาพทั่วไป

เทศบาลตำบลคลองใหญ่ ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ซึ่งประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 9 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 สำนักงานเทศบาลได้ย้ายมาอยู่สำนักงานอาคารป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ห่างจากอำเภอเมืองจังหวัดตราด 74 กิโลเมตร มีพื้นที่ในเขตเทศบาล 2.5 ตารางกิโลเมตร จำนวน 1,562.5 ไร่ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 9.52 เมตร ซึ่งเป็นที่ราบแคบ ๆ อยู่ระหว่างเทือกเขาบรรทัดกับทะเลอ่าวไทย อยู่ในพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 7 ตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

2. ที่ตั้ง

เทศบาลตำบลคลองใหญ่เป็นที่ตั้งศูนย์ราชการอำเภอคลองใหญ่แบ่งการปกครองออกเป็น 3 หมู่บ้าน มีชุมชน จำนวน 11 ชุมชน

3. ภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง

ทิศเหนือ ติดกับ หมู่ที่ 7 ตำบลคลองใหญ่ (แยกซอยเคนจิ)

ทิศใต้ ติดกับ หมู่ที่ 3 ตำบลคลองใหญ่ (โรงน้ำแข็งเกษมศิริ)

ทิศตะวันออก ติดกับ หมู่ที่ 2 ตำบลคลองใหญ่ (ป้อม ปตท.)

ทิศตะวันตก ติดกับ ทะเลอ่าวไทย

4. ประชากร

แยกจำนวนราษฎรตามทะเบียนราษฎรที่คัดแยกจากสำนักทะเบียนอำเภอคลองใหญ่ เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 เนื่องจากเทศบาลตำบลคลองใหญ่ มีพื้นที่ไม่เต็มทั้งสามหมู่บ้านของตำบลคลองใหญ่ แต่ข้อเท็จจริงมีประชากรแฝงมาใช้บริการสาธารณสุขปโภคอุปโภคและบริโภคในพื้นที่ เช่น ผู้อพยพไทยเกาะกง คนต่างด้าวที่มีได้มีสัญชาติไทย โดยเข้ามาประกอบอาชีพ แต่ไม่สามารถมีชื่อในทะเบียนบ้านได้ อีกทั้ง มิได้ย้ายถิ่นที่อยู่เข้ามาในเขตเทศบาล จึงทำให้จำนวนประชากรไม่เพิ่มขึ้นทั้ง ๆ ที่สภาพความเป็นจริงประชากรมีมากกว่าทะเบียนราษฎร ซึ่งคาดว่า มีประชากรแฝงประมาณ 2,000-3,000 คน เขตการปกครองดูแลพื้นที่ 2.5 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของหมู่ 2, 3 และหมู่ 7 ของตำบลคลองใหญ่ รวมประชากรทั้งสิ้น 4,844 คน แยกเป็นชาย 2,446 คน หญิง 2,398 คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 2,271 หลังคาเรือน ประกอบด้วย หมู่ 2 จำนวน 849 หลังคาเรือน หมู่ 3 จำนวน 465 หลังคาเรือน และหมู่ 7 จำนวน 957 หลังคาเรือน

ตารางที่ 5 จำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลคลองใหญ่ (เทศบาลตำบลคลองใหญ่, 2558)

ลำดับ ที่	ชื่อชุมชน	หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)		รวม (คน)	ครัวเรือน (หลังคาเรือน)
			ชาย	หญิง		
1	บ้านคลองใหญ่	2	293	331	624	328
2	ท่าหลวง	2	217	199	416	364
3	ตลาดสด	2	103	124	227	157
4	เพชรพงษ์	3	170	148	318	135
5	ท่าเรือ	3	245	240	485	168
6	บ่อมะหาด	3	161	154	315	152
7	สนามบิน	7	202	233	435	242
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	7	375	317	692	216
9	ลานมะพร้าว	7	284	281	565	194
10	โรงโม่	7	221	215	436	179
11	ศาลเจ้าแม่	7	175	156	331	126
รวมทั้งสิ้น			2,446	2,398	4,844	2,271

5. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

5.1 การคมนาคม การจราจร

5.1.1 ถนนภายในเขตเทศบาล เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน 14 สาย

- ถนนเทศบาล 1 (ถนนมุ่งศิริ)
- ถนนเทศบาล 2 (ถนนชำนาญอนุสรณ์)
- ถนนเทศบาล 3 (ถนนราษฎร์พัฒนา)
- ถนนเทศบาล 4 (ถนนราษฎร์บำรุง)
- ถนนเทศบาล 5 (ถนนเพชรพงษ์)
- ถนนเทศบาล 6 (ถนนคลองจากสายล่าง)
- ถนนเทศบาล 7 (ถนนสายสนามบิน)
- ถนนเทศบาล 8 (ถนนวรรณกิจ)
- ถนนเทศบาล 9 (ถนนล้อมวารี)
- ถนนเทศบาล 10 (ถนนเกษมศิริ)

- ถนนเทศบาล 11 (ถนนราษฎร์อุทิศ)
- ถนนเทศบาล 12 (ถนนประไพอนุสรณ์)
- ถนนเทศบาล 13 (ถนนนภาวิทย์)
- ถนนเทศบาล 14 (ถนนบำรุงสุข)

สะพานสายหลัก เป็นสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน 7 สายและส่วนใหญ่ใช้เป็นเส้นทางสัญจรระหว่างภายในเขตเทศบาลและมีหนึ่งสายที่สัญจรเข้าตัวจังหวัดตราด การจัดพื้นที่สำหรับจอดรถยนต์และรถจักรยานยนต์จัดพื้นที่บนถนนสายหลักและมีการเก็บค่าธรรมเนียมบริเวณหน้าตลาดสดเทศบาลตำบลคลองใหญ่

5.1.2 แม่น้ำ/ คลอง ที่ใช้เป็นทางสัญจรทางน้ำ มี 2 แห่ง

5.1.3 การจัดการขนส่งมวลชน ไม่มี ส่วนใหญ่เป็นรถสองแถวรับจ้าง รถแท็กซี่รับจ้างโดยมีรถยนต์ และรถตู้ ประจำเส้นทางคลองใหญ่-ตราด และเส้นทาง คลองใหญ่-หาดเล็ก

5.2 การประปา เป็นของการประปาส่วนภูมิภาค โดยสำนักงานตั้งในเขต

เทศบาลตำบล

5.2.1 จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา 1,572 ครัวเรือน

5.2.2 การประปาส่วนภูมิภาคเป็นเจ้าของ

5.2.3 น้ำประปาที่ผลิตได้จำนวน 3,600 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และน้ำประปาที่ใช้เฉลี่ย จำนวน 2,294 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

5.2.4 แหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปา อ่างเก็บน้ำบางอิน และแหล่งน้ำดิบสำรองใช้ที่อ่างเก็บน้ำเขวง

5.3 การไฟฟ้า

5.3.1 จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า จำนวน 1,787 ครัวเรือน

5.3.2 พื้นที่ที่ได้รับบริการไฟฟ้าเกือบ 100% ของพื้นที่ทั้งหมด

5.3.3 ไฟฟ้าสาธารณะ (ไฟฟ้าแสงสว่าง) จำนวน 90 จุด และครอบคลุมถนนทุกสายในเขตเทศบาล

5.4 การสื่อสาร

5.4.1 จำนวนโทรศัพท์ส่วนบุคคลในพื้นที่มีจำนวน 1,325 หมายเลข

5.4.2 จำนวนโทรศัพท์สาธารณะในเขตพื้นที่ จำนวน 39 หมายเลข

5.4.3 จำนวนชุมสายโทรศัพท์ในเขตพื้นที่และจำนวนเลขหมายที่สามารถให้บริการได้สูงสุด (ไม่มี)

4. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่ให้บริการด้านไปรษณีย์ในพื้นที่ 1 แห่ง

5.4.5 สถานีวิทยุกระจายเสียง/ สถานีวิทยุโทรทัศน์ในพื้นที่ (ไม่มี)

5.4.6 สื่อมวลชนในพื้นที่ มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เช่น ตราดเคที สาส์นเมืองตราด (สำนักงานอยู่ในจังหวัดตราด) เอกรัฐตราดและมีข่าวออกทางเคเบิลทีวีในพื้นที่โดยมีเอกชนเป็นเจ้าของ

5.4.7 ระบบเสียงตามสาย/ หอกระจายข่าวในพื้นที่ ให้บริการได้ครอบคลุมร้อยละ 80 ของพื้นที่ในเขตเทศบาล โดยมีหน่วยงานสาธารณสุขเป็นผู้ดูแลส่วนของเทศบาล ตำบลคลองใหญ่ยังไม่มีการดำเนินการ (ของเก่าชำรุดยังไม่ได้ดำเนินการใหม่)

5.4.8 หน่วยงานที่มีข่ายวิทยุสื่อสารในพื้นที่ เช่น อำเภอคลองใหญ่สถานีตำรวจภูธรคลองใหญ่ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข และหน่วยงานข่าวทางทหาร

5.5 ลักษณะการใช้ที่ดิน

แสดงลักษณะการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ในเขตพื้นที่และขนาดพื้นที่โดยประมาณ กล่าวคือ

- พื้นที่พักอาศัย 628.67 ไร่
- พื้นที่เกษตรกรรม 210.55 ไร่
- พื้นที่พาณิชยกรรม 132.94 ไร่
- พื้นที่อุตสาหกรรม 32.41 ไร่
- พื้นที่ตั้งหน่วยงานของรัฐ 172.42 ไร่
- พื้นที่ตั้งสถานศึกษา 192.72 ไร่
- สวนสาธารณะ/ นันทนาการ 21.71 ไร่
- พื้นที่ว่าง 171.68 ไร่

6. ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

6.1. ภูมิอากาศของปีปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2553-2556)

ปี พ.ศ. 2553 อุณหภูมิสูงสุด 35.5 °C (7 ธันวาคม 2553) ต่ำสุด 17.2° C (1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553)

ปี พ.ศ. 2554 อุณหภูมิสูงสุด 34.3° C (18 มกราคม 2554) ต่ำสุด 19.3° C (11 ธันวาคม พ.ศ. 2554)

ปี พ.ศ. 2555 อุณหภูมิสูงสุด 35.2° C (6 พฤศจิกายน 2555) ต่ำสุด 18.1° C (17 มกราคม พ.ศ. 2555)

ปี พ.ศ. 2555 ถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิสูงสุด 35.4° C (18 พฤษภาคม พ.ศ. 2555)

6.2 ปริมาณน้ำฝนสูงสุด พ.ศ. 2555 จากฝนรวมทั้งปี 6323.6 มม. สูงสุดเดือนกันยายน 1920.8 มม.

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2553: 4970.8 มม. (ฝนตกต่อวัน 243 มม.)

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2554: 4522.7 มม. (ฝนตกต่อวัน 206 มม.)

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2555: 6234.8 มม. (ฝนตกต่อวัน 212 มม.)

6.3 ทิศทางลมในแต่ละฤดู

ฤดูร้อน-ลมแปรปรวนไม่แน่ทิศ ซึ่งเป็นช่วงที่เปลี่ยนจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

ฤดูฝน-ลมตะวันตกเฉียงใต้ และฤดูหนาว-ลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้

6.4 การจัดการขยะมูลฝอย

6.4.1 ปริมาณขยะ 10 ตัน/ วัน

6.4.2 รถยนต์ที่ใช้จัดเก็บขยะ รวม 5 คัน (แยกตามขนาดความจุขยะ)

6.4.2.1 รถยนต์คันที่ 1 รถเก็บขนขยะ ขนาดความจุ 15 ลบ.หลา

ซื้อเมื่อ พ.ศ. 2539 ราคา 729,000. บาท

6.4.2.2 รถยนต์คันที่ 2 รถเก็บขนขยะ ขนาดความจุ 10 ลบ.หลา

ซื้อเมื่อ พ.ศ. 2547 ราคา 535,000.-บาท

6.4.2.3 . รถยนต์คันที่ 3 รถเก็บขนขยะแบบอัดท้าย ได้รับจาก กทม.

เมื่อปี พ.ศ. 2544

6.4.2.4 รถยนต์คันที่ 4 รถเก็บขนขยะแบบอัดท้าย จัดซื้อเมื่อปี พ.ศ. 2551

งบประมาณ 1,495,000 บาท

6.4.2.5 รถยนต์คันที่ 5 เก็บขนขยะแบบอัดท้าย ได้รับบริจาค จาก

เทศบาลนครปากเกร็ด เมื่อปีพ.ศ. 2551

6.4.3 ขยะที่เก็บขนได้ จำนวน 50 -60 ลบ.หลา/ วัน

6.4.4 ขยะที่กำจัดได้ จำนวน 50 -60 ลบ.หลา/ วัน กำจัดขยะโดยกองในหลุม

กำจัดขยะแล้วเผาเป็นครั้งคราว

6.4.5 ที่ดินสำหรับกำจัดขยะที่กำลังใช้ จำนวน 50 ไร่ ตั้งอยู่ที่หาดไพลิน ซึ่งเป็นที่

สาธารณะของหมู่บ้าน

- ห่างจากเขตท้องถื่น เป็นระยะทาง 20 กม.

- ที่ดินสำหรับกำจัดขยะที่ใช้ไปแล้ว จำนวน 6 ไร่

- เหลือที่ดินกำจัดขยะ ไร่อีก จำนวน 44 ไร่

- คาดว่าจะสามารถกำจัดขยะได้อีก 14 ปี

6.4.6 สภาพการเป็นเจ้าของที่ดินสำหรับกำจัดขยะ

ที่สาธารณชนประโยชน์ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไม้รูดซึ่งได้รับความยินยอมให้ใช้ที่ดินตามมติที่ประชุมสภาตำบลไม้รูด (องค์การบริหารส่วนตำบลไม้รูด 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539)

6.4.7 ที่ดินสำหรับการรองรับการกำจัดขยะ จำนวน 44 ไร่ ที่ตั้ง หาดไพริน หมู่ 2 ต.ไม้รูด ห่างจากตัวเทศบาล ระยะทาง 20 กม.

7. ข้อมูลด้านสังคม

7.1 ชุมชนจำนวน 11 ชุมชน จำนวนบ้าน 1,237 หลังคาเรือน จำนวนประชากรในชุมชน รวม 4,972 คน

7.2 ศาสนา

- ผู้นำถือศาสนาพุทธร้อยละ 100 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในเขตเทศบาลตำบลคลองใหญ่ วัด จำนวน 1 วัด

- ผู้นำถือศาสนาอิสลาม ไม่มี
- ผู้นำถือศาสนาคริสต์ ไม่มี
- ผู้นำถือศาสนาอื่น ไม่มี

7.3 วัฒนธรรม

ประเพณีท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลคลองใหญ่จะเป็นการจัดงานของเอกชนร่วมกับราชการกล่าวคือ

7.3.1 ประเพณี งานประจำปีศาลเจ้าแม่คลองใหญ่ จะมีก่อนวันตรุษจีน โดยนับตามปฏิทินจีนจำนวน 20 วันโดยในงานกรรมการจะจัดให้มีการเล่นมหรสพ และจำหน่ายสินค้า โดยจัดขึ้นจำนวน 5 วัน ระหว่างเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ ของทุกปี

7.3.2 ประเพณี ทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ โดยร่วมกับอำเภอคลองใหญ่ นิมนต์พระสงฆ์รับบิณฑบาตร ช่วงเช้าและให้พรแก่ประชาชนในพื้นที่

7.3.3 ประเพณี วันสงกรานต์ของไทย ส่วนใหญ่จัดพิธีที่วัดคลองใหญ่ และมีการเล่นสงกรานต์ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายนของทุกปี มีการแข่งขันกีฬาฟุตบอล/ ขบวนแห่รถบุปผชาติ การแสดงดนตรี/ และมอบของขวัญที่ระลึกแก่ผู้สูงอายุ

7.4 การศึกษา

ในเขตเทศบาลตำบลคลองใหญ่ มีโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนอนุบาลวัดคลองใหญ่ ตั้งอยู่ หมู่ 2 ตำบลคลองใหญ่ โดยมีการเรียนการสอนดังนี้

7.4.1 ระดับก่อนประถมศึกษา

- จำนวนห้องเรียน 5 ห้องเรียน
- จำนวนครู อาจารย์ 5 คน
- จำนวนนักเรียนชาย 65 คน นักเรียนหญิง 72 คน รวมทั้งสิ้น 137 คน

7.4.2 ระดับประถมศึกษา

- จำนวนห้องเรียน 15 ห้องเรียน
- จำนวนครู อาจารย์ 25 คน
- จำนวนนักเรียนชาย 258 คน นักเรียนหญิง 212 คน รวมทั้งสิ้น 470 คน

7.4.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ตั้งอยู่หมู่ 7 ตำบลคลองใหญ่ ซึ่งเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมการพัฒนาชุมชน มีจำนวนนักเรียน 72 คน

7.4.4 การศึกษานอกโรงเรียน มี 1 แห่ง โดยขอใช้สถานที่จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีผู้เรียนประมาณ 75 คน

7.5 กีฬาและนันทนาการ/พักผ่อน

- สนามกีฬาเอนกประสงค์ จำนวน 1 แห่ง
- สนามฟุตบอล จำนวน 1 แห่ง
- สนามบาสเก็ตบอล จำนวน 1 แห่ง
- สนามตะกร้อ จำนวน 1 แห่ง
- ห้องสมุดประชาชน 1 แห่ง
- สวนสาธารณะ จำนวน 1 แห่ง
- สนามเด็กเล่น จำนวน 1 แห่ง
- สนามกีฬาในร่ม (ฟิตเนส) 1 แห่ง

7.6 สาธารณสุข

- โรงพยาบาลในเขตพื้นที่ ไม่มี
- ศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง
- คลินิกเอกชน จำนวน 9 แห่ง

7.7 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- สถิติเพลิงไหม้ในรอบปี 1 ครั้ง
- ความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจากเหตุเพลิงไหม้ในรอบปีที่ผ่านมา คิดเป็น

ผู้เสียชีวิต-คน บาดเจ็บ-คน

- รถยนต์ดับเพลิง จำนวน 1 คัน แยกเป็น ขนาดจุ 3,000 ลิตรรถบรรทุกน้ำ จำนวน 4 คัน จุน้ำได้ 6,000 ลิตร 2 คัน และจุน้ำได้ 12,000 ลิตร 2 คัน รถกู้ภัยเคลื่อนที่เร็ว จำนวน 1 คัน จากกรมการปกครอง ปี 2549รถกู้ชีพกู้ภัย จำนวน 2 คัน เครื่องพ่นหมอกควัน จำนวน 5 เครื่อง
- เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม จำนวน 1 เครื่อง ถังเคมีดับเพลิง จำนวน 266 ถัง
- พนักงานดับเพลิง จำนวน 12 คน
- อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 92 คน
- การฝึกซ้อมทบทวนความรู้เกี่ยวกับการบรรเทาสาธารณภัย มีการฝึกซ้อมเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การดับเพลิง และความรู้วิธีการดับเพลิงเบื้องต้นเป็นประจำ

8 สภาพทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ/ รายได้ประชากร ประชากรในพื้นที่ร้อยละ 70 มีอาชีพการประมงพื้นบ้าน ร้อยละ 25 มีอาชีพรับจ้างเกี่ยวกับการประมงและร้อยละ 5 มีอาชีพค้าขาย/รับจ้างทั่วไป การตั้งถิ่นฐานมักจะอยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ แยกครอบครัวบ้างเล็กน้อยรายได้เฉลี่ยของประชากรประมาณ 40,000-50,000 บาท/ คน/ ปี

การเกษตรกรรม ลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่มักเป็นการปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงหมู เลี้ยงเป็ดเพื่อขายไข่และใช้ประกอบอาหาร ไม่เป็นอาชีพหลักเพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ของเทศบาลตำบลคลองใหญ่เป็นที่ราบแคบ ๆ และเล็กเรียวยาวตลอดแนวพื้นที่ส่วนใหญ่ติดทะเลจึงมักจะต้องสั่งซื้อหรือนำเข้าผลิตผลทางเกษตรจากตัวจังหวัดตราดหรือจังหวัดใกล้เคียงมาขายต่อการพาณิชย์กรรมและบริการแสดงประเภท/จำนวนสถานประกอบการด้านการพาณิชย์กรรมและการบริการ ได้แก่

8.1 สถานประกอบการด้านการพาณิชย์กรรม

8.1.1 สถานีบริการน้ำมัน ไม่มี

8.1.2 ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า ไม่มี ส่วนใหญ่เป็นซูเปอร์มาร์เก็ต หรือร้านขายของชำ

8.1.3 ตลาดสด จำนวน 1 แห่ง โดยเทศบาลตำบลคลองใหญ่เป็นผู้ดูแล

8.1.4 ร้านค้าทั่วไป จำนวนประมาณ 130 ร้าน

8.2 สถานประกอบการเทศพาณิชย์

8.2.1 สถานธนาบาล ไม่มี

8.2.2 ท่าเทียบเรือ มีเป็นท่าเล็กๆใช้รถเข็นเป็นพาหนะในขนถ่ายสินค้า

8.3 สถานประกอบการด้านบริการ

8.3.1 โรงแรม 2 แห่ง จำนวนห้องพักรวม 60-70 ห้อง

8.3.4 ธนาคาร 5 แห่ง

8.3.5 สถานที่จำหน่ายอาหารตาม พ.ร.บ.สาธารณสุข 15 ร้านการอุตสาหกรรม ไม่มี ส่วนใหญ่เป็นร้านซ่อมเครื่องยนต์ เรือยนต์ และรถจักรยานยนต์ จำนวน 12 ร้าน และร้านทำน้ำแข็งหลอดขนาดเล็ก จำนวน 1 แห่งการท่องเที่ยวในพื้นที่ ไม่มี สถานที่ที่จะดึงดูดประชาชนต่างพื้นที่ได้มากนัก ส่วนใหญ่จะเดินทางเข้าไปประเทศกัมพูชาและแวะเข้ามาซื้ออาหารหรือคูพื้นที่ เช่น แม่น้ำหรือลำคลอง

9. การวิเคราะห์ข้อมูลและการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของเทศบาล

เพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตของท้องถิ่นด้วยเทคนิค SWOT analysis การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength: S) และจุดอ่อน (Weakness: W) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในขององค์กรและท้องถิ่นส่วนการวิเคราะห์โอกาส (Opportunity: O) และอุปสรรค (Threat: T) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกขององค์กรและท้องถิ่น

ตารางที่ 6 ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกการพัฒนาของเทศบาล

ปัจจัยภายในประกอบด้วย	ปัจจัยภายนอกประกอบด้วย
- ด้านการบริหาร ได้แก่ การแบ่งส่วนราชการ การวางแผน การประสานงาน การมอบอำนาจ การกำกับดูแล	- ด้านเศรษฐกิจ
- ระเบียบ กฎหมาย	- ด้านสังคม
- บุคลากร ได้แก่ อัตรากำลัง คุณภาพ วินัย ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ	- นโยบายรัฐบาล/กฎหมาย
- งบประมาณ	- เทคโนโลยี
- ระบบข้อมูล	
- การประสานงาน/ การอำนวยความสะดวก/ ความร่วมมือจากส่วนต่าง ๆ	
- ทรัพยากร เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงาน	

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนา

(จุดแข็ง) Strengths	(จุดอ่อน) Weaknesses
<p>1. สภาพทางภูมิศาสตร์ เทศบาลตำบลคลองใหญ่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชาเป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการอำเภอคลองใหญ่ในอนาคตเทศบาลตำบลคลองใหญ่สามารถที่จะรองรับผลของการเปลี่ยนแปลงและการกระจายกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างดี</p> <p>2. ประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ เทศบาลตำบลคลองใหญ่เป็นนิติบุคคลและมีอิสระในการใช้จ่ายงบประมาณตามอำนาจและหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเพื่อให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ที่ความรับผิดชอบทำให้การแก้ไขปัญหาตรงกับความต้องการของประชาชนในเขตตำบลอย่างแท้จริง</p>	<p>1. ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอไฟฟ้าสาธารณะบริการโทรศัพท์สาธารณะยังไม่เพียงพอ</p> <p>2. ปัญหาด้านแหล่งน้ำ น้ำในการอุปโภค-บริโภคในช่วงฤดูแล้งประชาชนขาดแคลนน้ำ</p> <p>3. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพมาเสริมรายได้ทำให้มีรายได้น้อยประกอบกับขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ</p> <p>4. ปัญหาทางด้านสาธารณสุข ประชาชนยังเสี่ยงต่อการเป็นโรคติดต่อเนื่องจากมีพาหะนำโรคติดต่อ เช่น หนู โรคไข้เลือดออก โรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น</p> <p>5. ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง การบริหาร - ประชาชนบางส่วนขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเทศบาลและขาดการมีส่วนร่วมในรูปประชาคม - งบประมาณในการดำเนินงานยังไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถพัฒนาในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่</p> <p>6. ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนบางส่วนไม่เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควรมีการนำขยะและสิ่งปฏิกูลลงในแหล่งน้ำทำให้เกิดการสกปรก</p>

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(จุดแข็ง) Strengths	(จุดอ่อน) Weaknesses
	<p>7. ปัญหาด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านอัคคีภัย</p> <p>ลักษณะชุมชนอยู่กันหนาแน่นบางครั้งการปฏิบัติงานยากลำบากและขาดอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ</p>
(โอกาส) Opportunities	(ข้อจำกัด, ภัยคุกคาม) Threats
<p>1. กฎหมายและระเบียบ กฎหมายรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ทำให้เทศบาลมีการพัฒนาท้องถิ่นของตนได้อย่างเต็มที่</p> <p>2. นโยบายของรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลในปัจจุบันได้มีนโยบายแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาจึงมีนโยบายในการพัฒนาประเทศโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข</p> <p>3. ยุทธศาสตร์ของจังหวัดและอำเภอ จังหวัดและอำเภอให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานราชการและสนับสนุนงบประมาณ การส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่มอาชีพและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม</p> <p>4. เศรษฐกิจ อำเภอคลองใหญ่เขตติดต่อประเทศกัมพูชาทำให้สะดวกในการเดินทางไปติดต่อค้าขายต่าง</p>	<p>1. เศรษฐกิจ</p> <p>ในปัจจุบันค่าครองชีพสูงขึ้นทำให้ประชาชนเดือดร้อนรายได้น้อยแต่สิ่งของที่ใช้นในชีวิตประจำวันมีราคาสูงขึ้น</p> <p>2. การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว</p> <p>ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกี่ยวกับการทำประมงและแรงงานต่างด้าวในชุมชนมีจำนวนมากซึ่งการลงทะเบียนแรงงานต่างด้าวยังไม่ครบถ้วน</p> <p>3. ราคาต้นทุนการทำประมงมีราคาไม่แน่นอน</p> <p>ในบางช่วงเวลาน้ำมันมีราคาแพงทำให้ต้นทุนการ</p> <p>ผลิตสูงขึ้นตามไปด้วย</p>

แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2560) เทศบาลตำบลคลองใหญ่

วิสัยทัศน์ (Vision)

“ร่วมคิดร่วมทำน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมชุมชนเข้มแข็งประชาชนอยู่ดีมีสุข”

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดีโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและให้ความสำคัญกับการจัดการร่วมมือระหว่างชุมชนและท้องถิ่น
2. พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายจิตใจทักษะการประกอบอาชีพและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต
3. พัฒนาระบบการอยู่อย่างพอเพียงและส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาของรัฐบาล
4. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปการให้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ
จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาเทศบาลตำบลคลองใหญ่

1. ด้านการพัฒนาสังคมส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนป้องกันการระบาดของยาเสพติดให้โทษส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนการศาสนาและงานประเพณี
2. ด้านเศรษฐกิจส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพประมงชายฝั่งการท่องเที่ยวและสินค้าประจำตำบลสนับสนุนให้ประชาชนใช้วิถีชีวิตระบบเศรษฐกิจพอเพียง
3. ด้านโครงสร้างพื้นฐานพัฒนาระบบการคมนาคมให้สะดวกและทั่วถึง
4. ด้านการเมืองการบริหารส่งเสริมบุคลากรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นและพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้

ตารางที่ 8 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ในช่วงสามปี

(พ.ศ. 2558-2560)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
1. ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	1.1 ก่อสร้างบำรุงรักษาถนนสะพานทางเท้า แนวกันตลิ่งและท่อระบายน้ำ 1.2 การปรับปรุงและติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ 1.3 การปรับปรุงระบบจราจร 1.4 การขุดลอกลำคลองรางระบายน้ำร่องน้ำ

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
2. ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.1 สร้างจิตสำนึกและตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2.2 การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3.1 ส่งเสริมความรู้และให้บริการสาธารณสุข 3.2 ส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน 3.3 ส่งเสริมสวัสดิการและนันทนาการ 3.4 ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชนและวัฒนธรรมในชุมชน 3.5 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก 3.6 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการเพิ่มศักยภาพการลงทุนและการพาณิชย์	4.1 ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน 4.2 ก่อสร้างและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว
5. ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการบริหารการจัดการที่ดี	5.1 ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพบุคลากรในองค์กร 5.2 พัฒนาอุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานและสถานที่ปฏิบัติงาน
6. ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านศาสนาและส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	6.1 พัฒนาด้านศาสนาและส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

นโยบายคณะผู้บริหาร

1. นโยบายเร่งด่วน

- 1.1 ดำเนินการในการกำจัดขุขลายและรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับไข่เลือดออกซึ่งเป็นภัยคุกคามอย่างหนักต่อประชาชนในขณะนี้
- 1.2 เฝ้าระวังและเตรียมการรับมือปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝนนี้

- 1.3 ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโรคระบาด , โรคติดต่อที่จะมาพร้อมกับฤดูฝน
2. นโยบายด้านเศรษฐกิจ
 - 2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนใช้ชีวิตโดยใช้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง
เป็นหลัก
 - 2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนทุกกลุ่มอาชีพเช่นประมงชายฝั่งจักกรยานยนต์รับจ้างแม่ค้า
เป็นต้น
 - 2.3 ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการก่อสร้างโครงการก่อสร้างทำเทียบ
เรืออเนกประสงค์เพื่อการพาณิชย์ซึ่งมีความสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจ, การพัฒนาอาชีพประมง,
การท่องเที่ยวและการส่งออก-นำเข้าสินค้ารวมถึงติดตามรูปแบบการบริหารทำเทียบเรือหลัง
ก่อสร้างแล้วเสร็จ
 - 2.4 จัดให้มีโครงการจ้างงานนักเรียนนักศึกษาในช่วงปิดภาคเรียนเพื่อแบ่งเบาภาระ
ผู้ปกครอง
3. นโยบายด้านการพัฒนาสังคม
 - 3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ให้แก่ ศพด. โรงเรียนอนุบาลฯ กศน.ในเขต
เทศบาลและประชาชนทั่วไปทั้งในและนอกระบบโรงเรียนโดยสอดคล้องตามนโยบายการศึกษา
แห่งชาติ
 - 3.2 ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาและนันทนาการต่างๆแก่เด็กเยาวชนและ
ประชาชนในท้องถิ่นให้มีโอกาสใช้เวลาว่างออกกำลังกายแข่งขันกีฬาร่วมกับหมู่คณะ
 - 3.3 สนับสนุนให้จัดตั้งสโมสรฟุตบอลเทศบาลคลองใหญ่เอพีซีเพื่อสอดคล้องกับ
ตราดเอพีซี
 - 3.4 จัดให้มีหรือปรับปรุงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายพร้อมเครื่องออก
กำลังกายครอบคลุมพื้นที่เพื่อประชาชน
 - 3.5 สนับสนุนและดำเนินการงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ
 - 3.6 รณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและกำหนดมาตรการรักษาความ
ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและความร่วมมือจาก
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 3.7 ส่งเสริมและจัดตั้งชุมชนเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง
เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน องค์กรเอกชน ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงาน
ของรัฐ

3.8 ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีต่าง ๆ อันเป็นรากฐานของการพัฒนาท้องถิ่นด้านจิตใจที่ยั่งยืน

3.9 เพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาความสะอาดโดยการรณรงค์จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเพิ่มรถจัดเก็บขยะ พนักงานจัดเก็บขยะและถังขยะให้มีจำนวนเพียงพอ

3.10 พัฒนาลาดสาดให้สะอาดถูกสุขลักษณะ สะดวกและปลอดภัยจากพาหะนำเชื้อ เช่น หนู แมลงสาบ สุนัขจรจัด สิ่งปฏิกูล มีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก

3.11 สนับสนุนกิจกรรมและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุผู้พิการผู้ด้อยอย่างทั่วถึง พร้อมผลักดันให้เพิ่มเบี้ยผู้สูงอายุโครงการสงเคราะห์ ฯ (ข้าวสาร) โครงการแจกเบี้ยยังชีพ พิการ HIV

4. นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน

4.1 ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงถนนหลัก ตรอก ซอยให้เพียงพอและทั่วถึงเพื่ออำนวยความสะดวกในการสัญจร และรองรับการคมนาคมขนส่งอย่างมีมาตรฐานความปลอดภัย

4.2 ดำเนินการขุดลอกลำคลองพร้อมก่อสร้างและปรับปรุงระบบระบายน้ำและแนวกันตลิ่งเพื่อป้องกันการรुक้าลำคลองและบรรเทาปัญหาน้ำท่วม

4.3 ดูแลและพัฒนาคลองคลองใหญ่ให้มีสภาพเอื้อต่อการทำมาหากินของชาวประมง

4.4 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้มีการบริการด้านประปา-ไฟฟ้า และด้านสื่อสารโทรคมนาคมอย่างเพียงพอทั่วถึงในเขตเทศบาล

4.5 จัดหาสถานที่และสร้างสถานีเดินรถโดยสารคลองใหญ่

4.6 ศึกษาการวางผังเมืองเพื่อให้การขยายตัวของเมืองมีแนวทางที่ชัดเจนเป็นระบบ

5. นโยบายด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.1 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมโดยการสนับสนุนการสร้างปะการังเทียมเพื่อเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ

5.2 ควบคุมการกำจัดน้ำเสียสิ่งปฏิกูลขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามมาตรฐานสากล โดยไม่ให้กระทบต่อสภาพแวดล้อม

5.3 ส่งเสริมการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมป่าชายเลนให้เป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์น้ำและพืชชายฝั่งทะเล

5.4 ร่วมมือกับท้องถิ่นข้างเคียงในเขตอำเภอคลองใหญ่เพื่อดำเนินการโครงการศูนย์กำจัดขยะรวมบริเวณบ่อขยะหาดไพบริน

6. นโยบายด้านการเมืองการบริหาร

6.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจตลอดจนศรัทธายึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

6.2 ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นโดยการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และติดตามประเมินผลการดำเนินการเพื่อให้การบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ, โปร่งใส

6.3 ดำเนินการปกครองและบริหารงานเทศบาลตามอำนาจหน้าที่ให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคเท่าเทียมกันแก่ประชาชนในท้องถิ่นโดยทั่วถึง

6.4 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเพื่อให้ความรู้ทักษะในการปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.5 จัดให้มีอัตรากำลังพนักงานเทศบาล พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานทั่วไปให้เหมาะสมกับปริมาณงานท้องถิ่นและกรอบอัตรากำลัง

6.6 เสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานโดยใช้ระบบคุณธรรมและจัดสวัสดิการต่างๆตามความเหมาะสม

6.7 ดำเนินการก่อสร้างสถานที่ปฏิบัติงาน สำนักงาน หอประชุม อาคารบรรเทาสาธารณภัยให้มีพร้อมในการทำงานเพื่อการบริการประชาชน

6.8 จัดให้มีและปรับปรุงพาหนะ เครื่องมือเครื่องใช้ให้พอเพียงต่อการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

6.9 ศึกษาและปรับปรุงด้านการพัฒนารายได้ของเทศบาลในด้านการจัดเก็บภาษีค่าธรรมเนียมและกิจการเทศพาณิชย์

6.10 จัดให้มีเวรยามเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนพัฒนาระบบป้องกันภัยรวมทั้งสนับสนุนการจัดตั้งมวลชนเพื่อเป็นกำลังจ้องท้องถิ่นในยามไม่ปกติสร้างทีมกู้ชีพกู้ภัยทั้งทางบกและทางทะเลที่มีความพร้อมตลอดเวลาและมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

เชิญ ไกรนรา (2555) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเริ่มดำเนินการครั้งแรกระหว่างประเทศเม็กซิโกและสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2508 ซึ่งโดยทั่วไปเรียกกันว่า มาควิลาดอรา (Maquiladora) หรือเขตการผลิตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกโดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการจ้างงานในเมืองชายแดน มาควิลาดอราส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณชายแดนด้านตะวันตก

เฉียงเหนือที่รู้จักกันในชื่อ “Zona Libre” หรือเขตเสรีซึ่งประกอบด้วยรัฐบาจา แคลิฟอเนียและบางเมืองในรัฐโซโนราที่มีบทบาทเป็นเมืองท่าเสรี ซึ่งการค้าและการลงทุนจากสหรัฐอเมริกาในเขตนี้เป็นไปอย่างเสรี อุตสาหกรรมหลักในเขตเศรษฐกิจชายแดนเหล่านี้ประกอบด้วยสิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ไฟฟ้าและยานยนต์ พบว่าการขยายตัวของอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจชายแดนแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะการขยายตัวของการประกอบการระยะการขยายตัวของภูมิภาค ระยะการขยายตัวของบริษัทข้ามชาติ และระยะการขยายตัวของเขตเศรษฐกิจอเมริกาเหนือ แต่ละระยะสะท้อนถึงขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

เขตเศรษฐกิจชายแดนของเม็กซิโกได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างมากมา เนื่องจากเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและแหล่งจ้างงานที่สำคัญ แม้ว่าจะมีแนวโน้มลดจำนวนลงแต่ในปี 2545 ก็ยังมีโรงงานอุตสาหกรรมชายแดนประมาณ 3,000 แห่ง ตามแนวชายแดนประมาณ 2,000 ไมล์ ระหว่างเม็กซิโก-สหรัฐอเมริกา ทำให้เกิดการจ้างงานประมาณ 1 ล้านคน และเม็กซิโกนำเข้าสินค้ามากกว่า 51 พันล้านเหรียญสหรัฐ นอกจากนี้การพึ่งพาระหว่าง 2 ประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็วผ่านการค้าชายแดนระดับดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาคซึ่งส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมืองชายแดนของทั้งสองประเทศ

ปัญหาจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

แต่กระนั้นก็ตามก็ยังมีปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมชายแดนในหลายรูปแบบ เนื่องจากมีการกระจุกตัวการลงทุนของต่างชาติโดยการพึ่งพาของอุตสาหกรรมอย่างสมบูรณ์จากการนำเข้าวัตถุดิบหรือใช้วัตถุดิบจากเม็กซิโกน้อยกว่าร้อยละ 2 ด้วยเหตุนี้ทำให้การสนับสนุนต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศเม็กซิโกน้อยกว่าศักยภาพที่มีเนื่องจากไม่มีการบูรณาการเข้ากับพื้นที่อื่นของเศรษฐกิจในภูมิภาคหรือเศรษฐกิจระดับชาติ งานบางอย่างและบางโรงงานถูกย้ายจากสหรัฐอเมริกามายังเขตเศรษฐกิจชายแดนในเม็กซิโก มีความแตกต่างกันทั้งสองฝั่งของชายแดนทั้งด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม สินค้าทุนที่ผลิตได้ไม่ได้จำหน่ายในตลาดภายในประเทศเม็กซิโก แต่กลับส่งออกสินค้าเกือบทั้งหมดไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา

นอกจากนี้ยังมีรายงานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนของกลุ่มแรงงานราคาถูก การกดขี่ทางเพศต่อสตรี การบังคับทำงานล่วงเวลา สภาพการทำงานผิดกฎหมายสำหรับแรงงานเด็ก การพัฒนาอุตสาหกรรมและการขยายตัวอย่างรวดเร็วของประชากรนำไปสู่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่อพืชท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงการไหลเวียนของน้ำในแม่น้ำธรรมชาติและคูคลอง และการขาดการวางแผนในด้านของเม็กซิโกและมีอยู่บ้างเล็กน้อย

ปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอย่างกว้างขวาง โดยในภูมิภาคเอเชียมีเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่อยู่ระหว่างการวางแผนดำเนินการ ได้แก่

เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแม่สอด เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเชียงของ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ชายแดนสะเดา และเขตเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี ในประเทศไทย

เขตเศรษฐกิจพิเศษปอยเปต โอนีเยง ประเทศกัมพูชา วางแผนเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับเมืองชายแดนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ของประเทศไทย

เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน โชน ประเทศลาว วางแผนเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับเมืองชายแดนมุกดาหาร ของประเทศไทย

เขตเศรษฐกิจฮาวังกุ่มพายองและเกาะวิวา ของประเทศเกาหลีเหนือเชื่อมโยงกับเมืองชายแดนแดงคองด้านตะวันตกของประเทศไทยเพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว การขนส่งสินค้าและอุตสาหกรรม

ประเทศจีนกำลังมีแผนจะสร้างเขตเศรษฐกิจชายแดนร่วมกับประเทศคาซัคสถานและคาซัคสถาน เพื่อแก้ปัญหาความยากจนในภาคตะวันตก การพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนของเมืองซินเจียงของประเทศไทยเชื่อมโยงกับเมืองกิลกิต-บาดิสถาน ของประเทศปากีสถาน

ประเทศไทยจะพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนสองจีนพื้นที่ประมาณ 10 ตร.กม. ให้เป็นเขตการแปรรูปเพื่อการส่งออกชายแดน การบริการขนส่งเพื่อการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนเชื่อมโยงกับเมืองมองโกของประเทศเวียดนาม

งานวิจัยแนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ชายแดนของไทย โดย สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (ไอทีดี) (2558)

ความเป็นมา

เขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนของประเทศไทย ได้เริ่มขึ้นจากการผลักดันของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ภายใต้กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากโครงการระเบียงเศรษฐกิจ (Economic corridors) โดย ADB ได้บรรจุแผนการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไว้เป็นแผนปฏิบัติการ (Action plan) เพื่อการเปลี่ยนระเบียงการขนส่ง (Transport corridors) ให้เป็นระเบียงเศรษฐกิจ ซึ่งทาง ADB ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อเสนอแนะเชิงเทคนิคและกลยุทธ์ในการสร้างและดำเนินการเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนุภูมิภาค ตลอดจนให้ การสนับสนุนทางการเงินเพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการเชื่อมต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ ในอนุภูมิภาคเข้าด้วยกัน รวมถึงการเชื่อมต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษไปยังท่าเรือ จุดกระจายสินค้า และตลาดปลายทาง

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้ริเริ่มแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะบริเวณชายแดนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 รวมถึงได้มีการกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์เพื่อผลักดันการพัฒนาในปี พ.ศ. 2556 ในรูปแบบของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี อีกทั้งผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2557 ภายใต้การดำเนินงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยังให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทยใน 5 พื้นที่ชายแดนรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ซึ่ง กนพ. ได้ตกลงทาการศึกษา 5 พื้นที่ให้แล้วเสร็จในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2557 ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภออรัญประเทศ จังหวัดตราด จังหวัดมุกดาหาร อำเภอสะเตาะ

เป้าหมายการพัฒนาตามนโยบายของ กนพ. จะพิจารณาในด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มการจ้างงานและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้ประชาชน แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามายังพื้นที่ตอนใน ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน และปัญหา ความแออัดบริเวณด้านชายแดน

จากบริบทการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคอันส่งผลผลักดันให้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน รวมถึงผลกระทบจากเขตเศรษฐกิจพิเศษที่อาจมีทั้งในด้านบวกและด้านลบ คณะวิจัยของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา จึงจัดทำวิจัยเพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนที่เหมาะสมกับประเทศไทย ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน

ผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์ความพร้อมและความเหมาะสมของพื้นที่ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษทางด้านกายภาพ

1.1 อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

แม่สอดยังมีความพร้อมทางกายภาพน้อยกว่าที่อื่นๆ เนื่องจากไกลท่าเรือและถนนเชื่อมโยงไปท่าเรือยังไม่ดีเท่าที่ควร รวมถึงด้านยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในการเคลื่อนย้ายแรงงาน แต่มีแผนการพัฒนาถนนทั้งสองด้านที่เชื่อมโยงมา อ.แม่สอด ปัญหาจึงน่าจะลดลงในระยะยาว

จังหวัดมุกดาหาร ยังไม่มีความเหมาะสมเท่าใดนัก แม้จะอยู่บนระเบียบเศรษฐกิจ แต่ก็อยู่ห่างไกลจากท่าเรือหลัก

1.2 อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป

จังหวัดกาญจนบุรีและอำเภอแม่สอด มีความเหมาะสมทางกายภาพน้อยในปัจจุบัน เนื่องจากด้านศุลกากรยังไม่ได้รับการพัฒนาและถนนที่เชื่อม โยงยังมีปัญหาอยู่ คาดว่าจะปรับปรุงในอนาคต

อำเภอสะเดา อำเภอสงขลา ที่เชื่อม โยงไปมาเลเซีย และอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสน ที่เชื่อม โยงไปยังจีนตอนใต้ เหมาะสมที่สุดเนื่องจากมีโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคในเกณฑ์ดี ส่วนพื้นที่อื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้

1.3 ศูนย์กลางโลจิสติกส์ (คลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้า)

อำเภอสะเดา อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ และ อำเภอแม่สาย มีความพร้อมทางกายภาพสูง ส่วนที่อื่น ๆ รอให้มีการพัฒนาตามแผนงานของรัฐก่อน

1.4 ศูนย์กลางการท่องเที่ยว

อำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน มีความพร้อมที่สุด เพราะมีนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว ส่วนกาญจนบุรี ถ้าได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการผ่านแดนแล้วก็จะมีความพร้อมเช่นกัน

2. การวิเคราะห์รูปแบบเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนที่เหมาะสมกับประเทศไทย

คณะนักวิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบเขตเศรษฐกิจบริเวณชายแดนที่เหมาะสมกับประเทศไทย โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบจากตัวอย่างเขตเศรษฐกิจชายแดนในต่างประเทศ 5 ประเทศ ได้แก่ โปแลนด์ โมร็อกโก จีน-เวียดนาม เม็กซิโก สิงคโปร์-มาเลเซีย ซึ่งจากการวิเคราะห์สามารถแบ่งรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่เหมาะสมกับประเทศไทย เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

2.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิต ในระยะสั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานเข้มข้นไปดำเนินการ โดยมิวัตถุประสงค์ร่วมด้านความมั่นคงและการจัดการแรงงานต่างด้าวมีการผ่อนปรนการใช้แรงงานต่างด้าวและการขึ้นทะเบียน ดึงดูดแรงงานต่างด้าวในประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงาน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติในโรงงานอุตสาหกรรม และชะลอปัญหาที่เกิดเนื่องจากแรงงานต่างด้าวทะลักเข้ามาบริเวณตอนในของประเทศมากเกินไป จึงควรอยู่ในลักษณะขนาดไม่ใหญ่เกินไป มีรั้วรอบขอบชิด และกระจายตามเขตชายแดนที่มีข้อได้เปรียบอุปทานแรงงานต่างด้าว ในระยะยาว ควรเน้นพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อการแบ่งงานตามความชำนาญ และการใช้สิทธิประโยชน์ เช่น GSP จากประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้ประเทศไทยผลิตขั้นตอนหรืออุตสาหกรรมที่เน้นแรงงานทักษะสูง ใช้เทคโนโลยีสูง หรือต้องการสาธารณูปโภคที่ดีในการผลิต และประเทศเพื่อนบ้านผลิตขั้นตอนหรืออุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานเข้มข้น นอกจากนั้นควรเน้นการส่งเสริมการออกไปลงทุน

เพื่อทดแทนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิตบริเวณชายแดนในอุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานเข้มข้น

2.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อให้บริการแบบรวมศูนย์ หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษขนาดใหญ่ ควรอยู่ในแผนการพัฒนาประเทศเพราะต้องใช้เงินลงทุนสูง จึงควรเลือกพื้นที่เพียงเขตเดียวเพื่อการพัฒนา พื้นที่ดังกล่าวไม่จำเป็นต้องเป็นพื้นที่ชายแดน เพราะต้องคองค้ประกอบอย่างอื่นควบคู่ด้วย เช่น ความเหมาะสมในแง่การดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและในประเทศ ดึงดูดผู้บริโภค โดยเฉพาะต่างประเทศ ความง่ายในการเข้าถึง และการสนับสนุนจากแผน โครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

3. ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างชุมชนและผู้ประกอบการรวม 300 ตัวอย่างในพื้นที่ 5 จังหวัด ผลสรุปเป็นดังนี้

3.1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ คาดว่ามีการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากรายได้และเศรษฐกิจท้องถิ่นดีขึ้น

3.2 ผลกระทบทางด้านสังคม เชิงบวกอาจจะมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจการบริหารจัดการในพื้นที่ ลดปัญหาการย้ายถิ่นของคนในพื้นที่ไปทำงานที่อื่น อย่างไรก็ตาม อาจจะส่งผลเชิงลบซึ่งเกิดจากประชาชนในบางส่วนที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคมใหม่ซึ่งอาจจะมี การแข่งขันสูงจากคนในพื้นที่อื่นที่เข้ามา ขณะเดียวกันแรงงานที่เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในพื้นที่ที่มี ทั้งเป็นแรงงานต่างด้าวหรือคนในพื้นที่อื่น ๆ อาจจะส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดในพื้นที่ได้

3.3 ผลกระทบทางด้านความมั่นคงและการปกครอง ในปัจจุบันการจัดตั้งคณะกรรมการ นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ และติดตามการทำงาน ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งภายใต้ระเบียบนี้ การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับนโยบายนี้ไม่ได้มีผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ในการบริหารปกครองของหน่วยราชการที่มีอยู่เดิมแต่อย่างใด และหากในอนาคตการบริหารงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับพื้นที่แต่ละแห่งมีลักษณะเป็นคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภาคเอกชนและภาคประชาชน ก็จะ สามารถบริหารและดำเนินการได้โดยไม่กระทบต่ออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่

3.4 ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม สิ่งที่ประชาชนท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถามกังวลมากที่สุดคือ ปัญหาการจราจร รองลงมาคือปัญหาสิ่งแวดล้อม การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ปัญหาขยะและของเสียอุตสาหกรรม มลพิษทางน้ำ อากาศ และฝุ่นละออง

4. การวิเคราะห์ประเด็นด้านกฎหมาย

ปัจจุบันเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถจัดตั้งได้ด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 อย่างไรก็ดี ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวเป็นเพียงกรอบการดำเนินการในเชิงรูปแบบเท่านั้น ไม่ใช่หลักเกณฑ์และวิธีการในเชิงเนื้อหาสาระ ทั้งไม่มีสถานะเทียบเท่ากับกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญที่จะยกเว้นสิทธิหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนยังคงได้รับความคุ้มครองอย่างเต็มที่ตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ ข้อนี้นจึงเป็นข้อพิจารณาสำคัญที่ผู้ปฏิบัติจะต้องทำให้แน่ใจว่าได้ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยอย่างน้อยให้ได้ตามมาตรฐานการดำเนินการของรัฐที่ได้บัญญัติในกฎหมายสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้อง ประโยชน์สาธารณะและมีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก ดังนั้นคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) จึงควรสนับสนุนและเร่งรัดให้มีการออกแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณาจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและวางแผนแม่บทต่อไป

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.1 การพัฒนาทางกายภาพ ควรมีการพัฒนาพื้นที่อย่างเร่งด่วนเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมและพื้นที่การค้าภายใต้เขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น ปรับปรุงถนน ปรับปรุงอาคารด่านศุลกากร อาคารตรวจคนเข้าเมือง สร้างทางหลวงพิเศษ ก่อตั้งคลังสินค้า พัฒนาระบบประปา สร้างสถานพยาบาลเพิ่ม

5.2 กฎหมายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ควรสนับสนุนและเร่งรัดให้มีการออกแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณาจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและวางแผนแม่บท

5.3 รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนที่เหมาะสมกับประเทศไทย และการบรรเทาผลกระทบจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ กลยุทธ์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจคือ เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิตควบคู่กับการบริการต่อเนื่อง เช่น ระบบโลจิสติกส์ และการขนส่ง ระยะสั้นเน้นอุตสาหกรรมใช้แรงงานเข้มข้น วัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงและการจัดการแรงงานต่างด้าวในระยะยาวควรเน้นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ทดแทนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิตบริเวณชายแดน เพื่อการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญและการใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบเขตบริการรวมศูนย์ ควรเลือกเขตพื้นที่ที่ต้องการพัฒนาอย่างไม่จำเป็นต้องติดเขตชายแดน เพราะต้องใช้เงินลงทุนสูง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบอื่น ๆ ข้างต้น

6. การบรรเทาผลกระทบเชิงลบ

6.1 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายและปฏิบัติ

6.2 พิจารณาผลได้จากสิทธิประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างรอบคอบ
โดยเฉพาะกรณีนักลงทุนจากต่างประเทศ

6.3 เน้นการปฏิบัติงานต่างหน่วยงานเดิม ให้นำหน่วยงานราชการเข้ามาเกี่ยวข้อง
เข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ครั้งนี้เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” สามารถ จำแนกวิธีการศึกษาเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยการรวบรวมเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหนังสือ บทความ รายงานสรุปของหน่วยงานราชการ นโยบายและแผนของหน่วยงานราชการ แนวคิดเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบของการอธิบายเชิงพรรณนา (Descriptive method) เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น และสร้างแนวความคิดในการศึกษา เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้ มีความถูกต้องที่สุด

2. การวิจัยภาคสนาม (Field work research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งจะ ศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการ สัมภาษณ์ จะใช้วิธีโดยประมวลผลความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญและนำข้อมูลที่ได้ไปเพื่อให้ ทราบถึงศักยภาพในการศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัด ตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจากสภาพข้อเท็จจริงใน พื้นที่มาวิเคราะห์ผลในการวิจัยต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ (Interview) โดยจะใช้ แบบมีโครงสร้าง และนำไปสู่การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก โดยมีการกำหนด

ประเด็นหลัก ๆ ของผู้วิจัยไว้ล่วงหน้า ประกอบด้วย กลุ่มประชากรตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญ คือ

1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในส่วนของภาครัฐ เช่น นายกเทศมนตรีตำบลคลองใหญ่ และข้าราชการสังกัดเทศบาลตำบลคลองใหญ่

2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในส่วนของภาคเอกชน เช่น ประธานหอการค้าจังหวัดตราด และประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตราด โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีดังนี้

2.1 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำนวน 3 คน

2.1.1 นายวิระชาญ ประทีประยะกุล นายกเทศมนตรีตำบลคลองใหญ่

2.1.2 นางสาวรจนา สุขเสียง ผู้อำนวยการกองคลัง สำนักงานเทศบาล

ตำบลคลองใหญ่

2.1.3 นางสาวสรिता หงษ์ประดับ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานเทศบาลตำบลคลองใหญ่

2.2 กลุ่มเอกชน ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำนวน 2 คน

2.2.1 นายอุทัย ต้นชัย ประธานหอการค้าจังหวัดตราด

2.2.2 นายพิพัฒน์ ฤกษ์สหัสกุล ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตราด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจำนวน 1 ชุด โดยนำประเด็นสำคัญมาตั้งเป็นหัวข้อคำถาม และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หัวข้อประเด็นคำถามประกอบด้วย

1. ท่านมีความคิดเห็นต่อนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร

2. ท่านคิดว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนด เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นอย่างไร

- 2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาค
ด้านเศรษฐกิจ สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ได้อย่างมีประโยชน์อย่างไร
- 2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนา
ศักยภาพพื้นที่ สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ได้อย่างมีประโยชน์อย่างไร
- 2.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนา
โครงสร้างพื้นฐาน สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ได้อย่างมีประโยชน์อย่างไร
- 2.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการ
อำนวยความสะดวก สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ได้อย่างมีประโยชน์อย่างไร
- 2.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการ
บริหารจัดการเชิงพื้นที่ สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ได้อย่างมีประโยชน์อย่างไร
3. ท่านคิดว่าจะมีการวางโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรของท่านเพื่อรองรับการ
พัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร
4. ด้านบุคลากรภายในองค์กรของท่าน
 - 4.1 ท่านมีการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรของท่านเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขต
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร
 - 4.2 บุคลากรในองค์กรของท่านมีความพร้อมในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อ
รองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร
 - 4.3 ท่านมีการสร้างทีมงานในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็น
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร
5. ด้านงบประมาณ
 - 5.1 องค์กรของท่านมีการวางแผนงบประมาณอย่างไรในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่
เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
 - 5.2 ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นหรือไม่ ในการพัฒนา
องค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
 - 5.3 งบประมาณขององค์กรของท่าน รวมถึงงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจาก
หน่วยงานอื่น ท่านคิดว่าเพียงพอหรือไม่ในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็น
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
6. ท่านคิดว่าสถานที่ของท่านมีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
หรือไม่ เช่น มีความพร้อมในการเป็นสถานที่สนับสนุนการเจรจาทางการค้าการลงทุน สถานที่
อำนวยความสะดวกในการติดต่อ/ ประสานงาน เป็นต้น

7. ท่านคิดว่าอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในองค์กรของท่านมีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือไม่ เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้มีความทันสมัยและเพียงพอต่อบุคลากร และผู้มาติดต่อประสานงาน เป็นต้น

8. องค์กรของท่านมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยง (Connectivity) ระบบโลจิสติกส์ (Logistic) ระบบการผ่านแดน ระบบการค้าระหว่างประเทศ เมืองเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร

9. องค์กรของท่านมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว และการเป็นประตูเชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นในภูมิภาคอินโดจีนอย่างไร

10. องค์กรของท่านมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ศูนย์กลางการค้าการส่งออกและมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างไร

11. องค์กรของท่านมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการประกอบอาชีพ และพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างไร

12. ท่านคิดว่าการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขององค์กรของท่านมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ขึ้นเรื่องทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ และแนะนำตัวผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูล
3. ลงพื้นที่ เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์
4. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2558 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2558

การวิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการการจากการศึกษาเอกสาร และจากวิธีการสัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ ในแต่ละสาขาอาชีพ โดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบด้านการจัดการ เป็นกรอบวิเคราะห์ โดยกำหนดประเด็นคำถามที่สำคัญให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่กำหนด

2. ผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล แบบผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังนี้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีภารกิจเกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในส่วนของภาครัฐ และในภาคเอกชน

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สรุปความตามประเด็นสำคัญ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 ท่าน โดยเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเป็นผู้ที่มีความรู้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยศึกษา และเก็บรวบรวมจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำมาประมวลผล วิเคราะห์เชิงเนื้อหาแบบสามเส้า (Triangulation) และสรุปผล โดยการวิจัยครั้งนี้มีการกำหนดข้อคำถามในการสัมภาษณ์ มีเนื้อหาดังนี้

นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษพบว่า เป็นเขตพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นพื้นที่เฉพาะทางกฎหมาย ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนที่ได้มีการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยงระบบ โลจิสติกส์ การพัฒนาการท่องเที่ยว และการเป็นศูนย์กลางการค้าการส่งออก โดยเป็นนโยบายที่ช่วยให้พื้นที่จังหวัดชายแดนที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน มีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น และสามารถกระตุ้นให้พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการที่จะพัฒนาให้บรรลุได้ตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย เพื่อสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นในอนาคต สำหรับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จะทำให้พื้นที่อำเภอคลองใหญ่มีความเจริญเป็นเมืองเศรษฐกิจที่เป็นศูนย์กลางการส่งออก-นำเข้า และเป็นเมืองท่องเที่ยวได้ แต่ในขณะเดียวกันในมิติเกี่ยวกับประชาชน เมื่อเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแล้วประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์อะไรบ้าง จากการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือประโยชน์ที่ได้รับเพียงแก่นักธุรกิจหรือเจ้าของธุรกิจเท่านั้น โดยหากมองในมุมมองของพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา เช่น การคมนาคมที่สะดวกสบายขึ้น มีการอำนวยความสะดวกด้านการค้าชายแดน ได้รับการอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เปิดโอกาสให้เมืองชายแดนมีการพัฒนาเป็นเมืองที่มีความเจริญรอบด้าน ทั้งด้านการค้า การท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง ประชาชนในพื้นที่จะได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และได้รับโอกาสในการสร้าง

รายได้เพิ่มมากขึ้น แต่หากมองในอีกมุมหนึ่งเมื่อนโยบายเข้ามาเขตพื้นที่ชายแดน จะได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ซึ่งพื้นที่ชายแดนบางแห่ง และประชาชนอาจจะปรับตัวไม่ทัน จะก่อให้เกิดผลเสียต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม และการเข้าลงทุนของผู้ประกอบการจนเกิดเป็นปัญหาการเข้ามาของแรงงานต่างด้าว เกิดปัญหาชุมชนแออัด โดยรัฐบาลจะต้องเตรียมความพร้อมรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา

สรุปผลการศึกษานโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นนโยบายที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ชายแดน โดยนโยบายเป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาให้มีความชัดเจนขึ้น เช่น การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ การท่องเที่ยว และการเป็นศูนย์กลางการค้าการส่งออก เป็นต้น สำหรับพื้นที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จะได้รับการพัฒนาและมีความเจริญขึ้น แต่ในขณะเดียวกันการพัฒนาอย่างรวดเร็วต้องคำนึงถึงประชาชนในพื้นที่ว่าเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง หรือเป็นเพียงนักธุรกิจที่ได้รับประโยชน์ อีกทั้ง การพัฒนาและการเติบโตอย่างรวดเร็ว อาจทำให้ประชาชนในพื้นที่ปรับตัวไม่ทัน นอกจากนี้ ยังนำมาซึ่งปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาชุมชนแออัดเนื่องจากประชากรแฝง เป็นต้น ดังนั้น รัฐบาลจะต้องเตรียมความพร้อมในการรับมือผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นด้วย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนด เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทางด้าน ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่า ได้มีกำหนดพื้นที่ในภาพรวม คือ เขตพื้นที่ชายแดน มีท่าเรือน้ำลึกที่สามารถเชื่อมโยงกับท่าเรือแหลมฉบัง โดยมุ่งเน้นการขนส่งสินค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มโอกาสในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพในการแข่งขัน และได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบาย และงบประมาณ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากรัฐ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายที่สำคัญในการพัฒนาชายแดน ไปสู่ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการกำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้น เพื่อเพิ่มความเจริญเติบโตในทุก ๆ ด้าน รัฐบาลกำหนดนโยบายการมุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยง การพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน การอำนวยความสะดวกด้านการค้า และการบริหารจัดการพื้นที่ ถือเป็น การวางรากฐานหลักการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะเริ่มต้น หากพิจารณายุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อให้เห็นแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของรัฐชัดเจนขึ้น โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลัก ๆ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษทางด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านเศรษฐกิจ พบว่า เศรษฐกิจถือเป็นตัววัดศักยภาพของประเทศ ซึ่งรายได้หลักด้านหนึ่งของประเทศมาจากการค้าชายแดน ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่ชายแดนจะสามารถทำให้ประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยสามารถนำไปพัฒนาในด้านการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการบริการเพื่อให้พื้นที่ที่มีความพร้อมเป็นเขตเศรษฐกิจชายแดนและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน ทำให้มีเงินหมุนเวียนในพื้นที่ โดยสร้างประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักของประเทศ/ ภาค/ และประเทศในภูมิภาคดึงดูดการลงทุนจากในและต่างประเทศ และตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศในภาพรวม ก่อให้เกิดการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากมีการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน และสามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยตลาดการส่งออก และนำเข้า เพื่อกระจายสินค้าของภูมิภาคต่าง ๆ ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการสร้างโอกาสทางการค้าให้สูงขึ้น

2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนา ศักยภาพพื้นที่

ผลการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษทางด้าน ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนา ศักยภาพพื้นที่ พบว่า ยุทธศาสตร์นี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทางด้านบุคลากร การพัฒนาทางด้าน SMEs และการธนาคาร โดยเป็นการช่วยให้ธุรกิจขนาดเล็กเกิดการขยายตัว เพื่อยกระดับสินค้าและการให้บริการที่ดีขึ้น เป็นการรองรับนักท่องเที่ยวและ การค้า การนำเข้า-ส่งออกระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ในด้านการค้าระหว่างประเทศ จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ จึงควรมีการวางผังเมือง เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้ใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด ทำให้การบริหารจัดการพื้นที่ และการส่งเสริมกิจกรรมในพื้นที่ให้เป็นระบบ ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ และเพื่อใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แม้มีพื้นที่ที่จำกัด อีกทั้ง การสนับสนุนทางด้านนโยบายและงบประมาณจะทำให้ศักยภาพในการแข่งขันจะสูงขึ้นได้

3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษทางด้าน ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน พบว่า พื้นที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่มีการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐานและความสะดวกสบายในการขนส่ง มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่ง เส้นทางหลักที่ใช้ในพื้นที่ให้สะดวกยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการค้าขาย การเดินทางระหว่าง

เมืองและภูมิภาค และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีความเชื่อมโยงถนนสู่ภูมิภาคในพื้นที่ ให้เป็นถนนสี่เลน การคมนาคม-การขนส่งมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น การพัฒนาท่าเทียบเรือเพื่อประโยชน์ในการขนส่งสินค้า และการท่องเที่ยวในพื้นที่ และพื้นที่ใกล้เคียง อีกทั้งรัฐบาลมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ประชาชนมีการคมนาคมสะดวก สามารถบริโภคสินค้าได้ในราคาถูก แต่มีคุณภาพ สะดวกต่อการเดินทาง การพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา เพื่อประโยชน์ของประชาชน และตอบสนองต่อการรองรับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ที่ตามมาในอนาคต สรุปมีการพัฒนาด้านการขนส่งสินค้าทั้งทางบก และทางน้ำ โดยมีการขยายถนน ทำรางรถไฟ ไฟฟ้า รถไฟรางคู่ โดยก่อสร้างสถานที่ขนส่งในทุกระบบ ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญ สามารถสร้างรายได้และอาชีพ และควรมีสถานที่ให้เกิดการแลกเปลี่ยน ตัวอย่างเช่น ตลาดโรงเกลือ เป็นต้น

4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการอำนวยความสะดวก

ผลการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษทางด้าน ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า ในด้านการอำนวยความสะดวกระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ในการค้าขาย และการท่องเที่ยวระหว่างชายแดนทั้งสองประเทศ ให้ได้รับความสะดวกในการเดินทางเข้า-ออกระหว่างประเทศที่ง่ายและรวดเร็วขึ้น ทำให้การเข้า-ออกระหว่างประเทศมีความสะดวกสบายขึ้น เป็นการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่มองค์กร ชุมชน ช่วยแก้ไขปัญหาข้อจำกัดเดิมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในเรื่องข้อกฎหมาย และการป้องกันผลกระทบเชิงลบ เช่น ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ไร้ทักษะ ปัญหาความแออัดของด่านพรมแดน ทำให้เกิดความสะดวก ง่ายต่อการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีการสร้างสถานที่เพื่อใช้เป็นศูนย์อำนวยความสะดวกทางการค้า การติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งยังมีการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงทั้งทางบกและทางน้ำ ทำให้ประชาชนชาวบ้านได้รับประโยชน์จากการพัฒนาที่เกิดขึ้น

5. ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการบริหารจัดการเชิงพื้นที่

ผลการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษทางด้าน ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า เทศบาลตำบลคลองใหญ่ เป็นชายแดนที่มีเขตติดต่อประเทศกัมพูชา อีกทั้งเป็นพื้นที่ที่ติดชายทะเล ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญด้านโลจิสติกส์ ที่จะทำรายได้ให้แก่พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและประเทศเป็นอย่างมาก มีการวางแผนเรื่องงบประมาณในการพัฒนาจุดบริการ การวางผังเมือง การจัดการแรงงานข้ามพรมแดน เพื่อรองรับ

การขยายตัวของชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และชุมชนใกล้เคียง การวางผังเมือง และกำหนดพื้นที่ในการพัฒนา เช่น การแบ่งเขตพื้นที่ด้านการค้าการลงทุน การแบ่งเขตพื้นที่ด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคต การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ที่มีจะสามารถทำได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น หากได้รับการสนับสนุนทางด้านนโยบาย งบประมาณ และต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีระบบ

สรุปผลการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนด เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อพัฒนาศักยภาพและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันรวมถึงการพัฒนาไปสู่ความพร้อมในการเข้าประชาคมอาเซียน โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาพื้นที่ชายแดนจะสามารถทำให้ประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้มีเงินหมุนเวียนในพื้นที่จากการเชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักของประเทศ/ ภาค/ และประเทศในภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นการค้า การบริการและการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนาศักยภาพพื้นที่ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทางด้านบุคลากร การพัฒนาทางด้าน SMEs และการธนาคาร ช่วยให้ธุรกิจขนาดเล็กเกิดการขยายตัว ซึ่งการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ในด้านการค้าระหว่างประเทศ จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและความสะดวกสบายในการขนส่ง มีการพัฒนาเส้นทางหลักและระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา เพื่อประโยชน์ของประชาชน และตอบสนองต่อการรองรับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการอำนวยความสะดวก โดยมีการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ในการค้าขาย และการท่องเที่ยวระหว่างชายแดนทั้งสองประเทศ ให้ได้รับความสะดวกในการเดินทางเข้า-ออกระหว่างประเทศที่ง่ายและรวดเร็วขึ้น และยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ มีการวางแผนเรื่องงบประมาณในการพัฒนาจุดบริการ การวางผังเมือง การจัดการแรงงานข้ามพรมแดน เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และชุมชนใกล้เคียง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

การวางโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผลการศึกษากการวางโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า โครงสร้างของเทศบาลเป็นไปตามระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน คือปฏิบัติตามแบบแผนของทางราชการ ตาม โครงสร้างและลักษณะงาน มีคณะผู้บริหารสภาเทศบาล และมีข้าราชการ พนักงาน เป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ สำหรับโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กร แบ่งเป็น สำนัก/ กอง ในแต่ละหน้าที่ เพื่อรองรับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น แต่สิ่งที่จะต้องเตรียมการเพิ่ม คือ การสร้างความรู้ให้กับบุคลากรในองค์กร ในเรื่องของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ จึงต้องจัดเตรียมบุคลากรให้พร้อม โดยการฝึกอบรมให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน จัดเตรียมสถานที่เพื่อให้ประชาชนและผู้เข้ามาใช้บริการเกิดความสะดวกสบาย และจัดเตรียมงบประมาณเพื่อรองรับการขยายตัวของพื้นที่ ในการจัดเตรียมสถานที่เพื่อรองรับการติดต่อประสานงานในเรื่องการค้าการลงทุน และ โครงสร้างการบริหารที่มีความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยภาครัฐและภาคเอกชนมีการร่วมมือกันในการวางแผนทางการพัฒนา และการอำนวยความสะดวกการเข้ามาติดต่อท่องเที่ยว ค่าขายและลงทุน

สรุปผลการศึกษา การวางโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้มีการปฏิบัติตามแบบแผนของทางราชการ โดยแบ่งโครงสร้างและลักษณะงานตามหน้าที่ แต่สิ่งที่จะต้องเตรียมการเพิ่มเติม คือ การสร้างความรู้ให้กับบุคลากรในองค์กร และสถานที่เพื่อให้ประชาชนและผู้เข้ามาใช้บริการเกิดความสะดวกสบาย และจัดเตรียมงบประมาณเพื่อรองรับการขยายตัวของพื้นที่

ด้านบุคลากรภายในองค์กร

1. การพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผลการศึกษานักวิชาการภายในองค์กร ด้านการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า มีการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรด้วยการให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อรับทราบข้อมูลที่ถูกต้องและแนวทางในการปฏิบัติงาน มีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากร โดยการส่งบุคลากรไปอบรมพัฒนาทางด้านการบริการ การค้าและการท่องเที่ยว และวางแผนจัดสรรบุคลากรเพื่อการติดต่อประสานงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านภาษาที่ต้องใช้สื่อสาร, การจัดฝึกอบรมพร้อมทั้งส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานในสถานที่ที่มีความพร้อม

และการลงพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบถึงความต้องการ ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาพัฒนาบุคลากร เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุน

2. ความพร้อมในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผลการศึกษาบุคลากรภายในองค์กร ด้านความพร้อมในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า บุคลากรในเทศบาลตำบลคลองใหญ่ เป็นผู้ที่สนใจข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และอีกทั้งยังมีช่องทางการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น ทางสื่อโซเชียลมีเดีย โดยมีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และศึกษาข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความพร้อมในระดับหนึ่ง เนื่องจากได้มีการอบรมและทำความเข้าใจในการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อีกทั้งยังได้เข้าร่วมประชุมกับภาครัฐ และภาคเอกชน ทำให้ได้รับทราบแนวทางปฏิบัติเพื่อนำมาพัฒนาและเตรียมความพร้อม แต่ทั้งนี้ อัตรากำลังคนยังมีไม่เพียงพอ เนื่องจากยังขาดบุคลากรในการขับเคลื่อนหลาย ๆ งาน บุคลากรที่มีอยู่ก็ปฏิบัติงานในหน้าที่ล้นมืออยู่แล้ว และยังไม่ใช่ว่าผู้รับผิดชอบโดยตรง

3. ทีมงานในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผลการศึกษาบุคลากรภายในองค์กร ด้านทีมงานในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า เทศบาลตำบลคลองใหญ่มีการสร้างทีมงานจากบุคลากรทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนภาครัฐระดับจังหวัด อำเภอและท้องถิ่น ภาคเอกชนและประชาชน โดยมีการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ คณะทำงานเพื่อดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามนโยบาย โดยบุคลากรทุกท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งสามารถร่วมมือ และพัฒนาให้พื้นที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่ เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีการประชุมหารือ และดำเนินการร่วมกันการกำหนดแนวทางการพัฒนาในพื้นที่ อีกทั้งในองค์กรเองก็ได้มีการวางโครงสร้างบุคลากร เพื่อให้มีความพร้อมรองรับการพัฒนาในอนาคตด้วย การพัฒนาองค์กรและพื้นที่เพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะมีผู้อำนวยการกอง/ หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล ปลัดเทศบาล ให้คำปรึกษา และแนวทางในการสร้างทีมงาน เพื่อให้เกิดความตื่นตัวในการประสานงาน ดังนั้นทุกคนในองค์กร คือ ทีมงานที่สามารถปฏิบัติงานในด้านการพัฒนาองค์กร การพัฒนาพื้นที่ การอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว โดยสามารถช่วยเหลือ หรือเป็นผู้ประสานงานระหว่างภาครัฐและนักลงทุนต่างชาติได้

สรุปผลการศึกษา ด้านบุคลากรภายในองค์กร ด้านการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรด้วยการให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อรับทราบข้อมูลที่ถูกต้องและ

แนวทางในการปฏิบัติงาน ในด้านความพร้อมในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนา เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทำให้ได้รับทราบแนวทางปฏิบัติเพื่อนำมาพัฒนาและเตรียมความพร้อม และด้านทีมงานในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการสร้างทีมงานจากบุคลากรทุกภาคส่วน มีการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ เพื่อดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามนโยบาย บุคลากรทุกท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถพัฒนาให้พื้นที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่ แต่ปัญหาด้านบุคลากรที่พบ คือ อัตรากำลังคนยังมีไม่เพียงพอ เนื่องจากยังขาดบุคลากรในการขับเคลื่อนหลาย ๆ งาน บุคลากรที่มีอยู่ก็ปฏิบัติงานในหน้าที่ล้นมืออยู่แล้ว และยังไม่ใช่ว่าผู้รับผิดชอบโดยตรง

ด้านงบประมาณ

1. การวางแผนงบประมาณในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผลการศึกษาด้านงบประมาณการวางแผนงบประมาณในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า งบประมาณเทศบาลตำบลคลองใหญ่ จะมีการวางแผนงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีของเทศบาล โดยส่วนใหญ่ จะใช้ในการแก้ปัญหาให้ประชาชนในพื้นที่ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีขนาดเล็ก ในส่วนของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ หรือการจัดทำผังเมือง การวางโซนนิ่ง ยังต้องการการสนับสนุนจากรัฐบาล โดยการวางแผนงบประมาณที่นอกเหนือจากการพัฒนาในพื้นที่ มีการขอรับการสนับสนุนจากจังหวัด และกระทรวง กรมต่าง ๆ เพื่อมาพัฒนาพื้นที่ ให้มีความพร้อมต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ในการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยการตั้งงบประมาณในส่วนโครงการที่เกี่ยวข้อง แผนการใช้จ่ายงบประมาณแค่ในองค์กร แต่งานที่เกี่ยวข้องภายนอก ยังไม่มีการวางแผน แผนการใช้งบประมาณในด้านการพัฒนาบุคลากรและการเตรียมความพร้อมขององค์กรในการรองรับนักลงทุนและนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาจากเปิดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในส่วนของภาคเอกชน ได้มีการวางแผนการใช้งบประมาณในด้านการเตรียมพร้อมของสถานที่และบุคลากรเพื่อสนับสนุนการเป็นสถานที่ประชุม หรือรับรองนักลงทุนและนักท่องเที่ยว รวมทั้งนักท่องเที่ยวในประเทศที่จะเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นหลังจากการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2. การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผลการศึกษาด้านงบประมาณการสนับสนุน

งบประมาณจากหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะเริ่มต้นยังไม่ได้รับการสนับสนุน แต่ในระยะต่อไปรัฐบาลจะสนับสนุนการลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งทางด้านเส้นทางคมนาคมขนส่ง และสาธารณูปโภคต่างๆ ให้พร้อมรับการเปิดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อีกทั้งทางจังหวัดก็ช่วยผลักดันการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อมาพัฒนาในพื้นที่ด้วย และจากการเข้าร่วมประชุมในระดับต่างๆ ทั้งในระดับจังหวัด และระดับประเทศ ก็ได้พยายามผลักดันให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อมาพัฒนาพื้นที่ให้พร้อมรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3. การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผลการศึกษาด้านงบประมาณ การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด โดยเฉพาะในพื้นที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่ ซึ่งต้องพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน เนื่องจากเทศบาลตำบลคลองใหญ่เป็นเมืองชายแดนที่มีขนาดเล็ก และการเดินทางยังห่างไกลจากตัวจังหวัดตราดมาก ซึ่งต้องใช้การพัฒนาค่อนข้างมาก ทั้งในเรื่องการวางผังเมือง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การบริหารจัดการระบบคนเข้าเมือง จึงคิดว่างบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนา ซึ่งงบประมาณขององค์กรที่ตั้งไว้รองรับไม่เพียงพอเนื่องจากงบประมาณที่ตั้งไว้มีข้อจำกัดด้านการบริหารด้านอื่น ๆ ด้วย และงบประมาณจากหน่วยงานอื่นไม่ได้รับการสนับสนุน

สรุปผลการศึกษา ด้านงบประมาณ ในด้านการวางแผนงบประมาณในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการวางแผนงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของเทศบาล แต่งบประมาณส่วนใหญ่จะใช้ในการแก้ปัญหาให้ประชาชนในพื้นที่ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดเล็ก ซึ่งไม่เพียงพอต่อการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แต่ทั้งนี้ ได้มีการขอรับการสนับสนุนจากจังหวัด และกระทรวง กรมต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่ ในด้านการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในระยะเริ่มต้นไม่ได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐบาล แต่ทางจังหวัดได้ช่วยผลักดันการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลเพื่อมาพื้นที่ให้พร้อมรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และในด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น

สถานที่มีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผลการศึกษาศูนย์ที่มีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่าเทศบาลตำบลคลองใหญ่ยังเป็นเพียงองค์กรขนาดเล็กในการรองรับการพัฒนาและการเจรจาการค้าการลงทุน และสถานที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ แต่ในอนาคตมีวางแผนการเตรียมความพร้อมด้านสถานที่เพื่อรองรับการเจรจาการค้าการลงทุน และระบบการผ่านแดนต่าง ๆ ให้มีความพร้อมต่อการเดินทางเข้า-ออกระหว่างประเทศ สถานที่ตั้งของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ มีความพร้อมอยู่ในระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากสำนักงานเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ยังเป็นสำนักงานชั่วคราว จึงมีความคับแคบในเรื่องของสถานที่ในการเจรจา การค้าการลงทุน สถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อ/ ประสานงาน และไม่สามารถรองรับผู้เข้าร่วมประชุมได้เกินกว่า 200 คน แต่ทั้งนี้ภาคเอกชนได้มีการเตรียมสถานที่เพื่อรองรับการเจรจาทางการค้าการลงทุน การเตรียมความพร้อมในอนาคตในเรื่องการขยายตัวของเมืองในการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และพร้อมที่จะสนับสนุนภาครัฐในเรื่องของการใช้สถานที่เป็นที่ประชุม การรองรับนักท่องเที่ยว นักธุรกิจที่จะเข้ามาลงทุน

สรุปผลการศึกษา สถานที่ตั้งของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ มีความพร้อมอยู่ในระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากสำนักงานเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ยังเป็นสำนักงานชั่วคราว แต่ได้มีการวางแผนการเตรียมความพร้อมด้านสถานที่เพื่อรองรับการเจรจาการค้าการลงทุน และระบบการผ่านแดนต่าง ๆ อีกทั้งภาคเอกชนได้มีการสนับสนุนสถานที่เพื่อรองรับการเจรจาทางการค้าการลงทุน การประชุมเตรียมความพร้อมในเรื่องการขยายตัวของเมืองในการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เครื่องมือเครื่องใช้ในองค์กรมีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผลการศึกษาเครื่องมือเครื่องใช้ในองค์กรมีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า เทศบาลตำบลคลองใหญ่มีการวางแผนการใช้งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ให้เพียงพอต่อประชาชน และมีการดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้พร้อมใช้งาน และให้มีความทันสมัยและเพียงพอต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แต่เครื่องมือเครื่องใช้ของเทศบาลมีความพร้อมในระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจาก อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ยังต้องใช้ในกิจกรรมหรือภารกิจหลักของเทศบาลด้วย แต่ในส่วนของภาคเอกชน อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ มีความพร้อมและเพียงพอต่อการพัฒนา

สรุปผลการศึกษา เครื่องมือเครื่องใช้ในองค์กรมีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีความพร้อมในระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ยังต้องใช้ในกิจกรรมและภารกิจหลักของเทศบาลด้วย

องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยง (Connectivity) ระบบโลจิสติกส์ (Logistic) ระบบการผ่านแดน ระบบการค้าระหว่างประเทศ เมืองเศรษฐกิจพิเศษ

ผลการศึกษาขององค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยง (Connectivity) ระบบโลจิสติกส์ (Logistic) ระบบการผ่านแดน ระบบการค้าระหว่างประเทศเมืองเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า เทศบาลตำบลคลองใหญ่ มีกำหนดการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเชื่อมโยง (Connectivity) ระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ระบบการผ่านแดน ระบบการค้าระหว่างประเทศเมืองเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

1. ศึกษาการวางผังเมืองเพื่อให้การขยายตัวของเมืองมีแนวทางที่ชัดเจนเป็นระบบ
2. ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการก่อสร้างโครงการท่าเทียบเรืออเนกประสงค์เพื่อการพาณิชย์ซึ่งมีความสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจ
3. ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงถนนหลัก ตรอก ซอย ให้เพียงพอและทั่วถึงเพื่ออำนวยความสะดวกในการสัญจร และรองรับการคมนาคมขนส่งอย่างมีมาตรฐานความปลอดภัย
4. เร่งพัฒนาพื้นที่เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจำเป็นต่อการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

โดยในระยะเริ่มต้น การพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยงระบบ โลจิสติกส์ ได้มีการดำเนินการในเรื่องของการสร้าง การปรับปรุงถนน และสนับสนุนผลักดันท่าเรือให้เป็นที่เรือที่รองรับการขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ ในเรื่องของระบบผ่านแดน ระบบการค้าระหว่างประเทศเมืองเศรษฐกิจ ได้พยายามสนับสนุนและผลักดันร่วมกับจังหวัดและกระทรวง กรม เพื่อเปิดเป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ การลงตราเดียวที่มีมาตรฐาน การพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยงระบบ โลจิสติกส์ ระบบการผ่านแดน และระบบการค้าระหว่างประเทศเมืองเศรษฐกิจ ภาคเอกชนมีเพียงบทบาทการให้ข้อมูล และสนับสนุนผลักดันภาครัฐให้มีการดำเนินการ เนื่องจากการพัฒนาโลจิสติกส์ต้องใช้งบประมาณสูง ซึ่งยังเพียงผลักดันและสนับสนุนให้รัฐบาลเร่งดำเนิน และคอยอำนวยความสะดวกในด้านของสถานที่และระบบการค้าการผ่านแดน

สรุปผลการศึกษา องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยง (Connectivity) ระบบโลจิสติกส์ (Logistic) ระบบการผ่านแดน ระบบการค้าระหว่างประเทศเมืองเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีการกำหนดการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ คือ การศึกษาการวางผังเมืองเพื่อให้แนวทางที่ชัดเจนเป็นระบบ การประสานงานและอำนวยความสะดวกในการก่อสร้างโครงการท่าเทียบเรือ การดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงถนนให้เพียงพอและทั่วถึง และการเร่งพัฒนาพื้นที่เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมจำเป็น

ต่อการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยในระยะเริ่มต้น ได้มีการดำเนินการในเรื่องของการสร้าง การปรับปรุงถนนในพื้นที่ และสนับสนุนผลักดันรัฐบาลให้สนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาท่าเรือให้เป็นท่าเรือขนาดใหญ่ และระบบผ่านแดนเป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ

องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวและการเป็นประตูเชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นในภูมิภาคอินโดจีน

ผลการศึกษาขององค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวและการเป็นประตูเชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นในภูมิภาคอินโดจีน พบว่า พื้นที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง แต่เทศบาลตำบลคลองใหญ่ถือเป็นประตูเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอื่นในจังหวัดและในประเทศไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ จึงกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด และประเทศ ไปสู่การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่นในภูมิภาคอินโดจีน จึงได้มีการพัฒนาด้านชายแดน และคมนาคมเพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นตัวเชื่อมโยง โดยเทศบาลตำบลคลองใหญ่ มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวและการเป็นประตูเชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นในภูมิภาคอินโดจีน ด้วยการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปสู่ระดับนานาชาติเพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและไม่ทำลายสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว มีการดำเนินการ โดยส่งเสริมให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เช่น จัดให้มีถนนคนเดิน จัดการแสดงของเด็กนักเรียน จัดงานประเพณีท้องถิ่น แต่การดำเนินงานต่าง ๆ ยังมีอุปสรรคอยู่บ้างเนื่องจากการใช้จ่ายเพื่อจัดงานประเพณีต่าง ๆ ยังถูกมองว่าเป็นการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยและไม่ใช่ภารกิจหลักของหน่วยงานภาครัฐ

สรุปผลการศึกษา องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวและการเป็นประตูเชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นในภูมิภาคอินโดจีน ด้วยการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปสู่ระดับนานาชาติเพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและไม่ทำลายสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ศูนย์กลางการค้าการส่งออกและมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน

ผลการศึกษาขององค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ศูนย์กลางการค้าการส่งออกและมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า พื้นที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่เป็นพื้นที่ติดต่อประเทศเพื่อนบ้าน จึงเป็นพื้นที่ที่เอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางการค้าการส่งออก จึงได้มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวก เทศบาลตำบลคลองใหญ่ มีกำหนดแนวทาง

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ป็นศูนย์กลางการค้าการส่งออกและเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

1. มีการกระจายสินค้าไทยเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านเนื่องจากสินค้ามีภาพลักษณ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

2. เป็นเมืองชายแดนที่สามารถใช้ประโยชน์ผลิตผลในกลุ่มให้มากที่สุด

ด้านการค้าชายแดนคลองใหญ่เป็นเมืองแห่งการค้าการส่งออกและเป็นมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้านมานานแล้ว เนื่องจากรายได้หลักของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ และของจังหวัดส่วนหนึ่งมาจากการค้าและการส่งออก เทศบาลตำบลคลองใหญ่จึงถือเป็นศูนย์กลางการค้าการส่งออก และเป็นมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น การที่รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณและผลักดันการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะทำให้เทศบาลตำบลคลองใหญ่เป็นศูนย์กลางการค้าการส่งออกของภาคตะวันออก และของประเทศ และการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะทำให้เพิ่มโอกาสต่าง ๆ ในพื้นที่เพิ่มขึ้น เช่น มีการส่งเสริมให้มีตลาดการค้าชายแดน ส่งเสริมการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ใหม่ ๆ กับประเทศเพื่อนบ้าน

สรุปผลการศึกษา องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ศูนย์กลางการค้าการส่งออกและมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน เทศบาลตำบลคลองใหญ่เป็นเมืองแห่งการค้าการส่งออกและเป็นมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้านมานานแล้ว อีกทั้งยังมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ คือ การกระจายสินค้าไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และใช้ประโยชน์จากผลิตผลที่มีให้มากที่สุด ดังนั้น การที่รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณและผลักดันการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จะทำให้พื้นที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่มีโอกาสต่าง ๆ ทางการค้าการส่งออกเพิ่มมากขึ้น

องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการประกอบอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่

ผลการศึกษาขององค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการประกอบอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ พบว่า เทศบาลตำบลคลองใหญ่ มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการประกอบอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะแรงงานและการบริหาร

2. ส่งเสริมและสนับสนุนทุกกลุ่มอาชีพ เช่น ประมงชายฝั่ง จักยานยนต์รับจ้าง

กลุ่มแม่บ้าน

มีการสนับสนุนและผลักดันให้ประชาชนในพื้นที่ และบุคลากรในองค์กรมีการเตรียมความพร้อมทางด้านภาษา การพัฒนาทักษะการค้า การบริการ เพื่อให้มีโอกาสและทางเลือกในการเปิดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และยังเป็น การเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี จากการเปิดประชาคมอาเซียน โดยมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการค้า การลงทุน การเจรจาต่อรองทางธุรกิจ อีกทั้งยังมีการส่งบุคลากรไปอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ และส่งเสริมให้มีการเปิดตลาดการค้าชายแดน เช่น ถนนคนเดิน โดยให้ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ จัดประกวดและเน้นเรื่องความสะอาดของตลาด ทั้งนี้จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการประกอบอาชีพ เช่น การทำประมง ตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

สรุปผลการศึกษา องค์กรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการประกอบอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ เทศบาลตำบลคลองใหญ่ มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ โดยการสนับสนุน ผลักดันให้ประชาชนในพื้นที่ และบุคลากรในองค์กรมีการเตรียมความพร้อมทางด้านภาษา การพัฒนาทักษะการค้า การบริการ เพื่อให้มีโอกาสและทางเลือกในการเปิดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการประกอบอาชีพ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

การพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขององค์กรมีปัญหาและอุปสรรค

ผลการศึกษาการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขององค์กรมีปัญหาและอุปสรรคพบว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษถือเป็นเรื่องที่ดีที่จะนำความเจริญต่าง ๆ เข้ามาในพื้นที่ แต่ความเจริญที่เข้ามาก็ตามมาด้วยผลกระทบต่าง ๆ มากมาย ทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การเข้ามาของแรงงานต่างด้าว และประชากรแฝงเพื่อเข้าแสวงหารายได้และที่ทำกิน อีกทั้งประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ดีพอว่าเมื่อเปิดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้วจะเป็นอย่างไร จะมีโทษหรือมีประโยชน์อย่างไร ประชาชนจะรู้เพียงว่าพื้นที่ของเขาจะได้รับการพัฒนา ดังนั้น เราในฐานะภาครัฐจึงต้องเตรียมการศึกษา และหาทางแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษในองค์กร สรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ดีพอเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. การขาดการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณจากภาครัฐที่เป็นรูปธรรม
3. ความต่อเนื่องและความชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในเรื่องของนโยบายหากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล

4. บุคลากรมีไม่เพียงพอ เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่มีภารกิจและหน้าที่หลักอยู่แล้ว ดังนั้น หากต้องมาดำเนินงานในด้านการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจ อาจทำให้เกิดปัญหาหางานล้นมือ และงานไม่มีประสิทธิภาพได้
5. ประชาชนและบุคลากรยังขาดความพร้อมในด้านภาษาที่ต้องใช้ในการติดต่อสื่อสาร การเจรจาต่าง ๆ
6. ประชากรแฝง และการเคลื่อนย้ายแรงงาน จะก่อให้เกิดปัญหาชุมชนแออัด เนื่องจากการเข้ามาของแรงงานต่างด้าว และอาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่ตามเข้ามา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการจราจร ปัญหาชุมชนแออัด เป็นต้น
7. ประชาชนในพื้นที่ชายฝั่งที่อยู่อาศัยที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตให้คูดีในการเป็นหน้าด่านต้อนรับต่างชาติ รัฐควรบริหารจัดการในด้านที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนในพื้นที่
8. ด้านสถานที่ ปัญหาใหม่ ๆ ก็คือ พื้นที่ที่มีราคาแพงทำให้การพัฒนาเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด
9. พื้นที่ของสำนักงานเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ในการรองรับเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งสำนักงานมีความคับแคบ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ในการก่อสร้างสำนักงานแห่งใหม่ ทำให้ไม่สามารถรองรับการประสานงาน/ ประชุมได้จำนวนมาก
10. การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องใช้งบประมาณในการวางผังเมือง การบริหารจัดการในพื้นที่ และการลงทุนสำหรับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ซึ่งเทศบาลตำบลคลองใหญ่มีงบประมาณไม่เพียงพอในการพัฒนา ยังต้องการการสนับสนุนจากรัฐบาล
11. พื้นที่ตำบลคลองใหญ่ เป็นตำบลขนาดเล็ก สถานที่ที่มีจำกัด อาจจะไม่เพียงพอต่อการรองรับการเข้ามาลงทุนสำหรับธุรกิจขนาดใหญ่

สรุปผลการศึกษา การพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขององค์กรมีปัญหาและอุปสรรค การพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของเทศบาลตำบลคลองใหญ่โดยปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษในองค์กร โดยปัญหาประกอบด้วย ด้านบุคลากรยังขาดความรู้ทักษะทางด้านภาษา และจำนวนบุคลากรมีไม่เพียงพอ ด้านสถานที่ สถานที่ของตำบลคลองใหญ่เป็นพื้นที่ขนาดเล็กอาจไม่เพียงพอต่อการรองรับการลงทุนขนาดใหญ่ สถานที่ของเทศบาลตำบลคลองใหญ่เป็นเทศบาลขนาดเล็กอาจไม่เพียงพอต่อการติดต่อ หรือประชุมที่มีจำนวนคนเข้าร่วมมาก ๆ ด้านงบประมาณ ยังไม่มีเพียงพอต่อการพัฒนา ยังต้องการการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นจำนวนมาก และด้านอื่น ๆ เช่น ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ปัญหาการขาดความต่อเนื่องและความชัดเจนในทางปฏิบัติของนโยบายเมื่อมีการ

เปลี่ยนรัฐบาล และปัญหาที่ตามมาจากการพัฒนาของพื้นที่ เช่น ปัญหาประชากรแฝง ปัญหา
อาชญากรรม ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 ท่าน โดยเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเป็นผู้ที่มีความรู้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยศึกษาและเก็บรวบรวมจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) เพื่อนำมาประมวลผล วิเคราะห์เชิงเนื้อหาแบบสามเส้า (Triangulation) และสรุปผล การวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

สรุปผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า โดยภาพรวม

ผลการศึกษา การวางโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้มีการปฏิบัติตามแบบแผนของทางราชการ โดยแบ่งโครงสร้างและลักษณะงานตามหน้าที่ แต่สิ่งที่จะต้องเตรียมการเพิ่มเติม คือ การสร้างความรู้ให้กับบุคลากรในองค์กร และสถานที่เพื่อให้ประชาชนและผู้เข้ามาใช้บริการเกิดความสะดวกสบาย และจัดเตรียมงบประมาณเพื่อรองรับการขยายตัวของพื้นที่

ผลการศึกษา ด้านบุคลากรภายในองค์กร ด้านการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรด้วยการให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อรับทราบข้อมูลที่ถูกต้องและแนวทางในการปฏิบัติงาน ในด้านความพร้อมในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทำให้ได้รับทราบแนวทางปฏิบัติเพื่อนำมาพัฒนาและเตรียมความพร้อม และด้านทีมงานในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

พิเศษ มีการสร้างทีมงานจากบุคลากรทุกภาคส่วน มีการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ เพื่อดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามนโยบาย บุคลากรทุกท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถพัฒนาให้พื้นที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่ แต่ปัญหาด้านบุคลากรที่พบ คือ อัตรากำลังคนยังมีไม่เพียงพอ เนื่องจากยังขาดบุคลากรในการขับเคลื่อนหลายงาน บุคลากรที่มีอยู่ก็มีงานในหน้าที่ล้นมืออยู่แล้ว และยังไม่ได้รับฝึชชอบโดยตรง

ผลการศึกษา การวางโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ด้านงบประมาณ ในด้านการวางแผนงบประมาณในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการวางแผนงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีของเทศบาล แต่งบประมาณส่วนใหญ่จะใช้ในการแก้ปัญหาให้ประชาชนในพื้นที่ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดเล็ก ซึ่งไม่เพียงพอต่อการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แต่ทั้งนี้ ได้มีการขอรับการสนับสนุนจากจังหวัด และกระทรวง กรมต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่ ในด้านการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในระยะเริ่มต้นไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล แต่ทางจังหวัดได้ช่วยผลักดันการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลเพื่อมาพื้นที่ให้พร้อมรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และในด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น

ผลการศึกษา สถานที่ตั้งของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ มีความพร้อมอยู่ในระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากสำนักงานเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ยังเป็นสำนักงานชั่วคราว แต่ได้มีการวางแผนการเตรียมความพร้อมด้านสถานที่เพื่อรองรับการเจรจาการค้าการลงทุน และระบบการผ่านแดนต่าง ๆ อีกทั้งภาคเอกชนได้มีการสนับสนุนสถานที่เพื่อรองรับการเจรจาทางการค้าการลงทุน การประชุมเตรียมความพร้อมในเรื่องการขยายตัวของเมืองในการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผลการศึกษา เครื่องมือเครื่องใช้ในองค์กรมีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีความพร้อมในระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ยังต้องใช้ในกิจกรรมและภารกิจหลักของเทศบาลด้วย

อภิปรายผล

การศึกษาสมรรถนะของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่ามีการจัดการสมรรถนะภายในเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติในให้สอดคล้องกับความคาดหวังในด้านต่าง ๆ โดยนโยบายจะประสบความสำเร็จซึ่งต้องอาศัยโครงสร้างองค์การ บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยหน่วยงานที่มีสมรรถนะภายในค่อนข้างที่ดีจะมีโอกาสที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติได้อย่างประสบความสำเร็จได้ โดยมีความสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายของ วิชัย รูปขำดี (2541 อ้างถึงใน อุทัย เลียงหิรัญถาวร, 2553, หน้า 8) กล่าวว่า นโยบาย คือ วิธีหรือกลยุทธ์ที่จะชี้ไปสู่วัตถุประสงค์ นโยบายจึงเป็นข้อความเข้าใจร่วมกันกว้าง ๆ ที่จะใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเพื่อปฏิบัติการของผู้บริหารหรือหน่วยงาน ส่วนนโยบายที่ดีย่อมทำให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ

1. ช่วยในการตัดสินใจที่ถูกต้อง
2. ควบคุมขั้นพื้นฐานในการบริหาร
3. เกิดความแน่นอนและการประสานงานได้ในทางปฏิบัติงาน
4. ลดเวลาที่ใช้ในการตัดสินใจ

และ แนวคิดเขตเศรษฐกิจพิเศษของ เชิญ ไกรนรา (2555) “เขตเศรษฐกิจพิเศษ”

จากความหมายของศูนย์การเงินและการพัฒนาระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยไอโอว่า (2553) ได้ให้คำจำกัดความว่า หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ซึ่งบริหารจัดการโดยองค์กรหนึ่งซึ่งให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่บริษัทที่เลือกที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจนั้น ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อเพิ่มการค้าในภูมิภาคต่าง ๆ โดยการให้สิทธิพิเศษทางการค้าเพื่อกระตุ้นการลงทุนทั้งภายในท้องถิ่นเองและจากต่างประเทศภายในภูมิภาคนั้น ๆ ซึ่งกฎหมายที่ปกติใช้ทั่วไปทั้งประเทศอาจถูกยกเว้นการใช้ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ การประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษปกติแล้วบริษัทเอกชนจะได้รับสิทธิจูงใจทางภาษีและโอกาสในการถ่ายภาษีต่าง ๆ ที่ต่ำกว่าปกติ โดยแต่ละประเทศจะใช้ความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษที่แตกต่างกันไป เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถจำแนกออกได้เป็น 6 ประเภทคือ เขตการค้าเสรี (Free Trade Zones: FTZ)

เขตการแปรรูปเพื่อการส่งออก (Export Processing Zones: EPZ) เขตประกอบการอุตสาหกรรม (Enterprise zone) โรงงานเดี่ยว (Single factories) ท่าเรือเสรี (Free ports) และเขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะด้าน (Specialized zone) แต่โดยทั่ว ๆ ไปเขตเศรษฐกิจพิเศษจะตั้งอยู่ใกล้เมืองชายแดนหรือท่าเรือ

เทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด สามารถดำเนินการในการพัฒนาความพร้อมของพื้นที่ในการรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ในระดับหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งหากได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเต็มที่จะสามารถพัฒนาสมรรถนะภายในองค์กรและผลักดันการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จได้ เนื่องจากเทศบาลตำบลคลองใหญ่ได้มีการนำนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ มาสู่การปฏิบัติในพื้นที่เพื่อให้รัฐบาลมองเห็นแนวทางการพัฒนาในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสนับสนุนงบประมาณ และผลักดันการช่วยเหลือในสิ่งที่เทศบาลยังขาด ซึ่งได้วางยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาเส้นทางหลักที่ใช้ในการคมนาคม-การขนส่งให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น การพัฒนาทางด้านสาธารณสุข ปลอดภัย ด้านการอำนวยความสะดวกระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ในการค้าขาย และการท่องเที่ยวระหว่างชายแดนทั้งสองประเทศ ให้รับความสะดวกในการเดินทางเข้า-ออกระหว่างประเทศที่ง่ายและรวดเร็วขึ้น ด้านการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ มีการวางแผนเรื่องงบประมาณในการพัฒนาจุดบริการ การวางผังเมือง การจัดการแรงงานข้ามพรมแดน เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และชุมชนใกล้เคียง สอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติของ Walter (1971 อ้างถึงใน สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2543, หน้า 398-399) ได้ให้ทัศนะว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ความพยายามที่จะตัดสินความสามารถขององค์กรในการรวบรวมคนและทรัพยากรในหน่วยงานหนึ่ง และกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

จากแนวความคิดของ Walter แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า Walter ให้ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีองค์กร โดยถือว่าความสามารถขององค์กร คือ ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยชี้ให้เห็นลักษณะสำคัญ และสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา ของ ศิริพร เชาวลิต (2556, หน้า 89-90, 98-105) การบริหารการพัฒนา มีองค์ประกอบหลักอยู่ 2 ประการ คือ องค์ประกอบของการพัฒนาการบริหาร (Development of administration or D of A) ได้แก่ โครงสร้าง กระบวน และพฤติกรรม และองค์ประกอบการบริหารเพื่อการพัฒนา (Administration of development or A of D) ได้แก่ การบริหาร โครงการพัฒนา การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม การพัฒนาทางการเมือง การพัฒนาเมือง การพัฒนาชนบท การพัฒนารัฐวิสาหกิจ การพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เป็นต้น องค์ประกอบทั้ง 2 ประการนี้นำไปสู่ การบริหารการพัฒนา และเป้าหมายสุดท้าย คือ การพัฒนาประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน รัฐบาลควรสนับสนุนและเร่งรัดให้มีการออกแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในบริเวณพื้นที่ชายแดน ไม่ให้มีความยุ่งยากในทางปฏิบัติ เช่น การขนส่งสินค้าเข้า/ออก ค่าแรงงานในพื้นที่
2. การพัฒนาทางด้านทางกายภาพ ควรมีการพัฒนาพื้นที่อย่างเร่งด่วนเพื่อรองรับพื้นที่การค้าการลงทุนภายใต้เขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น การปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่ง จุดผ่านแดนด่านศุลกากร และด่านตรวจคนเข้าเมืองให้สามารถรองรับการขยายตัวของพื้นที่
3. ด้านงบประมาณ ควรมีการวางแผนทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ระยะสั้นคือการพัฒนาที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เช่นการอบรมบุคลากร การว่าระบบสิ่งอำนวยความสะดวกระยะยาว คือการพัฒนาทางด้านระบบโลจิสติกส์ ที่จะขยายตัวในอนาคต

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการร่วมคิด แก้ไขปัญหา ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนในองค์กรได้รับความรู้การฝึกอบรมเกี่ยวกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ข้อกฎหมายต่าง และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ควรมีการแยกโครงการที่ได้จากการแปลงนโยบายของท้องถิ่นออกเป็นหมวดหมู่ว่าเป็นโครงการในลักษณะใด และสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกบ้าง เช่น โครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ขอรับการสนับสนุนจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และภาคเอกชน ด้านโครงการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ให้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยศึกษาหลักเกณฑ์ในการขอรับงบประมาณจากหน่วยงานนั้น ๆ ให้ละเอียดและรอบคอบ เพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรทำการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอื่น ๆ ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร แล้วนำมาพัฒนาเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลได้จัดสรรลงมาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีหลักเกณฑ์ใดบ้างที่รัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณให้มากกว่าและมุ่งพัฒนาในส่วนของแต่ละเกณฑ์นั้น ๆ เพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กรวิวี ศรีกิจการ. (2544). *เอกสารประกอบการบรรยายวิชา นโยบายและการวางแผน*.
กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัดตราด สำนักงานจังหวัดตราด. (2558). *แผนพัฒนาจังหวัดตราด พ.ศ. 2557-2560 (ฉบับทบทวนปีงบประมาณ พ.ศ. 2558)*. ตราด: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัดตราดสำนักงานจังหวัดตราด.
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัดตราด สำนักงานจังหวัดตราด. (2558). *รายงานความก้าวหน้าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด*. ตราด: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัดตราดสำนักงานจังหวัดตราด.
- คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2558 ก). *กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ*. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 1/ 2558.
- คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2558 ข). *นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด*. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 1/ 2558.
- คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2558 ค). *การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย*. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 1/ 2558.
- ชำนาญ คำชู. (2556). *รายงานผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAT) รายวิชา นโยบายสาธารณะและการวางแผน เรื่องนโยบายสาธารณะ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.skcc.ac.th/elearning/lg0213/?p=65>
- เชิญ ไกรนรา. (2555). *การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.slideshare.net/choenkrainara/ss-15997860>
- ถวัลย์ วรเทพพิพัฒน์. (2539). *นโยบายสาธารณะและการวางแผน*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เทศบาลตำบลคลองใหญ่ จังหวัดตราด. (2558). *แผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลคลองใหญ่ พ.ศ. 2558-2560*. ตราด: เทศบาลตำบลคลองใหญ่.
- เทศบาลตำบลคลองใหญ่ จังหวัดตราด. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับเทศบาลตำบลคลองใหญ่ (พ.ศ. 2559-2563)*. ตราด: เทศบาลตำบลคลองใหญ่.
- มหาวิทยาลัยไอโอว่า. (2553). *เขตเศรษฐกิจพิเศษ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.slideshare.net/choenkrainara/ss-15997860>

- รักเกียรติ อินทับทัน. (2557). การนำนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการจัดการชายฝั่งไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรเดช จันทสร. (2554). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.
- วิชัย รูปขำดี. (2541). ทฤษฎีและตัวแบบที่ใช้วิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศาลากลางจังหวัดตราด. (2557 ก). เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตราด. คำสั่งที่ 2481/ 2557.
- ศาลากลางจังหวัดตราด. (2557 ข). เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด. คำสั่ง ที่ 2572/ 2557.
- ศิริพร เชาวลิขิต. (2556). แนวความคิดเชิงทฤษฎีในการบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. (2543). นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (ไอทีดี). (2558). แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ชายแดนของไทย เรียกใช้เมื่อ 1 กันยายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.itd.or.th/>
- สมชาย ศักดาเวทิสร. (2557). เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน. ในเอกสารประกอบงานเสวนา “เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ AEC” ครั้งที่ 2/ 2557 (หน้า 1-24). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2556). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ. (2557). เอกสารการออกอากาศสตรายการตีโจทย์ประเทศไทย เรื่อง กราฟฟิกและแผนที่ ประกอบการให้สัมภาษณ์สถานีข่าว. กรุงเทพฯ: พีเพิลมีเดีย ทีวี.

- อุทัย เลียงหิรัญถาวร. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาแผนงานการรักษาโรคด้วยระบบยาระยะสั้น โดยมีการกำกับกับการกินยา อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- Dye, T. R. (1981). *Understanding public policy* (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Easton, D. (1960). *The political system*. New York: Knoff.
- Friedrich, C. J. (1967). *An introduction to political theory*. New York: Harper & Rows.
- Grant, G. F. (1979). *Development administration: Concepts, gold, methods*. Madison: University of Wisconsin.
- Jame, E. A. (1979). *Public policy-making* (2nd ed.). New York: Holt Rinehart & Winston.
- Meadows, P. (1963). *Motive for change and development administration*. New York: Syracuse University.
- Pressman, J. L., & Wildavsky, A. (1973). *Implementation* (2nd ed.). California: University of California.
- Prewitt, K., & Verba, S. (1983). *An introduction to American government* (4th ed.). New York: Harper & Rows.
- Riggs, F. W. (1970). *Frontier of development administration*. North Carolina: Duke University Press.
- Sharkansky, I. (1970). *The political scientist and policy analysis: An introduction*. Chicago: Markham.
- Swerdlow, I. (1963). *Development administration: Concept and problems*. New York: Syracuse University Press.
- Walter, W. (1971). *Social policy research and analysis: The experience in the federal social agencies*. New York: Elsevier.
- Weidner, E. W. (1962). Development administration: A new focus for research. In F. H., & S. L. Stoker (Eds.), *Papers in comparative public administration* (pp. 98-100). Michigan: University of Michigan.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

1. ท่านมีความคิดเห็นต่อบทบาทเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร
2. ท่านคิดว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (คสช.) กำหนด เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นอย่างไร
 - 2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านเศรษฐกิจ สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร
 - 2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนาศักยภาพพื้นที่ สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร
 - 2.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร
 - 2.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการอำนวยความสะดวก สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร
 - 2.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาคด้านการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร
3. ท่านคิดว่าจะมีการวางโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรของท่านเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร
4. ด้านบุคลากรภายในองค์กรของท่าน
 - 4.1 ท่านมีการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรของท่านเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร
 - 4.2 บุคลากรในองค์กรของท่านมีความพร้อมในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร
 - 4.3 ท่านมีการสร้างทีมงานในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร
5. ด้านงบประมาณ
 - 5.1 องค์กรของท่านมีการวางแผนงบประมาณอย่างไรในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
 - 5.2 ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นหรือไม่ ในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

5.3 งบประมาณขององค์กรของท่าน รวมถึงงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ท่านคิดว่าเพียงพอหรือไม่ในการพัฒนาองค์กร และพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

6. ท่านคิดว่าสถานที่ของท่านมีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือไม่ เช่น มีความพร้อมในการเป็นสถานที่สนับสนุนการเจรจาทางการค้าการลงทุน สถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อ/ ประสานงาน เป็นต้น

7. ท่านคิดว่าอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในองค์กรของท่านมีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือไม่ เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้มีความทันสมัยและเพียงพอต่อบุคลากร และผู้มาติดต่อประสานงาน เป็นต้น

8. องค์กรของท่านมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยง (Connectivity) ระบบโลจิสติกส์ (Logistic) ระบบการผ่านแดน ระบบการค้าระหว่างประเทศ เมืองเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร

9. องค์กรของท่านมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว และการเป็นประตูเชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นในภูมิภาคอินโดจีนอย่างไร

10. องค์กรของท่านมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พัฒนาให้ศูนย์กลางการค้า การส่งออกและมิตรภาพกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างไร

11. องค์กรของท่านมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการประกอบอาชีพ และพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างไร

12. ท่านคิดว่าในการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขององค์กรของท่านมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร